

دفترچه شماره (۱)

صبح جمعه

۱۴۰۱/۱/۱۹

زمان شروع آزمون عمومی: ۸:۱۵

زمان پایان آزمون عمومی: ۹:۱۵

آزمون ۱۹ فروردین ماه ۱۴۰۱

آزمون عمومی گروه آزمایشی دوازدهم انسانی

نام درس	معمولاً دانش آموزان در هر رده‌ی تراز به چند سؤال از هر ۱۰ سؤال پاسخ می‌دهند.					این قسمت را قبل از شروع آزمون پر کنید
	۴۰۰۰	۴۷۵۰	۵۵۰۰	۶۲۵۰	۷۰۰۰	
فارسی	۱	۲	۳	۵	۶	
عربی زبان قرآن	۱	۲	۳	۴	۶	
دین و زندگی	۱	۳	۵	۷	۸	
زبان انگلیسی	۱	۲	۳	۵	۶	

نام و نام خانوادگی:	شمارنده:
تعداد سؤال: ۸۰	مدت پاسخ‌گویی: ۶۰ دقیقه

عنوان مواد امتحانی گروه آزمایشی علوم انسانی، تعداد، شماره سؤال‌ها و مدت پاسخ‌گویی

ردیف	مواد امتحانی	تعداد سؤال	از شماره	تا شماره	مدت پاسخ‌گویی (به دقیقه)
۱	فارسی	۲۰	۱	۲۰	۱۵
۲	عربی زبان قرآن	۲۰	۲۱	۴۰	۱۵
۳	دین و زندگی	۲۰	۴۱	۶۰	۱۵
۴	زبان انگلیسی	۲۰	۶۱	۸۰	۱۵

به اینستاگرام تخصصی گروه دوازدهم انسانی به آدرس [Kanoonir_12e](https://www.instagram.com/Kanoonir_12e) و

کانال تلگرامی [@kanoonir_e](https://www.t.me/kanoonir_e) ببینید.

۱- معنای واژگان «جود، انابت، دارِ ملک، سلسله‌جنبان، معجر» در کدام گزینه، به ترتیب صحیح آمده است؟

- (۱) سخاوت، توبه، سرزمین، محرک، سرپوش
(۲) بخشش، پشیمانی، پادشاهی، حرکت کردن، روسری
(۳) کرم، پریشانی، سرزمین، آن که دیگران را به حرکت درمی آورد، مشعلدان
(۴) جوان مردی، دعوت کردن، فرمانروایی، حرکت دادن، روسری

۲- معادل معنایی واژه‌های «وزیر، سامان، سریر، فرض، منت» به ترتیب در کدام ابیات یافت می‌شود؟

- (الف) فصل گل است و موسم دیوان و گاه نیست
(ب) طرفه‌تر این کان غلط زین بنده گمنام شد
(ج) رخ تو راست ز سلطان نیکویی سه لقب
(د) تا جهان باشد به کام و نام شاهنشاه باد
(ه) با گل منشین تا نخوری خار ملامت
- (۱) ب، ج، الف، د، ه
(۲) ب، الف، د، ه، ج
(۳) ج، الف، ب، ه، د
(۴) د، ج، الف، ه، ب

۳- با توجه به جاهای خالی ابیات، در کدام گزینه واژگان به ترتیب با املای صحیح آمده‌اند؟

- (الف) به خیر و شر چه پردازم که تسلیم حیا مشرب
(ب) به همت می‌توان قطع تعلق کرد از دنیا
(ج) در ظرف ... رحمت حق آب و خون یکی است
(د) چه رسوایی است با ... اسرار محبت را
- (۱) منصوب، سلاخی، بهر، ثواب، مستوری
(۲) منسوب، سلاخی، بحر، صواب، مستوری
(۳) منسوب، صلاحی، بهر، ثواب، مسطوری
(۴) منسوب، صلاحی، بحر، صواب، مسطوری

۴- در عبارت زیر، چند غلط املایی رخ داده است؟

«حقیقت آگاهانه تأمل انقلاب دوران جلای آئینه حیرت است و تخیل تغییر کیف و کم اعیان رفع زنگارهای غفلت. این جا امداد حیرت، حوصله‌بخش اروج نظر است و اعانت تسلیم چهره‌گشای علامات فتح و ظفر. حصول این نشعه از ساغر آگاهی حق شمردن است و از شهود این کیفیات به اصرار حضور مطلق راه بردن.»

- (۱) یک (۲) دو (۳) سه (۴) چهار

۵- کدام گزینه نادرست است؟

- (۱) غزل اجتماعی را می‌توان در سروده‌های کسانی چون محمدتقی بهار، عارف قزوینی و فرخی سیستانی مشاهده کرد.
(۲) آثاری چون قصص الانبیا، قصه شیرین فرهاد و فی حقیقة العشق، همگی منثور می‌باشند.
(۳) آثاری چون فیه‌مافیہ، مثل درخت در شب باران و تمهیدات را می‌توان در نوع ادبیات غنایی جای داد.
(۴) محمدتقی بهار، شعر دماوندیه را در سال ۱۳۰۱ و در تأثیرپذیری از حوادث این سال سروده است.

۶- در همه گزینه‌ها، آرایه‌های «تشبیه، استعاره، حسن تعلیل» تماماً مشهود است، به جز ...

- (۱) نرگس مست که چشمش همه شرم و ناز است
تا نگاهش به تو افتاد دهانش باز است
- (۲) عشق به تاراج داد رخت صبوری دل
می نکند بخت شور خیمه ز پهلوی من
- (۳) بوسه‌ای گر نربوده‌ست ز یاقوت لبش
دهن لاله چرا تا به جگر سوخته است؟
- (۴) دانی چرا چون ابر شد در عشق چشم عاشقان؟
زیرا که آن مه بیش‌تر در ابرها پنهان شود

۷- در ابیات کدام گزینه علاوه بر آرایه اسلوب معادله، استعاره و ایهام تناسب هم یافت می‌شود؟

- (الف) بند پیش سیل بی زنهار نتواند گرفت
بی‌قرار شوق را زنجیر کردن مشکل است
- (ب) کی به سنگ از مغز مجنون می‌رود سودا برون
چون برد انجم سیاهی از دل شب‌ها برون
- (ج) کف دریای گهرخیز نظر گفتار است
لنگر کشتی چشم نگران خاموشی است
- (د) داغ عشق از صفحه سیمای عاشق ظاهر است
مهر چون ماند نهران در زیر دامن صبح را؟
- (۱) ب، د (۲) د، ج (۳) الف، ب (۴) الف، د

۸- کدام بیت فاقد ایهام و دارای استعاره است؟

- (۱) فکر آن موی‌میان، بُرد ز من خواب و قرار
صبر تلخ است بر آن کس که خیالی دارد
- (۲) ما نکو دانیم قدرِ حُسنِ دور افتاده دوست
قُرب ارزانی به مشتاقی که دوراندیش نیست
- (۳) ای دل ار آهنگ آن در می کنی چون آه خویش
باید از خود شد به در، آن گه بر یار آمدن
- (۴) مردم به دور از روی تو در گریه‌اند از آه من
شرط است باران ریختن در موسم گل باد را

۹- هر دو آرایه مقابل ابیات کدام گزینه به درستی ذکر شده است؟

- (الف) بس غره‌ای به دانش و دستان خود، ولی
گر رستمی، تو را گذر از چرخ زال نیست (ایهام تناسب - جناس)
- (ب) بر سر تربتم آن نوگل خندان آرید
سست‌پیمان مرا بر سر پیمان آرید (تشخیص - مجاز)
- (ج) زمانه‌گویی مهمان مهرگان ماند
که شاخه‌ها همه زرش همی‌کنند نثار (حسن تعلیل - استعاره)
- (د) کور شد این دل، فتاد در چه تاریک غم
باد از این کورتر گر نگران تو نیست (ایهام - تشبیه)
- (۱) الف، ج (۲) الف، ب (۳) د، ج (۴) ب، ج

۱۰- نقش کلمات مشخص شده، در کدام گزینه به درستی آمده است؟

- (۱) داردم دیوانه زنجیر خاموشی، «اسیر»
غنچه‌ای کز خنده او می‌کند فریاد گل (مفعول - مسند)
- (۲) از وصالش بر کران می‌دارم لیکن ز غم
در میان موج بحر بی‌کران افتاده‌ام (متمم - مسند)
- (۳) شرمنده داردم ز گنه ترک می، «اسیر»
آن گریه‌های نیم شب عذرخواه کو (مضاف‌الیه - مسند)
- (۴) گاه آن باشد که باشم پای بر جا هم چو قطب
آسمان آخر چو خود سرگشته تا کی داردم (متمم - مسند)

۱۱- در بیت‌های زیر چند مسند وجود دارد؟

دیده‌شبنم از آن بر رخ گل آسوده است	که خبردار ز رخساره گلفام تو نیست
از لب خویش مگر بوسه‌ستانی ورنه	ساغری درخور لب‌های می‌آشام تو نیست
این چه شرم است که خورشید فلک جولان را	جرات بوسه گرفتن ز لب بام تو نیست
(۱) سه	(۳) پنج
(۲) چهار	(۴) شش

۱۲- در کدام گزینه وابسته وابسته وجود ندارد؟

(۱) مرا به دست تو خوش تر هلاک جان گرامی	هزار باره که رفتن به دیگری به حمایت
(۲) امتحان کن که بسی گنج مرادت بدهند	گر خرابی چو مرا لطف تو آباد کند
(۳) کلک مشکین تو روزی که ز ما یاد کند	ببرد اجر دوصد بنده که آزاد کنند
(۴) هیچ کس را بر من از یاران مجلس دل نسوخت	شمع می‌بینم که اشکش می‌رود بر روی زرد

۱۳- با توجه به رباعی زیر کدام گزینه نادرست است؟

«جانا ز غم عشق تو جانم خون شد	هر دم ز تو دردی دگرم افزون شد
زان روز که دل جان و جهان خواند تو را	جان بر تو فشاند و از جهان بیرون شد»

- (۱) ضمائر پیوسته، نقش متفاوت و ردیف‌ها کاربرد معنایی متفاوت دارند.
- (۲) در ابیات نقش تبعی و حذف به قرینه معنوی مشهود است.
- (۳) دو جمله، مطابق الگوی «تهاد + مسند + فعل» و یک جمله طبق الگوی «تهاد + مفعول + مسند + فعل» ساخته شده است.
- (۴) سه ترکیب وصفی و دو وابسته وابسته در ابیات به کار رفته است.

۱۴- مفهوم کدام بیت با سایر ابیات متفاوت است؟

(۱) از خوشی هر که سر در جیب فکرت می‌برد	در سخن از دیگران گوی سعادت می‌برد
(۲) مستمع صاحب سخن را بر سرکار آورد	غنچه خاموش بلبل را به گفتار آورد
(۳) سخن بیگانه باشد در میان اهل دل، واعظ	به هرجا هوش باشد گوش، فریاد است خاموشی
(۴) اجزای تو جمله گوش می‌باید و بس	جان تو سخن نبوش می‌باید و بس

۱۵- کدام بیت با بیت زیر تقابل معنایی دارد؟

«تا چشم بشر نبیندت روی	بنهفته به ابر چهر دل‌بند»
(۱) اگر در جهان، از جهان رسته‌ای است	در از خلق بر خویشان ، بسته‌ای است
(۲) خو به مردم کرده را صائب جدایی مشکل است	دامن صحراست زندان صیدهای رام را
(۳) اثر ز جنت در بسته در جهان گر هست	ازان کس است که بر روی خلق در بسته است
(۴) نیست غیر از گوشه عزلت مرا جایی قرار	در صدف چون گوهر سیراب خوابم می‌برد

۱۶- مفهوم کدام گزینه با بیت: «در عالم پیر هر کجا برنایی است / عاشق بادا که عشق خوش سودایی است»، تناسب مفهومی دارد؟

- (۱) بشنو این نکته که در مذهب رندان کفر است
 (۲) لازمه عاشقی رفتن و دیدن ز دور
 (۳) الصلا ای طالبان معرفت عاشق شوید
 (۴) خبر از نیک و بد عاشقیم هیچ نبود
- رندی و عاشقی و آگهی از مذهب و کیش
 ورنه ز نزدیک هم فرصت دیدار هست
 تا بیاموزد شما را عشق حق اسرارها
 چشم مست تو در این مسئله استادم کرد

۱۷- ابیات کدام گزینه با هم تقابل مفهومی دارند؟

- (الف) وطن از یاد به خون گرمی غربت نرود
 (ب) مرا که مهر تو آواره دارد از دو جهان
 (ج) می‌زند دیده غربت به هوایت پر و بال
 (د) عاشق به هر در و دشت محو کنار لیلی است
 (ه) زنگ کدورت از دل غربت پرست من
- آب در لعل گران قیمت از آن می‌لرزد
 چه شکوهام دگر از غربت است یا ز وطن
 چند چون گاه دهی پشت به دیوار وطن؟
 عاشق به سعی غربت دور از وطن نماند
 بی صیقل جلای وطن وا نمی‌شود
- (۱) الف، ب
 (۲) ه، د
 (۳) ج، الف
 (۴) ج، ه

۱۸- مفهوم کدام گزینه با پیام اصلی بیت زیر، متناسب است؟

- «طاق پذیر است عشق جفت نخواهد حریف
 (۱) شب اگر باشد و می باشد و من باشم و تو
 (۲) تنهایی و خلوت طلبد عشق «نظیری»
 (۳) از هر دو جهان بگذر تنها زن و تنها خور
 (۴) از هر دو جهان مهر یکی را بگزیدیم
- بر نمط عشق اگر پای نهی طاق نه»
 به دو عالم ندهم گوشه تنهایی را
 این خیل و خدم را به امیر حشمتی بخش
 تا ملک ملک گویند تنهات مبارک باد
 وز آرزوی او کم اغیار گرفتیم

۱۹- مفهوم کدام بیت با سایر ابیات هم خوانی ندارد؟

- (۱) شمشیرم و خونریز من هم نرمم و هم تیز من
 (۲) زلف بتان سلسله است جانب دوزخ کشد
 (۳) این نشان ظاهر است این هیچ نیست
 (۴) به باطن گر ندارد زاهد خلوت نشین عیبی
- هم‌چون جهان فانیم ظاهر خوش و باطن بلا
 ظاهر او چون بهشت باطن او دوزخی
 تا به باطن در روی بینی تو بیست
 چرا در خرقة خود را این چنین مستور می‌دارد

۲۰- مفهوم آمده در برابر کدام ابیات، درست است؟

- (الف) در مقام حرف بر لب مهر خاموشی زد
 (ب) تسلیم می‌کند به ستم ظلم را دلیر
 (ج) کنج عزلت که طلسمات عجایب دارد
 (د) هستی تو سزاوار همه ملک جهان را
- تیغ را زیر سپر در جنگ پنهان کردن است (تأکید بر خاموشی)
 جرم زمانه‌ساز فزون از زمانه است (توصیه به ظلم‌ستیزی)
 فتح آن در نظر رحمت درویشان است (نکوهش گوشه‌گیری)
 ایزد ندهد ملک جهان جز به سزاوار (دارندگی و برازندگی)
- (۱) الف، د
 (۲) ب، ج
 (۳) الف، ج
 (۴) ب، د

■ ■ عَيْن الْأَصْحَ و الْأَدَقَّ فِي الْجَوَابِ لِلتَّرْجُمَةِ مِنْ أَوْ إِلَى الْعَرَبِيَّةِ (۲۱ - ۲۸)

۲۱- ﴿كَانَ النَّاسُ أُمَّةً وَاحِدَةً فَبَعَثَ اللَّهُ النَّبِيِّنَ مُبَشِّرِينَ﴾:

- (۱) مردم در ابتدا امت یگانه‌ای هستند، سپس خداوند پیامبران را مژده‌دهنده فرستاد!
- (۲) مردمان امت یکتاپرست بودند، پس الله پیغمبران بشارت‌گر را برانگیخت!
- (۳) مردم یک امت واحد بودند، پس خداوند پیامبران را بشارت‌دهنده فرستاد!
- (۴) مردمان امتی واحد بودند، آنگاه الله پیامبران بیم‌دهنده‌ای را مبعوث کرد!

۲۲- «عَلَيْنَا أَلَّا نُمِيت قُلُوبَنَا بِكَثْرَةِ الطَّعَامِ وَ الشَّرَابِ فَإِنَّ الْقَلْبَ يَمُوت كَالزَّرْعِ!»:

- (۱) ما باید قلب‌های خود را با غذا و نوشیدنی فراوان نمیرانیم، زیرا قلب همچون زراعت کشته می‌شود!
- (۲) ما نباید قلب‌هایمان را با زیادی غذا و نوشیدنی بمیرانیم، چراکه قلب همانند کشت می‌میرد!
- (۳) بر ما لازم است مراقبت نماییم تا قلوبمان با فراوانی غذا و شربت نمیرد، به علت آنکه قلب مانند کشت می‌میرد!
- (۴) ما نباید باعث مردن قلب‌های خود با غذای زیاد و نوشیدنی شویم، زیرا قلب مثل زراعت کشته می‌شود!

۲۳- «كَمَا نَنْظُرُ إِلَى رَجُلٍ فِي الْمَتَجَرِّ كَأَنَّهُ كَانَ مَتَرِدًّا فِي شِرَاءِ الْبِضَائِعِ لَكِنَّ الْبَائِعَ كَانَ يَسْعَى مُصْرًّا أَنْ يَبِيعَهَا!»:

- (۱) در مغازه به مردی می‌نگریستیم که گویی در خرید کالاها دو دل بود اما فروشنده، مصرانه می‌کوشید که آن‌ها را بفروشد!
- (۲) به مردی در مغازه نگاه می‌کردیم که انگار در خرید کالاها تردید داشت اما فروشنده، با اصرار سعی داشت به او بفروشد!
- (۳) در مغازه به مردی که شاید در خرید کالا دو دل بود نگاه می‌کردیم اما فروشنده، مصرانه سعی می‌کرد آن‌ها را به فروش برساند!
- (۴) گویی مردی که هنگام خریدن کالاها در مغازه به او می‌نگریستیم تردید داشت اما فروشنده، مصر بود که به او بفروشد!

۲۴- «مَنْ تَضَعَفَ شِدَائِدُ الْحَيَاةِ عَزَمَهُ سَرِيعاً وَ هُوَ يَخِيبُ عَنِ التَّغَلُّبِ عَلَيْهَا فَلَا رَجَاءَ لِانْتِصَارِهِ!»:

- (۱) کسی که با سختی‌های زندگی اراده‌اش به سرعت ضعیف می‌شود و هیچ امیدی به چیرگی بر آن‌ها ندارد، از پیروزی خود ناامید می‌شود!
- (۲) هرکس سختی‌های زندگی به سرعت باعث تضعیف اراده‌اش بشود در حالی که از غلبه بر آن‌ها ناامید شده، امیدی برای پیروزشدنش نیست!
- (۳) هر که سختی‌های زندگی به سرعت اراده‌اش را ضعیف کرده و از غلبه بر آن‌ها ناامید است، هیچ امیدی برای پیروزی‌اش نداریم!
- (۴) هرکس سختی‌های زندگی اراده‌اش را به سرعت ضعیف می‌کند در حالی که از چیرگی بر آن‌ها ناامید می‌شود، هیچ امیدی به پیروزی‌اش نیست!

۲۵- «قد يَتَمَّ بِوَسِيْلَةِ الدِّيْنَامِيْتِ تَفْجِيْرُ الأَرْضِ لِتُحَدِّثَ أُنْفَاقُ تُسَهِّلُ أَعْمَالِ الْإِنْسَانِ الصَّعْبَةَ!»:

- (۱) گاهی به وسیلهٔ دینامیت، شکافتن زمین پایان می‌یابد برای اینکه تونل‌هایی ایجاد شود که کارهای دشوار انسان آسان گردد!
- (۲) به وسیلهٔ دینامیت گاهی زمین منفجر می‌شود تا تونل‌هایی ایجاد کند که کارهای سخت انسان را آسان گرداند!
- (۳) گاهی منفجر کردن زمین به وسیلهٔ دینامیت انجام می‌شود تا تونل‌هایی ایجاد گردد که کارهای سخت انسان را آسان نماید!
- (۴) منفجر ساختن زمین به وسیلهٔ دینامیت انجام می‌شود تا گاهی تونل‌هایی ایجاد کند که کارهای دشوار انسان آسان گردد!

۲۶- عَيْنِ الْخَطَأِ:

- (۱) لیت الوالدین لا یحدّدان أولادهما فی اختیار فرعهم الجامعی!؛ کاش پدر و مادر فرزندان خود را در انتخاب رشتهٔ دانشگاهی‌شان محدود نسازند!
- (۲) لم لا یقبل بعضُ الشَّبَابِ علی مِهْنٍ تحتاج إليها بلادنا؟!؛ چرا برخی از جوانان به شغل‌هایی که کشورمان به آن‌ها نیاز دارد، روی نمی‌آورند؟!
- (۳) قد أفلح من استمع إلى کلام الحقّ و سارع إلى العمل به!؛ هرکس سخن حق را شنید و در عمل کردن به آن شتاب کرد، قطعاً رستگار است!
- (۴) لعلّ الإنسان یجد بدلاً للثروة و لكنّ العلم لا بدل له!؛ شاید آدمی برای ثروت جایگزینی بیابد ولی دانش هیچ جایگزینی ندارد!

۲۷- عَيْنِ الصَّحِيْحِ:

- (۱) کأنّ المُقاتلین فی سبیل الله بُنیانٌ مرصوص!؛ گویی جنگ‌جویان در راه خداوند ساختمانی استوار هستند!
- (۲) نری أنّ النَّاسَ خُلِقُوا من طینة و أمّ و أب!؛ می‌بینیم که مردم همگی از یک گِل و پدر و مادر آفریده شده‌اند!
- (۳) لا شیء أجمل من العفو عند القدرة!؛ چیزی همچون گذشت به هنگام توانایی زیبا نیست!
- (۴) الخفّاش حیوان یقدر علی الطّیران وحیداً فی السّماء!؛ خفاش حیوانی تنهاست که می‌تواند در آسمان پرواز کند!

۲۸- «هرکس در حالی که می‌خندد گناه کند، گریان وارد آتش می‌شود!»:

- (۱) من أذنب ضاحکاً، دخل النَّار و هو یبکی کثیراً! (۲) الَّذی یذنب و هو یضحک، یدخل النَّار و هو یبکی!
- (۳) من أذنب و هو یضحک، دخل النَّار باکیاً! (۴) من یذنب باکیاً، سیدخل النَّار ضاحکاً!

■ ■ ■ إقرأ النَّصَّ التَّالِيَّ ثُمَّ أَجِبْ عَنِ الْأَسْئَلَةِ (٢٩ - ٣٣) بِمَا يُنَاسِبُ النَّصَّ:

هناك صور عديدة لتلوث البيئة أهمها: تلوث الهواء و تلوث الماء و تلوث التربة و الصّوضاء و قد كثر في عصرنا بعلل مختلفة نشرحها:

سبب تلوث الهواء إحراق النفط بسبب مُحركات السيّارات و غيرها و يُصبح الهواء الذي لا رائحة له هواءً له رائحةٌ و لونٌ و يضرُّ تلوثُ الهواء بصحة الإنسان فيؤدّي إلى التهاب العيون و الرئة و كذلك موت الحيوان و النبات أيضاً. تلوث الماء يُؤدّي إلى تقليل الماء النقيّ و العذب يستعمله الإنسان في الشرب و النظافة و السبب في تلوث الماء رمي الموادّ الكيميائيّة و النفايات الحيوانيّة و النباتيّة في البحار و الأنهار.

تلوثُ التربة يُؤدّي إلى فقدان مساحة من الأرض التي تُزرع فيها النباتات لِغذاء الإنسان و الحيوان، و الصّوضاء تكثر في المُدن و سببها وسائلُ النقل من طائرات و حافلات و السيّارات، إنّها تُؤدّي إلى ضعف السّمع و القلق.

٢٩- عيّن الخطأ حسب النَّصّ:

- (١) لتلوث البيئة صور مختلفة أهمها أربعة! (٢) للهواء التّظيف لون و رائحة يشعُر بهما الإنسان!
 (٣) تلوث البيئة قد يُسبب قلة الماء الموجود للكائنات! (٤) من الممكن أنّ الكائنات تتضرّر من تلوث التربة!
 ٣٠- عيّن الصّحيح حسب الاستنتاجات من النَّصّ:

- (١) اليوم نُشاهد أنّ الصّوضاء تكثر في الفرى أيضاً!
 (٢) السبب الوحيد في تلوث الهواء هو الموادّ الكيميائيّة!
 (٣) من الواضح أنّ تلوثُ الهواء يُسبب موت الخضراوات!
 (٤) السبب في تلوثُ البيئة يعود إلى قلة الطعام للموجودات الحيّة!
 ٣١- عيّن الموضوع الذي لم يذكره الكاتب:

- (١) إنّ التلوث خطير لسلامة الإنسان!
 (٢) قد ازداد عدد رُكّاب الحافلات في المُدن!
 (٣) تلوثُ التربة يُخفّض الأراضي الزراعيّة في العالم!
 (٤) الأمراض التنفسية قد تكون ناتجة من تلوثُ الهواء!
 ■ عيّن الخطأ في الإعراب و التّحليل الصّرفيّ (٣٢ و ٣٣)

٣٢- «مختلفة»:

- (١) اسم - مفرد مؤنث - مأخوذ من مصدرٍ له حرف زائد واحد / صفة أو نعت
 (٢) مفرد - اسم فاعل (فعله الماضي: اختلف؛ حروفه الأصليّة: خ ل ف) - نكرة
 (٣) مؤنث - اسم فاعل (مصدره على وزن: افتعال؛ له ثلاثة حروف أصليّة) - نكرة
 (٤) مؤنث - مأخوذ من مصدر: اختلف؛ له حرفان زائدان / صفة؛ و موصوفها مجرور
 ٣٣- «يستعمل»:

- (١) فعل - للمفرد المذكّر الغائب - مصدره على وزن « استفعال » / فاعله: « الانسان »
 (٢) فعل مضارع - مصدره: استعمال؛ حرف « السين » من حروفه الزائدة / الجملة فعليّة و خبر
 (٣) للمفرد - له ثلاثة حروف أصليّة (ع م ل) و ثلاثة حروف زائدة / فعل و مفعوله: ضمير « ه »
 (٤) صيغته للمفرد المذكّر - ماضيه: استعمل، اسم مفعوله: مُستعمل - معلوم / فعل و الجملة فعليّة

■ عین المناسب للجواب عن الأسئلة التالية (۳۴ - ۴۰)

۳۴- عین الخطأ في ضبط حركات الكلمات:

- (۱) حينما نُقَوْمُ بِالترجمة نَبَحْتُ عن مَعْنَى الكَلِمَاتِ فِي المَعَارِجِ!
  - (۲) فِي عَامِ ألفٍ وَ ثَمَانِيَةٍ وَ ثَلَاثَةٍ وَ ثَلَاثِينَ وُلِدَ نُوبِلُ فِي مَمْلَكَةِ السُّوَيْدِ!
  - (۳) يَزْعُمُ البَعْضُ إِنَّ الإنسانَ جِرمًا صَغِيرًا وَ لَكِنْ انطَوَى فِيهِ عَالَمٌ أَكْبَرُ!
  - (۴) انْشَأَتْ عَشْرَاتُ المَصْنَعِ لِإنتاجِ الدِيناميتِ وَ كُسِبَتْ مِنْ ذَلِكَ ثَرَوَةٌ كَبِيرَةٌ!
- ۳۵- عین الخطأ في مفهوم الكلمات:

- (۱) المُواصلة: الوصول إلى الغاية بعد كسر الموانع و هي مضاة لـ«التوقف»!
  - (۲) المُوصل: ما يُوصل الكهرياء أو الحرارة و .... إلى جسم آخر!
  - (۳) التّطوير: التّقدم و التّوسّع في مجالٍ كالاقتصاد و التّكنولوجيا!
  - (۴) التّحويل: تبديل شيء إلى آخر كتحويل التّلال إلى السّهول!
- ۳۶- عین الصحيح عن المفردات:

- (۱) شعر ألفرد نوبل بالدّنِبِ و خيبة الأمل من عنوان صحيفه! جمع ← (أذئاب / ضُخف)
  - (۲) قد يُستفاد من الدِيناميتِ فِي مجالَاتٍ مختلفة منها شقّ القنوّات! مفرد ← (مجال/ قناة)
  - (۳) إِنَّ أبصر الإنسان يفهم بأنّ داءه و دواؤه منه لا من شخص آخر! مترادف ← (نظر/ المرض)
  - (۴) يُعَيّد بعض الاختراعات الإنسان و يَنْصِرُهُ فِي مشاكله الصّعبة! متضاد ← (يُضِرُّ/ يصعّب)
- ۳۷- عین الخطأ في تعيين نوع «لا»:

- (۱) شاورِ النَّاسِ فيما لا تَعْلَمُ لأنّ مَنْ شاورَ النَّاسَ شارَكهم فِي عَقولِهِمْ! (نافيه)
- (۲) نَصَحَنِي الأستاذُ وَ قال: تَعْلَمُ وَ عِلْمٌ وَ لا تُعْلَمُ قَبْلَ أَنْ تَتَعْلَمَ! (ناهيه)
- (۳) مَنْ تَعْلَمَ العِلْمَ وَ عَمَلَ بِهِ وَ عِلْمُهُ لِلنَّاسِ فلا شَكَ أَنَّهُ الأفضل! (نافيه للجنس)
- (۴) لا أَعْلَمُكَ إِلَّا عِلْمًا يَنْفَعُكَ وَ يَنْفَعُ المُجْتَمَعَ فَلا تَعْلَمُ أَنَّهُ ليسَ كُلُّ عِلْمٍ مُفيدًا! (نافيه)

۳۸- عین الصحيح للفراغين:

«ليت زملائي ... يَعْلَمُونَ أَنْ إقتراحهم عن نشاط حُرّ في الحصّة الأخيرة ... عند المعلم!»

- (۱) المُجَدِّينَ - مَرفُوضًا
- (۲) المُجَدِّونَ - مَرفُوضًا
- (۳) المُجَدِّونَ - مَرفُوضٌ
- (۴) المُجَدِّينَ - مَرفُوضٌ

۳۹- عین الحال:

- (۱) إهتَمَّ ذلك الباحث بِصنْعِ مادّةٍ سبّبتَ تَفجِيرًا فِي المُختبرِ!
- (۲) إِنَّ يُشاهد المعلم فِي المدرسة مُجدّدًا فسوف يُشجّعهُ بالتّأكيد!
- (۳) هو يفتخِرُ جاهلاً بالنّسبِ وَ لا يَعْلَمُ أَنَّ الفخرَ لعقلٍ ثابتٍ!
- (۴) أَنَا أَعْلَمُ أَنَّ عالِمًا استلمَ جائزة نوبل لم يكن فِي حياتهِ ما يُوسأ!

۴۰- عین «فانية» تكون حالاً:

- (۱) لِمَ تَطْلُبونَ الدّنيا فانية و الآخرة أبقي!
- (۲) هذه الدّنيا قد جَذبتَ كثيرًا مِنَ النَّاسِ وَ هي فانية!
- (۳) فِي تلكَ اللّحظَاتِ ما كنتَ أَعْلَمُ أَنَّ هذه اللّذاتُ تكون فانية!
- (۴) ما كُنّا نَحسبُ هذه النّعمة فانية وَ نَظنُّ أَنَّها سوف تَبقى دائِمًا!

۱۵ دقیقه

دین و زندگی ۲

دانش‌آموزان اقلیت‌های مذهبی، شما می‌توانید سؤال‌های معارف مربوط به خود را از مسئولین حوزه دریافت کنید.

کل مباحث نیم‌سال اول
درس ۱ تا پایان درس ۷
صفحه ۲ تا صفحه ۹۰

۴۱- مولانا شاعر و ادیب پارسی، زبان حال موجودات را چگونه بیان می‌کند؟

- (۱) ذات نیافته از هستی بخش / چون تواند که بود هستی‌بخش
- (۲) دلی کز معرفت نور و صفا دید / به هر چیزی که دید اول خدا دید
- (۳) به هر جا بنگرم کوه و در و دشت / نشان از قامت رعنا تو بینم
- (۴) ما همه شیران ولی شیر علم / حمله‌مان از باد باشد دم به دم

۴۲- اوج وصول عبودیت و بندگی در کدام کلام نبوی تبیین شده است و این امر متبوع چیست؟

- (۱) «لا تفکروا فی ذات الله» - عدم شناخت ماهیت الهی
- (۲) «لا تفکروا فی ذات الله» - افزایش معرفت به خود و خدا
- (۳) «لا تکلنی الی نفسی» - افزایش معرفت به خود و خدا
- (۴) «لا تکلنی الی نفسی» - عدم شناخت ماهیت الهی

۴۳- کدام آیه شریفه، پیام آیه «یسئله من فی السماوات و الارض کل یوم هو فی شان» را در بر می‌گیرد؟

- (۱) «قل هو الله احد»
- (۲) «الله الصمد»
- (۳) «و هو رب کل شیء»
- (۴) «و لله ما فی السماوات و ما فی الارض»

۴۴- اشکال مهمی که در اثر فرض چند مبدأ برای جهان ایجاد می‌شود، چیست؟

- (۱) هر کدام از شریکان فرضی در امر آفرینش را محدود و ناقص مفروض نموده‌ایم.
- (۲) وجود اصل‌های متعدد در خلقت جهان را نفی کرده‌ایم.
- (۳) در تدبیر امور عالم برای دیگران غیر از خدا، حساسی جداگانه باز کرده‌ایم.
- (۴) ولایت خداوند را به غیر او واگذار کرده‌ایم.

۴۵- اگر بخواهیم بین عبارات «الله ما فی السماوات و ما فی الارض» و «لا یشرک فی حکمه احداً» رابطه‌ی علی و معلولی برقرار کنیم کدام یک وافی ما به

مقصود است؟

- (۱) معلولیت حق تصرف و تغییر و علیت آفریدگار بودن خداوند متعال
- (۲) علیت ولایت و سرپرستی خداوند و معلولیت مالکیت خداوند متعال
- (۳) معلولیت حق تصرف و تغییر و علیت مالکیت خداوند متعال
- (۴) علیت آفریدگار بودن خداوند و معلولیت مالکیت خداوند متعال

۴۶- دعای زیبای امام علی (ع): «خدای من! مرا این عزت بس که بنده تو باشم و این افتخار بس که تو پروردگار منی» با کدام آیه شریفه هم‌خوانی دارد؟

- (۱) «ام جعلوا لله شرکاء خلقوا کخلقه»
- (۲) «ذلک بما قدمت ایدیکم و ان الله لیس بظلام للعبید»
- (۳) «ما لهم من دونه من ولی و لا یشرک فی حکمه احداً»
- (۴) «ان الله ربی و ربکم فاعبدوه هذا صراط مستقیم»

۴۷- نتیجه عملکرد غلط در برابر امتحاناتی که هر لحظه در حال وقوع است، کدام است؟

- (۱) «والینا ترجعون»
(۲) «فاخذناهم بما كانوا یکسبون»
(۳) «ذلک هو الخسران المبین»
(۴) «ذلک بما قدمت ایدیکم»

۴۸- مطابق آیات قرآن، رسول خدا (ص) در مورد چه کسی مأمور به ضمانت و مدافعه نخواهد بود؟

- (۱) «و قد کفروا بما جاءکم من الحق»
(۲) «ذلک هو الخسران المبین»
(۳) «من جاء بالسیئة»
(۴) «مَنْ اتَّخَذَ إِلَهَهُ هَوَاهُ»

۴۹- عدم التزام عملی به کدام فرمان الهی موجب به خدمت گرفتن دیگران در جهت امیال شخصی ستمگران می‌شود؟

- (۱) «لا تتخذوا عدوی و عدوکم اولیاء»
(۲) «لا یملکون لانفسهم نفعاً و لاضرراً»
(۳) «لا یشرک فی حکمه احداً»
(۴) «لا تعبدوا الشیطان»

۵۰- «بیان انحصار در وعظ خداوند نسبت به انسان» و «عهد الست خداوند با انسان»، به ترتیب از کدام عبارات قرآنی استنباط می‌شود؟

- (۱) «ان تقوموا لله» - «الینا ترجعون»
(۲) «ان تقوموا لله» - «ان اعدونی»
(۳) «ان لاتعبدوا الشیطان» - «ان اعدونی»
(۴) «ان لاتعبدوا الشیطان» - «الینا ترجعون»

۵۱- مفهوم آیه مبارکه «وَالَّذِينَ جَاهَدُوا فِينَا لَنَهْدِيَنَّهُمْ سُبُلَنَا وَإِنَّ اللَّهَ لَمَعَ الْمُحْسِنِينَ» از توجه به کدام یک از راه‌های رسیدن به اخلاص استنباط

می‌گردد؟

- (۱) راز و نیاز با خدا و کمک خواستن از او
(۲) افزایش معرفت به خدا
(۳) تقویت روحیه حق‌پذیری
(۴) دستیابی به درجاتی از حکمت

۵۲- بنابر آیات قرآن، توجه به پروردگاری خدا بر تمام عوالم، بر انسان چه چیزی را لازم می‌آورد؟

- (۱) «مرا بپرستید که این راه مستقیم است.»
(۲) «زندگی و مرگم فقط برای خداست.»
(۳) «شیطان را نپرستید که او دشمن آشکار شماست.»
(۴) «به صورت گروهی و فردی برای خدا قیام کنید.»

۵۳- به ترتیب «اعتراف همسر عزیز مصر به گناه خود» و «تهدید حضرت یوسف (ع) توسط زلیخا» در کدام عبارات شریفه آمده است؟

- (۱) «قالت فذلک الذی لمتننی فیه» - «قال رب السّجن احب الیّ مما یدعوننی الیه»
(۲) «و لقد راودته عن نفسه فاستعصم» - «و لئن لم یفعل ما امره لیسجنن...»
(۳) «قال ربّ السّجن احب الیّ مما یدعوننی الیه» - «قالت فذلک الذی لمتننی فیه»
(۴) «ولئن لم یفعل ما امره لیسجنن...» - «و لقد راودته عن نفسه فاستعصم»

۵۴- از شواهد روشن و بدیهی وجود «اراده و اختیار» در انسان، کدام مورد ناظر بر مفهوم «پذیرش عواقب ناشی از اعمال» است؟

- (۱) هیچ عاقل مر کلوخی را زند / هیچ با سنگی عتابی کس کند؟
(۲) این که فردا این کنم یا آن کنم / خود دلیل اختیار است ای صنم
(۳) گر نبودی اختیار این شرم چیست؟ / این دریغ و خجالت و آزر چیست؟
(۴) سر ارادت ما و آستان حضرت دوست / که هرچه بر سر ما می‌رود ارادت اوست

۵۵- آیه شریفه «قد جاءكم بصائر من ربكم فمن ابصر فلنفسه و من عمى فعليها...» در بر گیرنده چه پیامی است؟

- (۱) مجازات اخروی به خاطر اعمال پیشین انسان است و او در آن نقشی نخواهد داشت.
- (۲) تصمیم‌گیری انسان بر اساس اختیار و پذیرش عاقبت امور است.
- (۳) خداوند بشر را هدایت نموده است تا ناسپاسی نکنیم و سپاسگزار باشیم.
- (۴) بسیاری از امور در عالم هستی غیراختیاری و جبری هستند.

۵۶- ریشه معرفتی اعتراض صحابه امام علی (ع) به آن حضرت با این سؤال که «آیا از قضای الهی می‌گریزی؟» در لایه‌های کدامین تفکر، خود را پنهان

نموده است؟

- (۱) توحید در ربوبیت به این معناست که موجودات و مخصوصاً انسان، قدرت تدبیر ندارند.
- (۲) انسان در کنار ربوبیت الهی برای خود و موجودات دیگر، حسابی جداگانه باز کرده است.
- (۳) تا زمانی که انسان به انجام کاری اراده نکند، آن فعل انجام نمی‌گیرد، اما در عین حال وجود انسان و اراده و عمل او وابسته به اراده خداست.
- (۴) اعتقاد به قضا و قدر نه تنها مانع تحرک نیست، بلکه عامل آن نیز می‌باشد.

۵۷- در مثال جابه‌جایی یک گلدان بزرگ توسط دو نفر، کدام یک صحیح است و در مثال نگارش، اراده نوشتن بلافاصله پس از چیست؟

- (۱) هر عامل اثر خود را به عامل دیگری منتقل می‌کند. - نفس یا روح
- (۲) هر عامل اثر خود را به عامل دیگری منتقل می‌کند. - ساختار عصبی بدن
- (۳) هر عامل اثر خاصی را به طور مستقل از دیگری اعمال می‌کند. - ساختار عصبی بدن
- (۴) هر عامل اثر خاصی را به طور مستقل از دیگری اعمال می‌کند. - نفس یا روح

۵۸- اگر نگرش صحیح نسبت به تلخی‌ها و شیرینی‌ها و شکست‌ها و پیروزی‌ها وجود داشته باشد، چه مبنایی باعث این مهم بوده است؟

- (۱) بروز صفات درونی با امتحان الهی
- (۲) پاسخ مثبت به ندای حق پیامبران
- (۳) شناخت قوانین جهان خلقت
- (۴) شناخت قوانین حاکم بر زندگی انسان‌ها

۵۹- مولی‌الموحدين علی (ع) فرمودند «احسان پیاپی خداوند»، «ستایش مردم» و «پرده‌پوشی خداوند» به ترتیب ممکن است موجبات چه چیزی را

فراهم آورد؟

- (۱) غرور، شیفگی، فریفتگی
- (۲) فریفتگی، گرفتاری، غرور
- (۳) گرفتاری، شیفگی، غرور
- (۴) فریفتگی، غرور، گرفتاری

۶۰- رحمت واسعة الهی که آن را به همه بندگان خود اعم از آخرت‌طلبان و دنیاخواهان مبذول داشته است، در کدام آیه مبارکه مورد توجه واقع شده است؟

- (۱) «مَنْ جَاءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ عَشْرُ أَمْثَالِهَا...»
- (۲) «فَأَمَّا الَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَاعْتَصَمُوا بِهِ فَسَيُدْخِلُهُمْ فِي رَحْمَةٍ مِنْهُ...»
- (۳) «قُلْ يَا عِبَادِيَ الَّذِينَ أَسْرَفُوا عَلَىٰ أَنفُسِهِمْ لَا تَقْنَطُوا مِنْ رَحْمَةِ اللَّهِ...»
- (۴) «كُلًّا نُمِدُّ هَؤُلَاءِ وَهَؤُلَاءِ مِنْ عَطَاءِ رَبِّكَ وَ مَا كَانَ...»

PART A: Grammar and Vocabulary

Directions: Choose the word or phrase (1), (2), (3), or (4) that best completes each sentence. Then mark the correct choice on your answer sheet.

- 61- We were going to talk about many different topics in the meeting, ... discussed in great detail, were they?
1) but few issues were
2) and a few issues were
3) but a few issues
4) and few issues
- 62- In this book, it is mentioned that Emily Dickinson's Garden was a place ... great inspiration for her poems.
1) that she drew
2) by drawing her
3) from which she drew
4) drawn from which
- 63- Staying at the five-star hotel cost the newly-wed couple, Mary and John, ten thousand dollars while they were on their honeymoon in London, ...?
1) didn't it
2) weren't they
3) don't they
4) isn't it
- 64- My husband and I have moved around a lot, but we've never seen a place where people are so ... to help strangers.
1) complicated
2) grateful
3) willing
4) valuable
- 65- Thanks to his parents, William has been ... to be responsible for his own life and never interfere in other people's lives.
1) cared for
2) brought up
3) looked for
4) worked out
- 66- We would like to offer you this small gift in ... of all the work you've done for us.
1) connection
2) appreciation
3) introduction
4) description
- 67- Some specialists say that these shellfish provide an excellent food source for some fish, but some others do not ... such an idea.
1) elicit
2) generate
3) recommend
4) confirm
- 68- When I walked downstairs, I saw the fire and ... shouted to my wife to leave the house.
1) probably
2) proudly
3) immediately
4) effectively

PART B: Cloze Test

Directions: Read the following passage and decide which choice (1), (2), (3), or (4) best fits each space. Then mark the correct choice on your answer sheet.

It is less than six hundred years since the first attempt at ...(69)... an English language dictionary was made. However, the advent of the first dictionary goes even further back in time than that. The Greeks and the Romans also produced lexical lists such as Appollonius' glossary of words and phrases ...(70)... by Homer. From the collapse of Imperial Rome until the end of the Middle Ages, very little development was going on in all areas of human culture, ...(71)... written language. The "Storehouse for Children or Clerics," which was written by the English monk Galfridus Grammaticus and was printed in 1449, can be ...(72)... as the first English dictionary.

- 69- 1) arranging   2) compiling   3) combining   4) containing
- 70- 1) which was used   2) it was using   3) that has used   4) that it was used
- 71- 1) despite   2) throughout   3) rather than   4) including
- 72- 1) supposed   2) claimed   3) regarded   4) founded

PART C: Reading Comprehension

Directions: Read the following passages and answer the questions by choosing the best choice (1), (2), (3), or (4). Then mark the correct choice on your answer sheet.

PASSAGE 1:

Fast food is usually high in fat and has no nutritional value. However, it is popular for many reasons. It tastes good and is inexpensive. Best of all, it is an easy way to grab a quick bite when you're in a hurry. But in 1986, a group of people wanted to end "fast eating." They tried to close the first McDonald's in Rome. Soon, the group became the Slow Food organization. Since then, Slow Food has grown internationally and now has over 100,000 members in 132 countries. However, Slow Food was not created just to protest fast food. It also protests fast life. Group members argue that people do things too quickly in modern life. This fast-paced life forces people to eat fast food.

One of the goals of Slow Food is to show people that fast life is responsible for bad eating habits. Many people no longer take the time to prepare meals in the kitchen. Instead, they eat packaged and fast food while working, watching television, and even driving. Slow Food members try to educate people about healthy eating habits. They hope that people will eat slower, live slower, and take the time to enjoy life.

73- What is the best title for the passage?

1) Closing the First McDonald's	2) The Benefits of Fast Life
3) The Slow Food Movement	4) The Dangers of Fast Food

74- Which of the following is TRUE about fast food, according to the passage?

- 1) Low in price, low in nutrition, and high in fat
- 2) High in price, low in nutrition, and low in fat
- 3) Low in price, low in nutrition, and low in fat
- 4) High in price, high in nutrition, and low in fat

75- Why has the author mentioned "132 countries" in paragraph 1?

- 1) To note that 132 countries first supported Slow Food
- 2) To point out that McDonald's is in many countries
- 3) To prove that fast food is popular in many countries
- 4) To show that Slow Food can be found in many countries

76- The word "protest" in paragraph 1 is closest in meaning to ... .

1) forget	2) discover
3) fight	4) boost

PASSAGE 2:

Social media, magazines, and shop windows bombard people daily with things to buy, and British consumers are buying more clothes and shoes than ever before. In Britain, the average person spends more than 1,000 pounds a year on new clothes, which is around four percent of his/her income.

However, a different trend is arising in opposition to consumerism – the "Buy Nothing" movement. The idea originated in Canada in the early 1990s and then moved to the US, where it became a rejection of the overspending and overconsumption of Black Friday and Cyber Monday during Thanksgiving weekend. On Buy Nothing Day, people organize various types of protests and cut up their credit cards. Throughout the year, Buy Nothing groups organize the exchange and repair of items they already own.

The trend has now reached influencers on social media who usually share posts of clothing and make-up that they recommend that people should buy. Some influencers now encourage their viewers not to buy anything at all for periods as long as a year. Even if you can't manage a full year without going shopping, you can participate in the anti-consumerist movement by refusing to buy things you don't need. Buy Nothing groups send a clear message to companies that people are no longer willing to accept the environmental and human cost of overconsumption.

77- What is the primary purpose of the passage?

- 1) To introduce a movement which is against overconsumption
- 2) To emphasize the positive role of social media influencers
- 3) To explain the negative effects of overconsumption on societies
- 4) To compare two different approaches towards economic growth

78- In which paragraph(s) has the author made a suggestion?

- 1) paragraph 1
- 2) paragraph 2
- 3) paragraph 3
- 4) paragraph 1 and paragraph 2

79- Why has the author mentioned “influencers” in paragraph 3?

- 1) To argue that influencers are actually against the Buy Nothing movement
- 2) To prove that life without social media is impossible nowadays
- 3) To conclude that influencers are not as effective on people's lives as some people think
- 4) To show that the Buy Nothing movement is becoming increasingly popular

80- It can be inferred from the passage that the members of the Buy Nothing movement ... .

- 1) believe that overconsumption can result in environmental problems
- 2) are against production and economic growth
- 3) used to live in Canada and then moved to the US
- 4) are those who organize various types of protests and cut up their credit cards throughout the year

آزمون ۱۹ فروردین ماه ۱۴۰۱

آزمون اختصاصی گروه آزمایشی دوازدهم انسانی

نام درس	معمولاً دانش‌آموزان در هر رده‌ی تراز ی به چند سؤال از هر ۱۰ سؤال پاسخ می‌دهند.					این قسمت را قبل از شروع آزمون بر کنید.
	۷۰۰	۶۲۵۰	۵۵۰۰	۴۷۵۰	۴۰۰۰	
ریاضی	۶	۴	۳	۲	۱	شما به چند سؤال از هر ۱۰ سؤال پاسخ خواهید داد؟
علوم و فنون ادبی	۶	۵	۳	۲	۱	
جامعه‌شناسی	۸	۷	۵	۲	۱	

نام و نام خانوادگی:	شمارنده:
تعداد سؤال: ۶۰	مدت پاسخ‌گویی: ۶۵ دقیقه

عنوان مواد امتحانی گروه آزمایشی علوم انسانی، تعداد، شماره سؤال‌ها و مدت پاسخ‌گویی

ردیف	مواد امتحانی	تعداد سؤال	از شماره	تا شماره	مدت پاسخ‌گویی (به دقیقه)
۱	ریاضی و آمار (۳)	۲۰	۸۱	۱۰۰	۲۵
۲	علوم و فنون ادبی (۳)	۱۰	۱۰۱	۱۱۰	۲۰
۳	علوم و فنون ادبی (۳) - سؤال‌های «آشنا»	۱۰	۱۱۱	۱۲۰	
۴	جامعه‌شناسی (۳)	۲۰	۱۲۱	۱۴۰	۲۰

دورهٔ مباحث نیم‌سال اول
صفحه‌های (۱ تا ۶۰)

 پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همهٔ دانش‌آموزان اجباری است.
وقت پیشنهادی: ۲۵ دقیقه

ریاضی و آمار (۳)

 ۸۱- اگر $\frac{(x+2)!}{(x+1)!} = 4$ باشد، آنگاه حاصل $4x$ کدام است؟

- (۱) ۴ (۲) ۸ (۳) ۱۲ (۴) ۱۶

۸۲- ارقام عدد ۵۸۳۲۹۶ چند جایگشت دارد به طوری که ارقام فرد همواره کنار هم باشند؟

- (۱) ۱۴۴ (۲) ۱۲۰ (۳) ۱۰۸ (۴) ۹۶

۸۳- ۶ شهر یک استان در زمینهٔ قبولی در کنکور رتبه‌بندی می‌شوند. در چند حالت شهر A قبل از شهر B قرار می‌گیرد؟

- (۱) ۲۴۰ (۲) ۳۰۰ (۳) ۳۶۰ (۴) ۴۸۰

۸۴- با ارقام ۱، ۲، ۳، ۴، ۵، چند عدد پنج رقمی بزرگتر از ۲۰۰۰۰ بدون ارقام تکراری می‌توان ساخت؟

- (۱) ۹۶ (۲) ۱۲۰ (۳) ۴۲ (۴) ۶۰

۸۵- با ارقام ۰، ۱، ۲، ۳، ۴، ۵، ۶، ۷، ۸، ۹، چند عدد چهاررقمی زوج بدون تکرار ارقام می‌توان نوشت که هر رقم از رقم سمت راست آن بزرگتر باشد؟

- (۱) ۲۴ (۲) ۳۰ (۳) ۱۲۰ (۴) ۱۸۰

 ۸۶- تعداد زیرمجموعه‌های هفت عضوی مجموعه $A = \{0, 1, 2, \dots, 9\}$ شامل همهٔ عضوهای عدد زوج و فاقد اعداد فرد بزرگتر از ۵ با مقدار کدام گزینه برابر است؟

- (۱) $\binom{3}{1}$ (۲) $\binom{4}{2}$ (۳) $\binom{5}{2}$ (۴) $\binom{7}{3}$

۸۷- با حروف کلمهٔ «خودکار» چند کلمهٔ ۶ حرفی بدون توجه به معنی می‌توان ساخت به طوری که در همهٔ آن‌ها عبارت «کار» به همین شکل موجود باشد؟ (تکرار حروف، مجاز نیست.)

- (۱) ۱۲ (۲) ۲۴ (۳) ۱۲۰ (۴) ۷۲

۸۸- می‌خواهیم از بین ۵ گروه ۲ نفره که در هر گروه دو نفر دوقلو هستند، پنج نفر را به طور تصادفی انتخاب کنیم به طوری که هیچ ۲ نفری دوقلو نباشند. این کار به چند حالت امکان‌پذیر است؟

- (۱) ۱۱۸ (۲) ۱۲۸ (۳) ۱۶۰ (۴) ۳۲

۸۹- در یک جعبه مهره‌هایی به شماره‌های ۱ تا ۳ با رنگ قرمز و مهره‌های ۴ تا ۷ به رنگ مشکی و مهره‌های ۸ و ۹ به رنگ آبی موجود است. به تصادف ۲ مهره از این جعبه خارج می‌کنیم. با کدام احتمال دو مهره که به تصادف انتخاب شده است غیرهم‌رنگ و مجموع شماره آن‌ها زوج است؟

$$\frac{1}{3} \quad (۱) \quad \frac{7}{18} \quad (۲) \quad \frac{11}{36} \quad (۳) \quad \frac{13}{36} \quad (۴)$$

۹۰- احتمال آن که در یک عدد ۳ رقمی، بزرگترین رقم، صدگان باشد، کدام است؟

$$\frac{281}{900} \quad (۱) \quad \frac{285}{900} \quad (۲) \quad \frac{322}{900} \quad (۳) \quad \frac{265}{900} \quad (۴)$$

۹۱- در کیسه‌ای ۵ مهره با شماره‌های ۱ تا ۵ وجود دارد. ۵ مهره را به‌طور تصادفی، پی در پی و بدون جایگذاری خارج می‌کنیم. با کدام احتمال دو مهره با شماره زوج در دو انتخاب متوالی خارج نمی‌شوند؟

$$۰/۶ \quad (۱) \quad ۰/۶۵ \quad (۲) \quad ۰/۷ \quad (۳) \quad ۰/۷۵ \quad (۴)$$

۹۲- از بین ۵ داوطلب رشته انسانی، ۴ داوطلب رشته تجربی و ۳ داوطلب رشته ریاضی می‌خواهیم ۳ نفر را به تصادف انتخاب کنیم؛ با کدام احتمال حداکثر دو نفر از آن‌ها رشته تجربی هستند؟

$$\frac{10}{11} \quad (۱) \quad \frac{51}{55} \quad (۲) \quad \frac{54}{55} \quad (۳) \quad \frac{9}{11} \quad (۴)$$

۹۳- در نمودار دایره‌ای مربوط به تحصیلات اعضای یک شرکت، ۴۸ درجه مربوط به فارغ‌التحصیلان کارشناسی ارشد، ۷۲ درجه مربوط به کارکنان با تحصیلات کمتر از کارشناسی است. تعداد فارغ‌التحصیلان دوره کارشناسی و دکترا با هم برابر هستند. در صورتی که ۱۵ کارمند دارای تحصیلات کمتر از کارشناسی در این شرکت مشغول به کار باشند، تعداد کارکنان تحصیلات کارشناسی کدام است؟

$$۷۵ \quad (۱) \quad ۲۵ \quad (۲) \quad ۳۰ \quad (۳) \quad ۲۰ \quad (۴)$$

۹۴- در چرخه آمار عبارت «سعی می‌کنیم اطلاعات توصیفی را تا حد ممکن به اطلاعات کمی تبدیل کنیم» مربوط به کدام گام از چرخه آمار در حل مسائل است؟

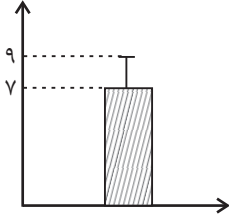
(۱) بیان مسئله

(۲) طرح و برنامه‌ریزی

(۳) گردآوری و پاکسازی داده‌ها

(۴) تحلیل داده‌ها

۹۵- نمودار مقابل مربوط به تعدادی داده جامعۀ نرمال است. تقریباً چند درصد از داده‌ها در فاصله (۳,۱۱) قرار دارند؟

۹۲ (۱)

۹۸ (۲)

۹۶ (۳)

۶۸ (۴)

۹۶- اگر جمله اول دنباله‌ای برابر یک و بین جملات، رابطه $a_{n+1} - a_n = 2n + 1$ برقرار باشد، جمله نوزدهم دنباله کدام است؟

۳۲۴ (۴)

۴۰۰ (۳)

۳۶۱ (۲)

۴۴۱ (۱)

۹۷- اگر جملات سوم و پنجم دنباله $t_n = (a-1)n^2 + bn$ به ترتیب از راست به چپ برابر ۳ و ۶ باشد، جمله دهم آن کدام است؟

۱۷ (۴)

۱۶ (۳)

۱۵ (۲)

۱۸ (۱)

۹۸- جمله چندم دنباله $a_n = \frac{n(n+1)}{2}$ ، واحد کم‌تر از مجموع جمله هفتم دنباله فیبوناتچی و جمله چهارم دنباله $b_n = n^2$ است؟

هفتم (۴)

ششم (۳)

پنجم (۲)

چهارم (۱)

۹۹- جمله چندم دنباله $a_n = \frac{3n-1}{5n+7}$ برابر $\frac{7}{12}$ است؟

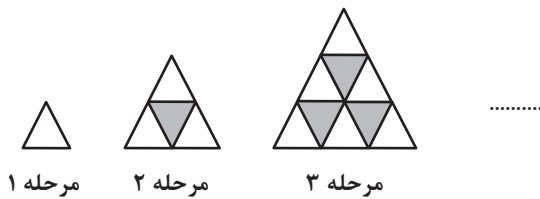
۶۲ (۴)

۶۱ (۳)

۶۰ (۲)

۵۸ (۱)

۱۰۰- تعداد مثلث‌های سفید در مرحله بیستم کدام است؟

۱۹۰ (۱)

۲۱۰ (۲)

۲۰۰ (۳)

۲۲۰ (۴)

دورهٔ مباحث نیم‌سال اول
صفحه‌های ۱۰ تا ۶۵

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همهٔ دانش‌آموزان اجباری است.
وقت پیشنهادی: ۲۰ دقیقه

علوم و فنون ادبی (۳)

۱۰۱- هر دو مورد کدام گزینه صحیح است؟

- (الف) گروهی از شاعران بازگشت به غزل‌سرایی به سبک شاعران خراسانی و عهد سلجوقی پرداختند.
(ب) صبا در مثنوی، قصیده و غزل دست داشت و در این قالب‌های شعری، آثاری چون خداوندنامه و گلشن صبا را به یادگار گذاشت.
(ج) شاعرانی مانند سروش اصفهانی، فروغی بسطامی و مجمر اصفهانی، سبک حافظ، سعدی و دیگر شاعران سبک عراقی را در پیش گرفتند.
(د) میرزا عبدالوهاب نشاط هر چند قصاید بلندی دارد، اما از نظر غزل‌سرایی در بین هم‌روزگاران خود تا حدی کم‌نظیر است.

(۱) ج - ب (۲) د - الف (۳) ب - د (۴) الف - ج

۱۰۲- کدام بیت شامل ویژگی‌های سبکی دورهٔ بیداری نیست؟

- (۱) پیام دوشم از پیر می‌فروش آمد
(۲) ای دختر من تا رمقی در بدنت هست
(۳) بی نیروی قانون نرود کاری از پیش
(۴) ترسیدم و پشت بر وطن کردم
بنوش باده که ملتی به هوش آمد
از مشق و کتاب و طلب علم مکش دست
جز بر سر آهن نتوان برد ترن را
گفتم من و طالع نگونسارم

۱۰۳- با توجه به ویژگی‌های شعر و نثر دورهٔ بیداری، چند مورد از عبارات زیر نادرست است؟

- (الف) دشمنی با استعمار و استبداد یکی از موضوعاتی بود که در نثر روزنامه‌های بسیار مورد توجه قرار گرفت.
(ب) شاعران دورهٔ بیداری تخیلات سراینده‌گان پیشین را در نظر نداشتند و گاه با تأثیرپذیری از اوضاع اجتماع، نوآوری‌هایی را در عرصهٔ تخیل پدید آوردند.
(ج) گرایش شاعران به محتوا و عدم تسلط کافی بر ادبیات کهن را می‌توان از عوامل کم‌توجهی به کاربرد جمله‌ها و ترکیب‌های زبانی در شعر دورهٔ بیداری دانست.

- (د) از بارزترین ویژگی‌های ادبیات دورهٔ بیداری توجه به مردم است. فرخی یزدی و ملک‌الشعراى بهار از شاخص‌ترین شاعران این حوزه‌اند.
(ه) اکثر نویسندگان این دوره، داستان را مطابق ذوق عامهٔ مردم می‌نوشتند و سبک آنان با ادبیات داستانی جدید مطابقت داشت.

(۱) یک (۲) دو (۳) سه (۴) چهار

۱۰۴- کدام گزینه فاقد اختیار شاعری «بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه» و دارای اختیار «کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند» است؟

- (۱) دوان مادر آمد سوی مرغزار
(۲) تو را نادیدن ما غم نباشد
(۳) ز مهره بازی اختر کجا شود ایمن
(۴) به شمشیر از تو توانم که روی دل بگردانم
چنین گفتم با مرد زنه‌اردار
که در خیلت به از ما کم نباشد
کسی که روی نهد پیش رای او جی‌پور
و گر میلیم کشی در چشم میلیم همچنان باشد

۱۰۵- نوع و تعداد اختیارات زبانی کدام بیت، در مقابل آن درست آمده است؟

گر بگیرد یک نفس در هفت دریا آتشم (یک حذف همزه و یک تغییر کمیت مصوت)	(۱) شعله خیزد از دل بحر خروشان جای موج
روزها افسرده‌ام چون آب و شبها آتشم (دو تغییر کمیت مصوت و فاقد حذف همزه)	(۲) شمع لرزان وجودم را شی آرام نیست
من نه از خاکم نه از آبم که تنها آتشم (یک حذف همزه و یک تغییر کمیت مصوت)	(۳) چیست عالم آتشی با آب و خاک آمیخته
قطره آبم به چشم خلق اما آتشم (دو تغییر کمیت مصوت و فاقد حذف همزه)	(۴) اشک جان‌سوزم اثرها چون شرر باشد مرا

۱۰۶- پایه‌های آوایی ابیات زیر به ترتیب کدام است؟

صراحی می لعل و بتی چو ماهت بس	(الف) زیادتی مطلب کار بر خود آسان کن
در جبهه صراحی و پیمانان نور نیست	(ب) باز آ که بی تو مجلس ما را حضور نیست
کو جوانمردی که سازد کار این بی پیر را	(ج) با شراب تازه زاهد ترشروی می‌کند
چون بگذریم نتوان دیگر به هم رسیدن	(د) فرصت شمار صحبت کز این دو راه منزل

(۲) ناهمسان، ناهمسان، دولختی، دولختی	(۱) همسان، همسان، دولختی، دولختی
(۴) ناهمسان، ناهمسان، همسان، دولختی	(۳) همسان، ناهمسان، همسان، دولختی

۱۰۷- آرایه‌های شاخص ابیات زیر به ترتیب کدام است؟

که شامم صبح، یا صبح امیدم شام می‌گردد	(الف) میان نور و ظلمت عالمی دارم نمی‌دانم
«که گران می‌رود آن کس که توکل دارد»	(ب) صائب این تازه غزل آن غزل شاپور است
که مرد راه نیندیشد از نشیب و فراز	(ج) ز مشکلات طبیعت عنان متاب ای دل
گر شما را نه بس این سود و زیان ما را بس	(د) نقد بازار جهان بنگر و آزار جهان
«پادشاهی عالم طفلی است یا دیوانگی»	(ه) این جواب مصرع آن اوجی که وقتی گفته است

(۲) پارادوکس، تضمین، تضاد، تلمیح، لف و نشر	(۱) تضاد، تلمیح، پارادوکس، لف و نشر، تضمین
(۴) تضاد، تضمین، پارادوکس، تلمیح، لف و نشر	(۳) پارادوکس، تلمیح، تضاد، لف و نشر، تضمین

۱۰۸- در گزینه ... بیت اول «دارای تلمیح و فاقد تشبیه» و بیت دوم «فاقد پارادوکس و دارای مجاز» است.

یوسف جان عزیزان را به زندان داشتن	۱) تا کی آخر خاطر اندر بند هجران داشتن
که خواهیم خاک گشتن زیر پای سروبالایی	به سوی سرو پا در گل، روان شد خلق و من آنم
تو ملولی و مرا هست ز غیر تو ملال	۲) عیش من بی لب شیرین تو تلخ است ولیک
مست حق در یک نفس هشیاری و مستی کند	آن نفس هشیار می‌گردد که گردهم مست او
چو خون که در تن آهوست مشکبو گردد	۳) پلید پاک شود مرده زنده مار عصا
در چمن سازم وطن گردد بیابان منزلم	گر به دریا رو نهم گرداب گردد گردباد
بنشان غبار غصه به باران صبحگاه	۴) هر صبح فتح باب کن از انجم سرشک
هر قدر خشکی فزون از حد بری روغن‌تری	بر چراغ ما که می‌میرد برای سوختن

۱۰۹- با توجه به ابیات زیر کدام گزینه نادرست است؟

الف) شه لب‌تشنگان می‌گفت زیر تیغ قاتل‌ها	۱) الف یا ایها الساقی أدر کأساً و ناولها
ب) آخر ز چه گویم هست از خود خیرم چون نیست	وز بهر چه گویم نیست با وی نظرم چون هست
ج) ای که با زلف و رخ یار گذاری شب و روز	فرصت باد که خوش صبحی و شامی داری
د) گر ندیدی قبض و بسط عشق را بر یک بساط	گریه مینا نگر خندیدن ساغر ببین

۱) در بیت «الف» آرایه‌های «تلمیح» و «تضمین» وجود دارد. ۲) «پارادوکس»، آرایه برجسته در بیت «ب» است.

۳) در بیت «ج» آرایه «لف و نشر مرتب» دیده می‌شود. ۴) «لف و نشر» و «تشخیص»، آرایه‌های بیت «د» هستند.

۱۱۰- ابیات کدام گزینه شامل ویژگی‌های فکری دوره بیداری هستند؟

الف) ای وطن ای تو نور و ما همه چشم	ای وطن ای تو جان و ما همه تن
ب) سعیدیا حب وطن گر چه حدیثیست صحیح	نتوان مرد به سختی که من اینجا زادم
ج) ملک را ز آزادی فکر و قلم قوت فزای	خامه آزاد نافذتر ز نوک خنجر است
د) آن زمان که بنهادم سر به پای آزادی	دست خود ز جان شستم از برای آزادی
ه) بیخودم کن که از آن حالت‌م آزادی‌هاست	بنده آن نفرم کز خود خود آزادند

۱۱۱- کدام مورد از دیدگاه تاریخ ادبیات، «غلط» است؟

- (۱) فرّخی یزدی، تحت‌تأثیر شاعران گذشته، به ویژه خاقانی و حافظ بود و آشنایی با این شاعران طبع وی را شکوفا ساخت.
- (۲) ایرج میرزا، در به‌کارگیری تعبیرات عامیانه و آفریدن اشعاری ساده و روان مهارت بسیار داشت، در طنز و هجو و هزل نیز چیره‌دست بود.
- (۳) ادیب‌الممالک فراهانی، فعالیت اصلی‌اش روزنامه‌نگاری بود. سردبیری روزنامهٔ مجلس را به عهده داشت. در قصیده بیشتر از قالب‌های دیگر طبع‌آزمایی کرد.
- (۴) بهار، با زبان حماسی و در سبک خراسانی شعر می‌سرود. از او در جایگاه پژوهشگر، آثاری مانند تاریخ تطوّر نظم فارسی، سبک‌شناسی و ... به‌جای مانده است.

۱۱۲- بیت زیر از کیست؟ مضامین عمدهٔ اشعار او چه بود؟

- «از خون جوانان وطن لاله دمیده / از ماتم سرو قدشان سرو خمیده»
- (۱) عارف قزوینی - وطن‌دوستی، آزادی‌خواهی و ستیز با نادانی
  - (۲) ایرج میرزا - مفاهیم نو در قالب طنز، هجو و هزل
  - (۳) محمدتقی بهار - آزادی و وطن‌خواهی
  - (۴) فرّخی یزدی - آزادی و مفاهیم وطن‌دوستانه

۱۱۳- نشریه‌های زیر به‌ترتیب به دست چه کسانی منتشر می‌شد؟

«دانشکده، نوبهار، صور اسرافیل، بهار»

- (۱) میرزا یوسف‌خان اعتصامی، میرزا یوسف‌خان اعتصامی، ملک‌الشعراى بهار، میرزا جهانگیرخان
- (۲) ملک‌الشعراى بهار، ملک‌الشعراى بهار، میرزا یوسف‌خان اعتصامی، میرزا جهانگیرخان
- (۳) میرزا یوسف‌خان اعتصامی، ملک‌الشعراى بهار، میرزا جهانگیرخان، میرزا یوسف‌خان اعتصامی
- (۴) ملک‌الشعراى بهار، ملک‌الشعراى بهار، میرزا جهانگیرخان، میرزا یوسف‌خان اعتصامی

۱۱۴- کدام بیت بر وزن «مستفعل فاعلات مستف» سروده شده است؟

- (۱) بر آتش عشقت آب تدبیر / چندان که زدیم باز ننشست
- (۲) خود کردن و جرم دوستان دیدن / رسمی است که در جهان تو آوردی
- (۳) یک روز به بندگی قبولم کن / روز دگرم ببین که سلطانم
- (۴) من نیز به خدمت کمر بندم / باشد که غلام خویشتن خوانی

۱۱۵- پایه‌های آوایی بیت کدام گزینه از نظر همسانی و ناهمسانی متفاوت از سایر ابیات است؟

- (۱) گرچه وصالش نه به کوشش دهند / هر قدر ای دل که توانی بکوش
- (۲) آب چو خاکی بده باد در آتش شده / عشق به هم برزده خیمهٔ این چار را
- (۳) بر در ارباب بی‌مرّت دنیا / چند نشینی که خواجه کی به درآید
- (۴) شمع جهان دوش ند نور تو در حلقهٔ ما / راست بگو شمع رخت دوش کجا بود کجا

۱۱۶- در بیت کدام گزینه تمام اختیارات شاعری زبانی به کار رفته است؟

۱) سحر تو نموده بره را گرگ	بنموده ز گندمی جوی را
۲) پیش آر شراب رنگ آمیز	ای ساقی خوب خوب سیما
۳) قاصد مگر آهوی ختن بود	کش نافه مشک در میان است
۴) عیب یاران و دوستان هنر است	سخن دشمنان نه معتبر است

۱۱۷- ترتیب توالی ابیات زیر به لحاظ دارا بودن آرایه‌های «تناقض - استعاره - تلمیح - تضاد - لف و نشر» به کدام صورت صحیح است؟

الف) مسکین دلم، به کوی تو رفت و مقیم شد	دیگر از آن مقام به جایی دگر نرفت
ب) آتش همگی گل است و ریحان	آن را که جز از خدا نترسد
پ) صد جهان معنی به لفظ ما گم است	این نهان‌ها آشکاری بیش نیست
ت) بیاض غمزه روز و سواد طره شب	ز روی و موی نمود آن نگار شیرین لب
ث) ناامیدی تو رو کرد به محراب نیاز	که ز تأثیر دم گرم دعا می‌سوزد

- ۱) الف - پ - ت - ب - ث   ۲) پ - ث - ب - الف - ت   ۳) الف - پ - ث - ت - ب   ۴) پ - ث - الف - ب - ت

۱۱۸- در کدام بیت آرایه‌های «تضاد - استعاره - تشبیه - کنایه» به کار رفته است؟

۱) دست فلک کبود شد از گوشمال ما	شوخی ز سر پهشت دل خردسال ما
۲) از سیلی خزان که ز رخ رنگ می‌برد	نگذاشت باد سرکشی از سر نهال ما
۳) رحم کن ای آفتاب عشق بر ما ناقصان	کز رگ خامی به دوزخ راه‌ها داریم ما
۴) هر چند درین باغ چو گل پاک دهانیم	از زخم زبان بوتۀ خار است دل ما

۱۱۹- آرایه نسبت داده شده به کدام بیت نادرست است؟

۱) بود و نبود آنچه بلند است و پست	باشد و این نیز نباشد که هست (تلمیح، واج آرایی)
۲) شحنة غوغای هراسندگان	چشمه تدبیر شناسندگان (موازنه، استعاره)
۳) رسته خاک در او دانه‌ای است	کز گل باغش ارم افسانه‌ای است (مراعات نظیر، تلمیح)
۴) غنچه کمر بسته که ما بنده‌ایم	گل همه تن جان که به تو زنده‌ایم (تشخیص، جناس)

۱۲۰- مفهوم بیت زیر با کدام بیت، تناسب دارد؟

«آن گرد شتابنده که در دامن صحراست	گوید چه نشینی که سواران همه رفتند»
۱) دل ای سلیم در این کاروان مبند	که خانه ساختن آیین کاروانی نیست
۲) ای که خواب‌آلوده واپس مانده‌ای از کاروان	جهد کن تا بازیابی هم‌رهان خویش را
۳) باز پس مانند ز همراهیت گر آصف بود	کاروانی کی رسد هرگز به گرد لشگری
۴) ای خفته همه عمر شده خیره و مدهوش	وز عمر جهان بهره خود کرده فراموش

دورهٔ مباحث نیم‌سال اول
صفحه‌های ۵۳ تا ۶۲

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همهٔ دانش‌آموزان اجباری است.
وقت پیشنهادی: ۲۰ دقیقه

جامعه‌شناسی (۳)

۱۲۱- کدام گزینه، به‌ترتیب در ارتباط با حل تعارض میان دانش علمی و دانش عمومی یک جهان اجتماعی، نادرست و دربارهٔ نمودار مقابل، درست است؟

- (۱) این تعارض‌ها، گاهی با رها کردن بخشی از ذخیرهٔ دانشی به نفع بخشی دیگر و گاهی با طرح ایده‌هایی جدید حل می‌شوند. - دانش‌ها، خلق و بازسازی واقعیت‌هایی هستند که انسان‌ها برای سامان دادن به زندگی خود تولید می‌کنند.
- (۲) تعاریف متفاوت و گاه متضادی از علم رواج می‌یابد و در ذخیرهٔ دانشی تعارض‌هایی شکل می‌گیرد. - این ادعا را که دانش علمی، تنها راه کشف واقعیت و دانش عمومی، دانش حاصل از زندگی است، انکار می‌کند و همهٔ دانش‌ها را دانش حاصل از زندگی می‌داند.
- (۳) دانش علمی از رشد و رونق لازم بازمی‌ماند و دغدغه و توان لازم برای حل مسائل و مشکلات دانش عمومی را از دست می‌دهد. - دانش علمی به دانش تجربی محدود نمی‌شود، بلکه دانش‌های فراتجربی را نیز شامل می‌شود و دانش علمی امکان انتقاد از دانش عمومی و تصحیح آن را دارد.
- (۴) ارتباط دو سویهٔ دانش عمومی و دانش علمی قطع می‌شود. - در برخی از نسله‌های این دیدگاه، مرز دانش علمی و دانش عمومی فرومی‌پاشد و دانش عمومی از راه جامعه‌پذیری و فرهنگ‌پذیری به‌دست می‌آید و با هر دانش علمی سازگاری دارد.

۱۲۲- هر عبارت، به‌ترتیب پیامد، علت و پیامد چیست؟

- پیدایش و رشد دانش علمی
- تأکید بر استفادهٔ همهٔ علوم از یک روش یعنی روش تجربی
- قدرت دفاع از حقایق موجود در دانش عمومی

- (۱) تلاش‌های علمی عالمان - علوم ابزاری، فقط به شرط استفاده از روش تجربی، علم دانسته می‌شد. - مجهز شدن به دانش علمی
- (۲) تلاش برای حل مسائل و مشکلات زندگی - صرفاً علم تجربی، علم دانسته شد. - پی بردن به تفاوت میان دانش علمی و دانش عمومی
- (۳) غنی‌تر شدن دانش عمومی - تلقی علوم انسانی به عنوان علم مستقل - درک عمیق دانش عمومی از جهان اجتماعی خود
- (۴) طرح مسئلهٔ خاص در یک جامعه - فلسفه، اخلاق و علوم دینی، غیرعلمی دانسته شدند. - مجهز شدن به دانش علمی

۱۲۳- هر یک از موارد زیر، به‌ترتیب با کدام بخش جدول مقابل مرتبط است؟

ج	الف	دانش عمومی	د
شکل‌گیری علم ویژه	در گشودن مرزهای دانش علمی به روی جهانیان مشارکت داشته باشد	ب	رویکردی که از نیمهٔ دوم قرن ۲۰ با چالش‌های متعددی مواجه شد.

- فراهم شدن دانش علمی قابل توجه، دربارهٔ موضوعی خاص
  - تأکید بر روش علوم به جای موضوع علوم
  - یادگیری آن از بدو تولد آغاز می‌شود و تا پایان عمر ادامه دارد.
  - علوم انسانی و اجتماعی بومی
- (۱) ج - د - الف - ب (۲) الف - د - ب - ج
(۳) ج - د - ب - الف (۴) ج - الف - د - ب

۱۲۴- کدام گزینه، به‌ترتیب به سؤالات زیر به‌درستی پاسخ می‌دهد؟

- علت وجود تعاریف متفاوت از دانش علمی چیست؟
- کدام دیدگاه، معتقد به وجود ملاک سنجش و اعتباریابی خاص برای دانش‌های علمی است؟
- فروپاشی جهان اجتماعی پیامد چیست؟

- (۱) هویت‌های فرهنگی جهان‌های اجتماعی - دانش علمی به دانش تجربی محدود نمی‌شود، بلکه دانش‌های فراتجربی مانند دانش‌های عقلانی و وحیانی را نیز شامل می‌شود. - عدم وجود راهنمای زندگی
- (۲) هویت فرهنگی جهان‌های اجتماعی - هر دانش علمی با هر دانش عمومی سازگار نیست و در دانش عمومی، کم و بیش دانش‌های حقیقی و صحیح نیز وجود دارد. - عدم وجود دانش عمومی
- (۳) هویت‌های متفاوت جهان‌های اجتماعی - دانش علمی ضمن ریشه داشتن در دانش عمومی، امکان انتقاد از دانش عمومی و تصحیح آن را دارد. - پنهان شدن آگاهی‌ها و دانش‌هایی که عادت شده‌اند.
- (۴) هویت اجتماعی جهان‌های اجتماعی - این موضوع را که دانش علمی راه کشف واقعیت و دانش عمومی، دانش حاصل از زندگی است، انکار می‌کند و همهٔ دانش‌ها را دانش حاصل از زندگی می‌داند. - عدم وجود ذخیرهٔ دانشی

۱۲۵- کدام گزینه، به ترتیب علت هر عبارت را به درستی نشان می‌دهد؟

- پیش‌بینی در علوم اجتماعی پیچیده‌تر از علوم طبیعی است.

- شکل‌گیری شاخه‌ها و دانش‌های اجتماعی متفاوت

- فرصت موضع‌گیری اجتماعی مناسب و صحیح برای دانشمندان

(۱) اهمیت بیشتر علوم اجتماعی نسبت به علوم طبیعی - ابعاد مختلف زندگی اجتماعی - انتقاد و داوری درباره پدیده‌های اجتماعی و ارزیابی آنها

(۲) آگاهانه و ارادی بودن کنش‌های اجتماعی - ابعاد و انواع مختلف کنش‌های اجتماعی - داوری درباره پدیده‌های اجتماعی و انتقاد از آنها

(۳) ارادی و آگاهانه بودن کنش‌های اجتماعی - ابعاد مختلف زندگی اجتماعی - استفاده صحیح از طبیعت و علوم طبیعی

(۴) پیش‌بینی آثار و پیامدهای پدیده‌های اجتماعی - ابعاد و انواع مختلف کنش‌های اجتماعی - ظرفیت داوری علوم اجتماعی درباره علوم طبیعی

۱۲۶- به ترتیب پیامد، معنا یا مفهوم و علت هر کدام از عبارات زیر کدام است؟

- موضوعات متفاوت علوم انسانی و علوم اجتماعی

- شناسایی قوانین کلی موجودات

- علوم انسانی از فعالیت‌های غیرارادی انسان‌ها بحث نمی‌کند

(۱) روش علوم اجتماعی، روش تجربی است و روش علوم انسانی، روش‌های غیرتجربی است. - اصل وجود - فعالیت‌های غیرارادی، مستقل از آگاهی و

اراده انسان صورت می‌گیرند.

(۲) عدم تقلیل وجود انسان به ابعاد اجتماعی - قانون علیت - برخی از فعالیت‌های غیرارادی، کنش نیستند.

(۳) علوم اجتماعی خود، بخشی از علوم انسانی است. - اصل وجود - فهم هدف آنها دشوار است.

(۴) عدم تقلیل کنش‌های انسان به کنش‌های اجتماعی - اصل وجود - فعالیت‌های غیرارادی، کنش نیستند.

۱۲۷- هر یک از موارد زیر، به ترتیب با کدام بخش جدول مقابل مرتبط است؟

- براساس دوری و نزدیکی به علوم طبیعی، شکل گرفته‌اند.

- پدیده‌های اجتماعی را مطالعه می‌کنند.

- زندگی انسان‌ها را کنترل می‌کند.

- دانش مستقل

سه رویکرد اصلی جامعه‌شناسی	فناوری	الف	ب
د	ج	اشتراک روان‌شناسی اجتماعی و ارتباطات	فلسفه

(۱) الف - د - ب - ج

(۲) د - الف - ب - ج

(۳) ج - الف - د - ب

(۴) د - الف - ج - ب

۱۲۸- هر عبارت، به ترتیب نشانگر کدام مفهوم است؟

- حتی اگر اطلاعات چندانی درباره آن‌ها نداشته باشیم می‌پذیریم که خوب و سودمندند.
- بررسی ترافیک، آلودگی، مهاجرت و روابط همسایگی
- قرار نگرفتن برخی علوم انسانی در زمره علوم اجتماعی
- شناخت و فهم معانی کنش‌های آدمیان و پیامدهای آن
- (۱) علوم ابزاری - جامعه‌شناسی کلان - روان‌شناسی - علوم انتقادی
- (۲) علوم تجربی - جامعه‌شناسی خرد - جغرافیای انسانی - علوم تفهیمی
- (۳) علوم طبیعی - موضوع جامعه‌شناسی شهری - روان‌شناسی - علوم تفهیمی
- (۴) علوم ابزاری - موضوع جامعه‌شناسی شهری - زبان‌شناسی - علوم انتقادی

۱۲۹- به ترتیب پیامد، مفهوم و علت هر یک از موارد زیر چیست؟

- توضیح نظم اجتماعی براساس مناسبات بیرونی
- نشان دادن علت ایجاد یا زوال یک پدیده
- تلاش جامعه‌شناسی در نزدیکی به علوم طبیعی در آغاز شکل‌گیری
- (۱) افزایش قواعد و قوانین نظارتی و ابزارهای کنترل‌کننده - پدیده‌های هم‌تغییر - تصور جامعه به‌عنوان واقعیت بیرونی
- (۲) محافظت از افراد جامعه در برابر گزندها و آسیب‌ها - تبیین - محدود دانستن دانش علمی به دانش تجربی
- (۳) یکسان‌انگاری طبیعت و جامعه - تبیین - تقلیل انسان به پیچ و مهره‌های نظم اجتماعی
- (۴) تضمین پیش‌بینی رفتارها با تطبیح و اجبار - پدیده‌های هم‌تغییر - به رسمیت شناختن تبیین‌های تجربی

۱۳۰- هر یک از موارد زیر، به ترتیب به کدام مفهوم اشاره دارد؟

- اشتراک کنت و لمبروزو
- چگونگی هماهنگی قواعد اقتصادی با قواعد زندگی خانوادگی
- چگونگی انجام کارها
- (۱) اعتقاد به جامعه‌شناسی تبیینی - ساختار اجتماعی - دانش عملی و ابزاری
- (۲) تشبیه نظام اجتماعی به موجود زنده - نظام اجتماعی - دانش عمومی
- (۳) یکسان‌انگاری موضوع دانش‌های علمی - نظم اجتماعی - دانش عمومی
- (۴) استفاده از ابزارهای تجربی - ساختار اجتماعی - دانش علمی

۱۳۱- صحیح یا غلط بودن عبارات زیر را به ترتیب مشخص نمایید.

- جامعه‌شناسان در شناختن نظم اجتماعی، به پرسش چگونگی به وجود آمدن قواعد و هنجارهای با هم زندگی کردن توجه می‌کنند.
- علت عدم مشاهده نظم، عادت به آن است که با هنر آشنایی‌زدایی از امور مانوس، می‌توان نظم‌های پنهان را کشف کرد.
- تمام پدیده‌های هم‌تغییر، قابل مشاهده‌اند و می‌توان آن‌ها را با روش کمی و آماری مطالعه کرد.
- جامعه و نظام اجتماعی را نمی‌توان به موجود زنده تشبیه کرد؛ چون جامعه، شبیه یک موجود زنده نیست.

(۱) غ - غ - ص - ص (۲) ص - غ - ص - غ (۳) ص - ص - غ - غ (۴) غ - ص - ص - ص - غ

۱۳۲- به ترتیب کدام گزینه در ارتباط با نظام اجتماعی، نادرست و در رابطه با قواعد اجتماعی، درست است؟

- ۱) نظام اجتماعی چگونگی رابطه و پیوند میان پدیده‌های اجتماعی مختلف است. - امکان مشارکت ما در زندگی اجتماعی را فراهم می‌آورد.
- ۲) بخش‌های مختلف آن بر یکدیگر اثر می‌گذارند و از یکدیگر اثر می‌پذیرند. - قواعد اجتماعی را در گروه‌های رسمی مانند سازمان‌ها بهتر می‌توان دید.
- ۳) برداشت روزافزون از منابع تجدیدناپذیر، از جمله تغییراتی است که یک نظام در خود ایجاد می‌کند. - در نتیجه نظم اجتماعی پدید می‌آید و به معنای قرار گرفتن هر پدیده در جای خود است.
- ۴) نظام اجتماعی مانند خودرویی است که روشن شده و در حال حرکت است. - کنش‌های ما را برای یکدیگر قابل پیش‌بینی می‌کنند.

۱۳۳- کدام گزینه، به ترتیب در رابطه با طبیعت و علوم طبیعی، نادرست و در رابطه با جامعه‌شناسی تبیینی، صحیح است؟

- ۱) طبیعت بیرون و مستقل از ماست و قبل از ما وجود داشته است. - انسان در این رویکرد جامعه‌شناسی را در زمره دانش‌های تجربی و ابزاری قرار می‌دهد.
- ۲) ماشین و بدن براساس قوانین طبیعت، عمل می‌کنند. - می‌خواست جامعه را بر انسان مسلط کند اما آن را مغلوب انسان ساخت.
- ۳) تلاش ما برای شناخت قوانین طبیعی سبب تغییر آن‌ها می‌شود. - جامعه‌شناسی با شناخت نظم اجتماعی، به انسان‌ها قدرت پیش‌بینی، پیشگیری و کنترل جامعه را می‌دهد.
- ۴) ما فقط می‌توانیم قوانین طبیعی را بشناسیم و توانایی کنترل این پدیده‌ها را نداریم. - از منظر این دیدگاه انسان‌ها می‌توانند جوامع و تاریخ‌های گوناگونی را پدید آورند.

۱۳۴- در ارتباط با اعتیاد جوانان و نوجوانان به استفاده از اینترنت، هر یک از رویکردهای جامعه‌شناسی تبیینی و تفسیری، به ترتیب چگونه به مطالعه آن می‌پردازند؟

- ۱) بیشتر مطالعات تبیینی به توصیف خصوصیات و رفتارهای معنادار جوانان، محدود می‌شود. - عامل اصلی گرایش کاربران به اینترنت و بازی‌های رایانه‌ای، معنای استفاده از این ابزار است.
- ۲) رویکرد تبیینی با روش تجربی به مطالعه رفتارهای قابل مشاهده نوجوانان می‌پردازد. - تلاش برای فهم معنای کاربران بازی‌های رایانه‌ای، به معنای تأیید آن‌ها به عنوان افراد آگاه است.
- ۳) میان عواملی مانند میزان پرخاشگری، هیجان، خواب، وضعیت تحصیلات و تأهل با اعتیاد به اینترنت و بازی‌های رایانه‌ای رابطه وجود دارد. - بیشتر جوانان و نوجوانان استفاده هرچه بیشتر از این‌ها را به روز بودن، آزادی و توانایی معنا می‌کنند.
- ۴) برای فهم انگیزه جوانان و نوجوانان باید به مسائل آن‌ها از منظر خودشان نگاه کرد. - عواملی مانند گرایش افراطی به بازی‌های رایانه‌ای را می‌توان با توصیف خصوصیات و رفتارهای قابل مشاهده نشان داد.

۱۳۵- عبارات زیر به ترتیب با کدام قسمت جدول مرتبط هستند؟

الف	یکسان دانستن نظم اجتماعی و نظم طبیعی
ب	وقوع بزرگ‌ترین کشتارهای جهان توسط کشورهای توسعه‌یافته
ج	نظریه پردازان کنش اجتماعی
د	رویکرد تبیینی

- اخلاق‌گریزی
- تمرکز بر مشاهدات و نادیده گرفتن معنای کنش
- خلاقیت‌زدایی

- اراده و ارزش را مهم می‌دانند، ولی آن‌ها را برخاسته از آگاهی و تابع آن می‌بینند.

- ۱) ب - الف - د - ج   ۲) ب - ج - الف - د   ۳) ج - د - ب - الف   ۴) ب - د - الف - ج

۱۳۶- با توجه به جامعه‌شناسی تفهیمی - تبیینی، هر یک از عبارتهای زیر، به ترتیب با کدام گزینه در ارتباط است؟

- نقش تفهم در روش علمی

- کار غیرعلمی

- روش مطالعه پدیده‌های معنادار

(۱) پیش‌نیاز روش علمی - عدم استفاده از روش تجربی - توصیف و داوری

(۲) روش مستقل علوم انسانی - عدم درک معنای پدیده‌ها - روش تجربی

(۳) مقدمه روش تجربی - داوری پدیده‌های تجربی - درک معنای پدیده‌ها

(۴) امکان داوری ارزشی - توصیف و ارزیابی پدیده‌ها - تفهم

۱۳۷- علت هر یک از عبارتهای زیر، به ترتیب کدام است؟

- پیدایش فرهنگ‌ها و جهان‌های اجتماعی مختلف

- فراهم شدن زمینه غلبه تفسیر و رویکرد تفسیری

- پیچیدگی کنش‌های انسانی

(۱) خلاق و فعال بودن انسان‌ها در تولید معانی - تردید در تجربه به‌عنوان تعیین‌گر مرز علم و غیرعلم - تنوع و تکثر معانی

(۲) تفاوت معانی ذهنی و فرهنگی جهان‌های اجتماعی - توجه به معنای نهفته در کنش انسانی - عمل براساس معانی ذهنی

(۳) خرده‌فرهنگ‌ها و گروه‌های مختلف - عبور از ظاهر پدیده‌های اجتماعی و راه یافتن به هویت آن‌ها - خلاقیت و فعالیت انسان

(۴) دشواری فهم معانی کنش انسانی - توجه به نظم و قواعد جهان‌های اجتماعی - ناتوانی روش‌های تجربی در فهم معنای کنش

۱۳۸- به سؤالات زیر، به ترتیب پاسخ دهید.

الف) اساس روش قوم‌نگاری در پژوهش کیفی چیست؟

ب) وقتی می‌گوییم تفسیر دانش محلی است، به چه معناست؟

ج) وجود نظریات متفاوت در مورد پدیده‌های اجتماعی، نشانه چیست؟

د) برای فهم دلالت‌های کنش باید به چه چیزی مراجعه کنیم؟

(۱) اثر هوثرن - برای فهم زندگی اجتماعی باید از ظاهر پدیده‌های اجتماعی عبور کرد. - دشواری فهم پدیده‌های اجتماعی - معنای فرهنگی کنش

(۲) مطالعه موردی - کنشگران براساس معنایی که در ذهن دارند، دست به عمل می‌زنند. - هویت‌زدایی از پدیده‌های اجتماعی - راه یافتن به ذهن کنشگر

(۳) مشاهده مشارکتی - همه دانش‌ها، تولیداتی اجتماعی و فرهنگی هستند. - پیچیدگی و عمق پدیده‌های اجتماعی - زمینه فرهنگی کنشگر

(۴) آزمایش در جامعه‌شناسی - تفسیر به‌عنوان روش مستقل به رسمیت شناخته می‌شود. - توجه به معنای پدیده‌های اجتماعی - معنای ذهنی کنشگر

۱۳۹- در کدام گزینه، به ترتیب روش، هدف و موضوع رویکرد تفسیری به‌درستی بیان شده است؟

(۱) نگاه از درون به پدیده‌ها برای یافتن معنای آن‌ها - معنابخشی و انسجام‌بخشی به زندگی اجتماعی - کنش اجتماعی و معنای آن‌ها

(۲) توجه به خلاق و فعال بودن کنشگر انسانی - یافتن معنای زندگی و هویت پدیده اجتماعی - پدیده‌های اجتماعی و ارزیابی آن‌ها

(۳) استفاده از روش همدلی برای فهمیدن کنشگر - دستیابی به زنجیره علل پدیده‌های اجتماعی - هویت‌یابی پدیده‌های اجتماعی

(۴) معنابخشی و انسجام‌بخشی به زندگی اجتماعی - توجه به خلاق و فعال بودن کنشگر انسانی - نگاه از درون به پدیده‌ها برای یافتن معنای آن‌ها

۱۴۰- هر یک از عبارتهای زیر، به ترتیب با کدام مورد در ارتباط است؟

- مقایسه کامیکازه‌های ژاپنی با شهادت در جنگ تحمیلی

- پوشیدن چادر کاملاً سفید در شهر ورزنه

- آزمایش فیلیپ زیمباردو و ایجاد یک زندان ساختگی

(۱) هرچند جهان اجتماعی همانند جهان طبیعی، نظم و قواعد خاصی دارد اما انسان‌ها مانند موجودات طبیعی نیستند. - فرهنگ‌های گوناگون، تفسیرهای مختلفی از زندگی دارند. - پدیده‌های اجتماعی با پدیده‌های طبیعی تفاوت دارد.

(۲) برخی رویکردها برای دستیابی به پاسخ‌های ساده، پیچیدگی و عمق پدیده‌های اجتماعی را نادیده می‌گیرند. - جهان‌های اجتماعی مختلف، معانی ذهنی و فرهنگی متفاوتی پدید می‌آورند. - دامنه کاربرد آزمایش در جامعه‌شناسی برخلاف علوم طبیعی بسیار محدود است.

(۳) گستردگی معانی که توسط جهان‌های اجتماعی ساخته می‌شود، گروه‌های اجتماعی مختلف را می‌سازد. - برای فهم کنش انسان‌ها باید به سراغ روش‌هایی رفت که تنوع‌ها و تفاوت‌ها را در نظر می‌گیرد. - در قرن بیستم، نتایج این باور که مرز علم و غیرعلم را تجربه و تبیین تجربی تعیین می‌کند، مورد تردید قرار گرفت.

(۴) برای فهم تفاوت پدیده‌ها، باید به معنای آن‌ها توجه کرد که هویت آن‌ها را تعیین می‌کند. - کنشگران فردی و جمعی، هم در معانی ذهنی و هم در معانی فرهنگی، فعال و خلاق‌اند. - گاهی به ندرت می‌توان به نحو مفیدی از روش آزمایش استفاده کرد.

دفترچه شماره (۳)

صبح جمعه

۱۴۰۱/۱/۱۹

آزمون ۱۹ فروردین ماه ۱۴۰۱

آزمون اختصاصی گروه آزمایشی دوازدهم انسانی

نام درس	معمولاً دانش‌آموزان در هر رده‌ی تراز ی به چند سؤال از هر ۱۰ سؤال پاسخ می‌دهند.					این قسمت را قبل از شروع آزمون بر کنید. شما به چند سؤال از هر ۱۰ سؤال پاسخ خواهید داد؟
	۴۰۰۰	۴۷۵۰	۵۵۰۰	۶۲۵۰	۷۰۰۰	
عربی زبان قرآن	۱	۲	۳	۵	۷	
تاریخ	۱	۲	۴	۶	۷	
جغرافیا	۱	۲	۴	۵	۷	
فلسفه	۱	۲	۳	۴	۶	

نام و نام خانوادگی:	شمارنده:
تعداد سؤال: ۸۰	مدت پاسخ‌گویی: ۷۰ دقیقه

عنوان مواد امتحانی گروه آزمایشی علوم انسانی، تعداد، شماره سؤال‌ها و مدت پاسخ‌گویی

ردیف	مواد امتحانی	تعداد سؤال	از شماره	تا شماره	مدت پاسخ‌گویی (به دقیقه)
۱	عربی، زبان قرآن (۳)	۱۰	۱۴۱	۱۵۰	۲۰
	عربی، زبان قرآن (۳) - سؤال‌های «آشنا»	۱۰	۱۵۱	۱۶۰	
۳	تاریخ (۳)	۲۰	۱۶۱	۱۸۰	۳۰
	جغرافیا (۳)	۲۰	۱۸۱	۲۰۰	
۵	فلسفه دوازدهم	۲۰	۲۰۱	۲۲۰	۲۰

■ عَيْنِ الْأَصْحٰ وَ الْأَدَقِّ فِي الْجَوَابِ لِلتَّرْجِمَةِ مِنْ أَوْ إِلَى الْعَرَبِيَّةِ (۱۴۱ - ۱۴۴)

۱۴۱- «قُلْنَا جَمِيعاً بَعْدَ مُشَاهَدَةِ مَشَاهِدِ الْحَرْبِ: لَيْتَ الْمُخْتَرِعِينَ لَمْ يَخْتَرِعُوا أَدْوَاتَ الْقَتْلِ وَ التَّخْرِيبِ لَكِي لَا تُحْرَقَ نَارُ الْحَرْبِ حَيَاةَ النَّاسِ!»:

- ۱) همه بعد از مشاهدهٔ صحنه‌های جنگ گفتیم: کاش مخترعان وسایل کشتار و ویرانی را اختراع نکرده بودند تا زندگی مردم با آتش جنگ نسوزد!
- ۲) بعد از دیدن صحنه‌های جنگ همگی گفتیم: کاش مخترعین ابزارهای کشتار و تخریب را اختراع نمی‌کردند تا آتش جنگ زندگی مردم را نسوزاند!
- ۳) پس از دیدن همهٔ صحنه‌های جنگ گفتیم: کاش مخترعین ابزارهای قتل و تخریب را اختراع نمی‌کردند تا جنگ نتواند زندگی مردم را به آتش بکشد!
- ۴) همگی هنگام تماشای تصاویر جنگ گفتیم: ای کاش مخترعان ادوات کشتار جمعی و تخریب را اختراع نکنند و آتش جنگ به زندگی مردم شعله نکشد!

۱۴۲- «عَلَيْنَا أَنْ نَقُومَ بِكُلِّ أَمْرٍ فِي وَقْتِهِ الْمُنَاسِبِ لَكِي لَا نُنْسِيَ الْقِيَامَ بِهِ!»:

- ۱) ما باید به هر کاری در زمان مناسب خود بپردازیم تا انجام آن را از یاد نبریم!
- ۲) باید ما هر کاری را در زمان مناسب انجام دهیم تا انجام آن از خاطرمان نرود!
- ۳) بر ماست که به تمام کارها در وقت مناسب خود اقدام کنیم تا اقدام بدان فراموش نشود!
- ۴) بر همهٔ ما واجب است که کار را در وقت مناسبش انجام دهیم تا انجام آن را فراموش نکنیم!

۱۴۳- عَيْنِ الصَّحِيحِ:

- ۱) هَذَا عَجُوزٌ لِيَمْتَنِعَ عَنِ مَوَادِّ سَكْرِيَّةٍ تَضُرُّ جِسْمَهُ ضَعِيفاً!؛ این پیرمردی است که باید خودداری کند از موادّ قندی که به بدن ضعیفش آسیب می‌زند!
- ۲) كَانَ الْحَارِسَانِ إِمْتِنَاعاً عَنِ نَوْمٍ يُنْذِمُهُمَا طُولَ الْحَيَاةِ!؛ دو نگهبان خودداری کرده بودند از خوابی که آن دو را در طول زندگی پشیمان می‌کرد!
- ۳) وَلَدِي! لَمَّا شَاهَدْتَ مَانِعاً بِطَرِيقِكَ حَاوِلَ أَلَّا تَخْتَارَ الرَّجُوعَ!؛ فرزندم! وقتی مانعی در راه دیدی تلاشت بر این باشد که بازگشت را برنگزینی!
- ۴) لَمْ مَا عَمِلْتُمَا بِوَأْجِبَاتِكُمَا وَ أَنْتُمَا تَعْلَمَانِ أَنَّ الْفِشْلَ بِانْتِظَارِ الْمُتَكَاسِلِينَ!؛ چرا به وظیفهٔ خود عمل نکردید درحالی که شما می‌دانید شکست در انتظار تنبل‌هاست!

۱۴۴- «تَمَاشَاچِيَانِ تِيمِ بَرْنَدَه‌شَانِ رَا دَر وَرْزِشْگَاهِ بَا خُوشْحَالِي تَشْوِيقِ مِي‌كَرْدَنْدَا!»:

- ۱) كَانَ الْمُتَفَرِّجِينَ يُشَجِّعُونَ الْفَرِيقَهُمُ الْفَائِزَ فِي الْمَلْعَبِ فَرِحِينَ!
- ۲) إِنَّ الْمُتَفَرِّجِينَ كَانُوا يُشَجِّعُونَ فَرِحِينَ فِي الْمَلْعَبِ فَرِيقَهُمُ فَائِزاً!
- ۳) كَانَ الْمُتَفَرِّجُونَ يُشَجِّعُونَ فَرِيقَهُمُ الْفَائِزَ فِي الْمَلْعَبِ مَسْرُورِينَ!
- ۴) الْمُتَفَرِّجُونَ كَانُوا يُشَجِّعُونَ فَرِيقَهُمُ الْفَائِزَ فِي الْمَلْعَبِ وَ هُوَ مَسْرُورٌ!

١٤٥- **عَيْنِ الْخَطِّ فِي الْإِعْرَابِ وَ التَّحْلِيلِ الصَّرْفِيِّ: « الحوتُ يُصَادُ لِاسْتِخْرَاجِ الزَّيْتِ مِنْ كَبِدِهِ لِصِنَاعَةِ مَوَادِّ التَّجْمِيلِ! »**

- (١) الحوت: اسم - مفرد مؤنث - معرفة - معرب / مبتدأ للجملة الاسمية و مرفوع بعلامة الضمة؛ خبره: يُصَاد
- (٢) يُصَاد: فعل مضارع - للمفرد المذكر الغائب - مجرد ثلاثي - مجهول / فعل و نائب فاعل؛ و الجملة فعلية
- (٣) التجميل: اسم - مصدر (ماضيه: جَمَل، مضارعه: يُجَمِّل) - معرّف بأل / مضاف اليه و مجرور؛ مضافه: موادّ
- (٤) استخراج: اسم - مذكر - مصدر من باب « استفعال » (له ثلاثة حروف زائدة) - معرب / مجرور بحرف الجرّ بعلامة الكسرة

١٤٦- **عَيْنِ الْخَطِّ فِي ضَبْطِ حَرَكَاتِ الْحُرُوفِ:**

- (١) هَلْ تَعْلَمُ أَنَّ النَّحَاسَ مُوصَلٌ لِلْحَرَارَةِ وَ الْكَهْرِبَاءِ!
  - (٢) إِنَّ اللَّهَ لَنْ يُحْمَلَنَا مَا لَا طَاقَةَ لَنَا بِهِ فَإِنَّهُ هُوَ الرَّحِيمُ!
  - (٣) أَيُّهَا الْإِخْوَانُ! لَا تَسُبُّوا النَّاسَ فَتَكْتَسِبُوا الْعَدَاوَةَ بَيْنَهُمْ!
  - (٤) يَتَمَنَّى أَحَدُ الْمُزَارِعِينَ: لَيْتَ السَّمَاءُ تُمْطِرُ عَلَيْنَا وَ عَلَيَّ أَرْضِينَا!
- ١٤٧- **عَيْنِ الْخَطِّ لِلْفَرَغِينَ: « . . . . أسعار الفواكه . . . . في السوق لكي يستطيع أكثر الناس شراءها »**

- (١) لَيْتَ / تَرُخِّصَ (٢) لَعَلَّ / تَنْقُصَ (٣) كَأَنَّ / قَدْ خُفِّضْتَ (٤) لَيْتَ / تَغْلُو

١٤٨- **عَيْنِ الْعِبَارَةِ الَّتِي لَا تَدُلُّ عَلَى حَسْرَةِ الْمُتَكَلِّمِ:**

- (١) لَيْتَ أَيَّامَ شِبَابِي تَعُودَ!
- (٢) لَيْتَنِي لَمْ أَتَّخِذِ الْكَذَّابَ صَدِيقًا!
- (٣) لَيْتَنِي صَنَعْتُ هَذَا الْبَيْتَ جَيِّدًا!
- (٤) لَيْتَ أُخْتِي تَفُوزُ فِي الْمَسَابِقَةِ غَدًا!

١٤٩- **عَيْنِ «لَا» النَّافِيَةِ لِلْجِنْسِ:**

- (١) لَا تَلْقُبُوا النَّاسَ بِألقاب قبيحة لا يُحِبُّونَهَا!
- (٢) أ تَعْلَمُ أَنَّ هُنَاكَ بَحَارًا لَا حُوتَ فِيهَا أَبَدًا!
- (٣) لَا أَعِيبُ صَدِيقًا عَلَى مَا فَعَلْتَهُ نَفْسِي فِي الْحَيَاةِ!
- (٤) فِي قَلْبِ الْمُؤْمِنِ نُورٌ لَا يُضِيءُ إِلَّا مَنْ اتَّبَعَ الْقَلْبَ!

١٥٠- **عَيْنِ الصَّحِيحِ فِي إِجَادِ اسْلُوبِ الْحَالِ:**

- (١) يَتَكَلَّمُ الرِّجَالُ عَنِ سَمَكَةِ عَجِيبَةٍ وَ يَشْتَاقُونَ إِلَيْهَا جَدًّا!
- (٢) كَانَ زُمْلَانِي يَحْلُونَ مَسَائِلَ الرِّيَاضِيَّاتِ مُسْتَمِعِينَ إِلَى الدَّرْسِ!
- (٣) شَاهَدْتُ أَحَدَ الْمُزَارِعِينَ فِي مَزْرَعَةِ الرَّزِّ هُوَ يَجْمَعُ الْمَحَاصِيلَ!
- (٤) شَجَّ ذَلِكَ الْمَعْلَمُ تَلَامِيذَ مُجَدِّينَ عَلَى مَطَالَعَةِ الْمَصَادِرِ الْجَدِيدَةِ!

■ عَيْنُ الْأَصْحَحِ وَالْأَدَقِّ فِي الْجَوَابِ لِلتَّرْجُمَةِ مِنْ أَوْ إِلَى الْعَرَبِيَّةِ (۱۵۱ - ۱۵۴)

۱۵۱- «لَا شَابٌ يَعْرِفُ قِيَمَةَ الْوَقْتِ كَمَا يَعْرِفُهَا الْكِبَارُ، وَ هَذَا سِرٌّ لَا يُدْرِكُ فِي الشَّبَابِ!»:

(۱) هیچ‌گاه جوان ارزش وقت را آن‌طور که بزرگترها آن را می‌فهمند، نمی‌شناسد، و این رازی است که جوانان درک نمی‌کنند!

(۲) هیچ جوانی آن‌طور که بزرگان می‌فهمند، بهای زمان را نمی‌فهمد و این راز در جوانی درک نمی‌شود!

(۳) هیچ جوانی ارزش وقت را نمی‌فهمد، آن‌طور که بزرگان آن را می‌فهمند، و این رازی است که در جوانی درک نمی‌شود!

(۴) جوان قدر وقت را نمی‌شناسد، آن‌گونه که بزرگترها آن را می‌شناسند، و این راز را جوانان درک نمی‌کنند!

۱۵۲- «قَالَ لُقْمَانُ لِابْنِهِ: إِذَا أُرِدْتَ أَنْ تَعْصِيَ اللَّهَ فَاطْلُبْ مَكَانًا لَا يَرَاكَ فِيهِ!»: لُقْمَانُ بِهِ پسرش گفت: ...

(۱) هرگاه خواستی خدا را نافرمانی کنی، مکانی را بطلب که در آن تو را نبینند!

(۲) اگر خواستی الله را نافرمانی نمایی، پس مکانی را بخواه تا تو را در آن نبینند!

(۳) وقتی خواستی خداوند را ناسپاسی کنی، جایی را طلب کن که او را آنجا نبینی!

(۴) هرگاه می‌خواهی نسبت به خدا نافرمان شوی، جایی را پیدا کن که تو را در آن نبینند!

۱۵۳- عَيْنُ الصَّحِيحِ:

(۱) إِنَّا مَحْتَاجُونَ إِلَى تَجَارِبِ الْمُتَقَاعِدِينَ لِنَقْدُمْنَا: ما به تجربهٔ بازنشستگان نیازمندیم تا پیشرفت کنیم!

(۲) إِنْ كَانَ الْمُتَفَرِّجُونَ فِي الْمَلْعَبِ، يُشَجِّعُ اللَّاعِبُونَ: اگر تماشاچیان در ورزشگاه باشند بازیکنان را تشویق می‌کنند!

(۳) قَدْ تَبَدَّأَ آلَافُ الصَّعُوبَاتِ بَعْدَ لِحْظَةٍ إِهْمَالٍ: گاهی بعد از یک لحظه سهل‌انگاری هزاران مشکل شروع می‌شود!

(۴) مَنْ يَتَجَسَّسُ فِي أَعْمَالِ الْآخِرِينَ فَلَا أَمْنَ وَ لَا رَاحَةَ لَهُ: کسی که در مورد دیگران جاسوسی کند امنیت و راحتی ندارد!

۱۵۴- «خَفَّاشُ تَنْهَا حَيَوَانَ پستانداری است که قادر به پرواز می‌باشد!»:

(۱) الْخَفَّاشُ الَّذِي حَيَوَانَ لَبُونَ وَحِيدٍ وَ هُوَ قَادِرٌ عَلَى الطَّيْرَانِ!

(۲) الْحَيَوَانَ الْوَحِيدَ اللَّبُونَ لَا يَقْدِرُ عَلَى الطَّيْرَانِ هُوَ الْخَفَّاشُ!

(۳) الْخَفَّاشُ هُوَ الْحَيَوَانَ اللَّبُونَ الْوَحِيدَ الَّذِي يَقْدِرُ عَلَى الطَّيْرَانِ!

(۴) الْحَيَوَانَ اللَّبُونَ الْوَحِيدَ وَ هُوَ قَادِرٌ عَلَى الطَّيْرَانِ لَيْسَ الْخَفَّاشُ!

۱۵۵- عَيْنُ الصَّحِيحِ فِي الْإِعْرَابِ وَ التَّحْلِيلِ الصَّرْفِيِّ: ﴿ وَ عَسَى أَنْ تَكْرَهُوا شَيْئًا وَ هُوَ خَيْرٌ لَكُمْ ... ﴾

(۱) هُوَ: اسم - ضمیر منفصل - للغائب - مبني / مبتدأ و مرفوع، و الجملة اسمية

(۲) خَيْرٌ: اسم - مفرد مذکر - اسم تفضيل (أصله: أخير) - معرفة / خبر و مرفوع

(۳) تَكْرَهُوا: مضارع - مزيد ثلاثي (من باب إفعال) - متعدي / فعل و مع فاعله: جملة فعلية

(۴) شَيْئًا: مفرد مذکر (جمعه: «أشياء») - نكرة - مبني / مفعول أو مفعول به و منصوب

١٥٦- عَيْنُ الْخَطِّ فِي ضَبْطِ حَرَكَاتِ الْحُرُوفِ:

(١) كَانَتْ مَكْتَبَةٌ جُنْدِي سَابُورٍ فِي خُوزِسْتَانَ أَكْبَرُ مَكْتَبَةٍ فِي الْعَالَمِ!

(٢) تَمُنَحُ هَذِهِ الْجَائِزَةُ فِي كُلِّ سَنَةٍ إِلَى مَنْ يُفِيدُ الْبَشَرِيَّةَ!

(٣) بَدَأَ الْفَلَّاحُ يُفَكِّرُ فِي سَبَبِ ذَلِكَ وَ يُرَاقِبُ الْمَرْعَةَ!

(٤) سَمِعَ الدُّلْفَيْنِ يَفُوقَ سَمْعَ الْإِنْسَانِ عَشْرَ مَرَّاتٍ!

١٥٧- عَيْنُ مَا يُكْمَلُ مَعْنَى الْجُمْلَةِ قَبْلَهُ:

(١) ﴿ لَا يَحْزُنُكَ قَوْلُهُمْ إِنَّ الْعِزَّةَ لِلَّهِ جَمِيعًا... ﴾ (٢) اِبْحَثْ عَنِ مَعْنَى الْكَلِمَةِ لَعَلَّهَا مَكْتُوبَةٌ فِي الْمُعْجَمِ!

(٣) كَأَنَّ أَبَاكَ لَمْ يَأْتِ لَكِنَّ أُمَّكَ الْحَنُونَةَ عِنْدَكَ الْآنَ! (٤) هَلْ تَعْلَمُ أَنَّ الْمَغُولَ اسْتَطَاعُوا أَنْ يَهْجَمُوا عَلَى الصِّينِ!

١٥٨- عَيْنُ الْمُنَاسِبِ لِلْفَرَاعِينَ مِنَ الْحُرُوفِ الْمَشْبَهَةِ بِالْفِعْلِ:

«... صَدِيقِي يَسْتَشِيرُ الْأَسْتَاذَ . . . . هُ يُفِيدُهُ فِي الْحَيَاةِ»:

(١) أَنْ/ لَعَنَّ (٢) لَكَنَّ/ لَيْتَ (٣) لَيْتَ/ لَعَنَّ (٤) أَنْ/ لَكَنَّ

١٥٩- «زَارَنِي أَحَدُ أَصْدِقَائِي بَعْدَ سَنَوَاتٍ طَوِيلَةٍ وَ هُوَ...!»؛ اِمْلَأِ الْفَرَاعَ حَتَّى تَدَلَّ الْعِبَارَةُ عَلَى اسْتِمْرَارِ الْفِعْلِ:

(١) بَاكِيًا (٢) يَبْكِي (٣) قَدْ بَكَى (٤) أَبْكِي

١٦٠- عَيْنُ الْحَالِ مُخْتَلِفَةً:

(١) شَاهَدْتُ الْمُزَارِعَ مُجْتَهِدًا وَ هُوَ يَبْحَثُ عَنِ طَرِيقِ لِحْمَايَةِ الْمَحَاصِيلِ!

(٢) رَجَعَ اللَّاعِبُونَ مِنَ الْمُبَارَاةِ فِي السَّاعَةِ الثَّامِنَةِ لَيْلًا وَ هُمْ يَبْتَسِمُونَ!

(٣) يَشْتَغَلُ مَنْصُورٌ فِي مَرْعَةٍ كَانَتْ قَرِيبَةً مِنْ بَيْتِنَا وَ هُوَ نَشِيطٌ!

(٤) شَجَعْنَا فَرِيقَنَا الْفَائِزَ فِي مَلْعَبِ آزَادِي وَ نَحْنُ نَشْعُرُ بِالْفَرَحِ!

دورهٔ مباحث نهم سال اول
صفحه‌های ۹۱ تا ۹۲

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همهٔ دانش‌آموزان اجباری است.
وقت پیشنهادی (مجموع دروس تاریخ و جغرافیا): ۳۰ دقیقه

تاریخ (۳)

۱۶۱- کدامیک از شخصیت‌های زیر، اگرچه تاریخ‌نویسی درباری بود، اما سعی کرد آثار خود را تا حدودی از پرده‌پوشی‌ها و مداحی‌های رایج دور سازد؟

- (۱) خاوری شیرازی
(۲) میرزا محمدجعفر خورموجی
(۳) میرزا فتحعلی‌خان آخوندزاده
(۴) محمدحسن‌خان اعتمادالسلطنه

۱۶۲- کدامیک از منابع تاریخ‌نگاری زیر، حاوی اطلاعات ارزشمندی دربارهٔ موضوع‌های اقتصادی و سیاسی دورهٔ معاصر می‌باشد که به ندرت در سایر منابع

یافت می‌شود؟

- (۱) منابع آرشیوی
(۲) خاطرات
(۳) سفرنامه‌ها
(۴) نشریات

۱۶۳- کدامیک از گزینه‌های زیر، از مهم‌ترین شرایط نادرشاه افشار برای پذیرش سلطنت نمی‌باشد؟

- (۱) موروثی شدن سلطنت در خاندان او
(۲) عدم حمایت بزرگان از خاندان صفوی
(۳) حل اختلافات مذهبی با دولت عثمانی
(۴) تداوم جنگ‌های خارجی با همسایگان

۱۶۴- چرا مناسبات سیاسی و اقتصادی ایران با جهان خارج در دوران افشاریه و زندیه، در مقایسه با عصر صفوی، کاهش چشمگیری یافت؟

- (۱) حاکمیت عناصر ایلی و اقتدارگرایی مطلق
(۲) درگیری‌های داخلی و بی‌ثباتی سیاسی
(۳) کوتاه بودن دوران استقرار افشاریه و زندیه
(۴) بی‌توجهی به نظام اداری و دیوان‌سالاری

۱۶۵- پس از کدامیک از وقایع زیر، دولت انگلستان رسماً هند را جزئی از قلمرو خویش اعلام کرد و ملکهٔ انگلستان به امپراتریس هند و بریتانیا ملقب شد؟

- (۱) تأسیس کمپانی هند شرقی
(۲) سقوط حکومت گورکانیان هند
(۳) پیروزی بر دیگر استعمارگران
(۴) سرکوب شورش سربازان هندی

۱۶۶- کدامیک از گزینه‌های زیر، در ارتباط با طبقه‌بندی اجتماعی کشور فرانسه در قرن ۱۸ میلادی، صحیح می‌باشد؟

- (۱) بار اصلی مالیات‌ها و خدمات نظامی بر دوش طبقهٔ متوسط فرانسه که اغلب تحصیل کرده بودند، قرار داشت.
(۲) طبقهٔ ممتاز شامل وکلا و اطباء علاوه بر داشتن امتیازات بسیار، از پرداخت مالیات معاف بودند.
(۳) طبقهٔ فقیر که جمعیت بسیار زیادی داشتند، به دلیل عدم بهره‌مندی از امتیازات طبقهٔ متوسط، ناراضی بودند.
(۴) وکالت، نویسندگی، طبابت و روزنامه‌نگاری، از مشاغل بودند که طبقهٔ متوسط جامعه به آن اشتغال داشتند.

۱۶۷- کدامیک از عبارت‌های زیر، در ارتباط با وقایع پادشاهی فرمانروایان حکومت قاجاریه، نادرست می‌باشد؟

- (الف) از آقامحمدخان، مؤسس حکومت قاجار، به دلیل ایجاد یکپارچگی سیاسی در قلمرو ایران، به نیکی یاد می‌شود.
(ب) فتحعلی‌شاه، میرزا تقی‌خان را با لقب امیرکبیر به مقام صدراعظمی برگزید و به او در ادارهٔ امور کشور اختیار تام بخشید.
(ج) محمدشاه با تدابیر میرزا ابوالقاسم‌خان قائم‌مقام فراهانی و سرکوب چند تن از عموها و برادران خود، به تخت پادشاهی نشست.
(د) میرزا حسین‌خان سپهسالار، یکی از صدراعظم‌های ناصرالدین‌شاه، نقش مؤثری در تشویق شاه قاجار برای اخذ تمدن اروپایی داشت.

- (۱) الف و ج
(۲) ب و د
(۳) الف و ب
(۴) ج و د

۱۶۸- کدامیک از عوامل زیر، از جمله دلایل تحدید دامنه قدرت و اختیارات شاهان قاجار نمی‌باشد؟

- (۱) همبستگی و اتحاد اجتماعی مردم
- (۲) نفوذ و دخالت قدرت‌های بیگانه
- (۳) قدرت سیاسی و نظامی ایلات
- (۴) نفوذ اجتماعی و دینی مراجع شیعه

۱۶۹- کدامیک از گزینه‌های زیر، از مفاد عهدنامه گلستان میان کشور روسیه و ایران می‌باشد؟

- (۱) ایران متعهد شد به اتباع کشور روسیه، حق مصونیت قضایی (کاپیتولاسیون) بدهد.
- (۲) کشور ایران از داشتن کشتی جنگی در دریای کاسپی (خزر) محروم شد.
- (۳) ایران متعهد گردید که مبلغ ۵ میلیون تومان غرامت به دولت روسیه بپردازد.
- (۴) روسیه مناطق وسیعی از سرزمین‌های ایرانی در شرق دریای کاسپی را تصاحب کرد.

۱۷۰- چرا ناپلئون بناپارت تصمیم گرفت انگلستان را با هجوم به مستعمراتش از پای درآورد؟

- (۱) جزیره‌ای بودن کشور انگلستان و برخورداری از نیروی دریایی قدرتمند
- (۲) عدم انسجام نیروهای دست‌نشانده انگلستان در مستعمرات این کشور
- (۳) کثرت و قدرت نیروهای فرانسوی در مناطق استعماری آسیا و آفریقا
- (۴) نفرت تاریخی مردم سرزمین‌های مستعمره از انگلیس و همراهی با فرانسه

۱۷۱- کدامیک از گزینه‌های زیر در ارتباط با اوضاع اجتماعی ایران در عصر قاجار صحیح نمی‌باشد؟

- (۱) جمعیت روستایی اغلب افرادی بودند که زمین نداشتند و در اراضی مالکان کار می‌کردند.
- (۲) افراد ایل به سبب کارهایی که برای رهبران خود انجام می‌دادند، نسبت به روستاییان وضعیت بهتری داشتند.
- (۳) روحانیان از دیرباز به دلیل بافت و ساختار مذهبی جامعه، در میان اقشار مختلف مردم نفوذ فراوانی داشتند.
- (۴) مساجد هسته اصلی نظام اجتماعی شهرها بودند و شالوده زندگی اجتماعی را در مراکز شهری تشکیل می‌دادند.

۱۷۲- وقوع کدامیک از جنگ‌های زیر همزمان با حکومت قاجار، موجب افزایش تولید و صادرات پنبه از ایران به روسیه شد؟

- (۱) جنگ جهانی دوم
- (۲) جنگ داخلی آمریکا
- (۳) جنگ‌های ناپلئون
- (۴) جنگ‌های داخلی روسیه

۱۷۳- هدف میرزا حسن رشديه از برپایی مراکز آموزشی جدید در ایران، چه بود؟

- (۱) فراهم آوردن شرایط سوادآموزی به فرزندان تمام قشرهای مختلف جامعه
- (۲) آموزش علوم مختلف و فنون جدید به دانشجویان ایرانی داخل کشور
- (۳) انتشار و ترویج افکار نو به ویژه تفکر مشروطه‌خواهی و حکومت قانون
- (۴) مقابله با عقاید سنتی و ایجاد کردن شرایطی برای تحصیل دختران

۱۷۴- کدامیک از مراجع زیر، در خارج از کشور انقلاب مشروطیت را رهبری می‌کردند؟

- (۱) آیت‌الله سید محمد طباطبایی
 (۲) آیت‌الله سید عبدالله بهبهانی
 (۳) آیت‌الله شیخ عبدالله مازندرانی
 (۴) آیت‌الله شیخ فضل‌الله نوری

۱۷۵- اولین مرحله اتحاد نیروهای ضد استبداد در کشور ایران، در کدامیک از وقایع زیر متجلی گشت؟

- (۱) نهضت تحریم تنباکو
 (۲) مهاجرت صغری
 (۳) مهاجرت کبری
 (۴) ماجرای نوز بلژیکی

۱۷۶- کدامیک از گزینه‌های زیر، از دلایل مخالفت روسیه با انقلاب مشروطه ایران نمی‌باشد؟

- (۱) کمک به محمدعلی شاه قاجار که طرفدار روسیه بود.
 (۲) مهره‌های روسی را در دستگاه حاکم و مجلس ایران به قدرت برساند.
 (۳) از قیام ملت‌های منطقه قفقاز که تحت تأثیر مشروطه‌خواهان بودند، پیشگیری کند.
 (۴) جلوگیری از نفوذ انگلستان که در لباس مشروطه‌خواهی، از مشروطه‌طلبان حمایت می‌کرد.

۱۷۷- اقدامات مورگان شوستر آمریکایی در ایران که سبب منظم شدن دستگاه اقتصادی کشور می‌شد، چه پیامدی به دنبال داشت؟

- (۱) به اختلافات گسترده میان مجلس شورای ملی و دولت موقت دامن زد.
 (۲) آیت‌الله آخوند خراسانی، مردم را به مقاومت در برابر اقدامات او تشویق کرد.
 (۳) مجلس به یکباره اختیارات وسیع و دامنه‌داری در همه امور اقتصادی به او داد.
 (۴) روسیه و انگلستان را سخت عصبانی کرد و روسیه به تهدید ایران پرداخت.

۱۷۸- «مرد آهنین ایالت پروس» لقب کدامیک از شخصیت‌های تاریخی زیر می‌باشد؟

- (۱) ویلهلم یکم
 (۲) بیسمارک
 (۳) آدلف هیتلر
 (۴) سیمون بولیوار

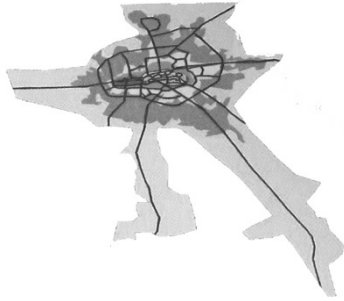
۱۷۹- کدامیک از گزاره‌های زیر در ارتباط با پیمان صلح ورسای، نادرست است؟

- (۱) این پیمان که شامل چندین قرارداد جداگانه بود، با کشورهای مغلوب به امضا رسید.
 (۲) در این قرارداد صلح در کاخ ورسای پاریس، پیمانی که با کشور ژاپن بسته شده بود، اهمیت بیشتری داشت.
 (۳) در این پیمان، نمایندگانی چه از دولت‌های پیروز و چه از دولت‌های شکست‌خورده در جنگ حضور داشتند.
 (۴) بر اساس این پیمان، مستعمرات آلمان میان متفقین تقسیم شد و بخش‌هایی از آلمان به فرانسه و لهستان واگذار شد.

۱۸۰- در جریان جنگ جهانی اول، کدامیک از حوادث زیر، سبب شد دولت موقت ملی در ایران فروپاشد و اعضای آن پراکنده شوند؟

- (۱) نزدیک شدن ارتش روسیه به تهران
 (۲) بروز اختلافات و چنددستگی میان اعضای دولت موقت
 (۳) شکست سپاه عثمانی از اتفاق مثلث
 (۴) شکست رئیسعلی دلواری و عشایر تنگستان از انگلستان

۱۸۱- کدام عبارت، با تصویر ترسیم شده از «هستهٔ اولیه و روند توسعهٔ کالبدی شهر رشت» در دوره‌های تاریخی مختلف مغایرت دارد؟

(۱) حوزهٔ نفوذ آن نسبت به سایر سکونتگاه‌ها، گسترده‌تر است.

(۲) همانند سایر سکونتگاه‌های شهری و روستایی دارای مقر و موقعیت است.

(۳) دسترسی به آب مهم‌ترین عامل طبیعی شکل‌گیری هسته اولیهٔ آن سکونتگاه است.

(۴) دسترسی به راه‌های ارتباطی سبب ارتقاء مرتبهٔ آن در هرم سلسله‌مراتب سکونتگاهی شده است.

۱۸۲- در بررسی سلسله‌مراتب سکونتگاه‌ها:

الف) در رتبه‌بندی روستاها و شهرها ...

ب) هر چه به سمت قاعدهٔ هرم پیش می‌رویم ...

(۱) میزان جمعیت و عملکرد آن‌ها رابطهٔ معکوس دارند. - حوزهٔ نفوذ کم‌وسعت می‌شود.

(۲) میزان جمعیت و عملکرد آن‌ها رابطهٔ مستقیم دارند. - - حوزهٔ نفوذ گسترده‌تر می‌شود.

(۳) میزان جمعیت و عملکرد آن‌ها رابطهٔ معکوس دارند. - حوزهٔ نفوذ گسترده‌تر می‌شود.

(۴) میزان جمعیت و عملکرد آن‌ها رابطهٔ مستقیم دارند. - حوزهٔ نفوذ کم‌وسعت می‌شود.

۱۸۳- دربارهٔ جهان‌شهرها می‌توان گفت ...

(۱) در نتیجهٔ گسترش فوق‌العادهٔ دو یا چند مادرشهر یا کلان‌شهر به وجود می‌آید.

(۲) بعضی از آن‌ها به دلیل عملکرد مهم در اقتصاد جهانی حوزهٔ نفوذ گسترده‌ای دارند.

(۳) مادرشهرهایی هستند که بیش از یک و کمتر از ده میلیون نفر جمعیت دارند.

(۴) معمولاً در امتداد راه‌های ارتباطی، شکل خطی و برخی شکل خوشه‌ای پیدا کرده‌اند.

۱۸۴- کدام گزینه با مفهوم «شهرگرایی» مطابقت دارد؟

(۱) با شکل‌گیری عملکرد جدید در یک روستا زراعت یا هر فعالیت قبلی از بین می‌رود.

(۲) با ورود کشورها به دورهٔ صنعتی شدن با افزایش مهاجرت‌ها از روستا به شهر مواجه بوده‌ایم.

(۳) تغییرات عملکردی و مظاهر زندگی شهری در بین چند روستا یکسان نیست.

(۴) با سرمایه‌گذاری و خرید زمین‌های کشاورزی توسط شهرنشینان به منظور ایجاد کشت تجاری صورت می‌گیرد.

۱۸۵- کدام گزینه دربارهٔ روابط شهر و روستا مصداق ندارد؟

(۱) نوع و چگونگی وابستگی شهر و روستا در زمان‌ها و نواحی مختلف متفاوت است.

(۲) روابط متقابل شهر و روستا از جنبه‌های مختلف اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی نابرابر هستند.

(۳) شهرها و روستاها بر یکدیگر تأثیر می‌گذارند و از هم تأثیر می‌پذیرند.

(۴) روابط میان شهر و روستا بر رشد و توسعهٔ سکونتگاه‌ها و کارکرد آن‌ها اثرگذار نیست.

۱۸۶- کدام گزینه مهم‌ترین دلیل رشد شهرنشینی را در دوره بعد از انقلاب اسلامی در ایران بیان می‌کند؟

- ۱) مهاجرت از روستاها به شهرها و افزایش جمعیت شهری
- ۲) افزایش جمعیت روستاها و تبدیل آن‌ها به نقاط شهری یا ادغام برخی از آن‌ها در بافت شهری
- ۳) استفاده دولت از درآمد نفتی و اختصاص بیشترین سرمایه‌گذاری‌ها و تجهیزات به شهرها
- ۴) اصلاحات ارضی یعنی تغییر قوانین مالکیت و توزیع مجدد آن به نفع کشاورزان

۱۸۷- در رابطه با مشکلات مسکن نواحی شهری می‌توان گفت ...

- ۱) حاشیه‌نشینی و زاغه‌نشینی نوعی از اسکان غیررسمی هستند که در اطراف شهرهای بزرگ شکل می‌گیرند.
- ۲) پدیده‌های حاشیه‌نشینی و زاغه‌نشینی در نقاط و مراکز مختلف برخی کلان‌شهرها وجود دارند.
- ۳) در حاشیه برخی از شهرهای بزرگ جهان با پدیده کارتن‌خوابی مواجه هستیم.
- ۴) شدت و چگونگی نیاز به مسکن در مادرشهرها و کلان‌شهرهای کشورهای بزرگ دنیا یکسان است.

۱۸۸- کدام مورد با عبارت زیر در رابطه با نیازها و مسائل شهرها همخوانی دارد؟

«با اجرای طرح بام تا بام، تجهیز ۱۰۰۰ منزل مسکونی در شهر یزد به انرژی خورشیدی از سال ۱۳۹۶ آغاز شده است.»

- ۱) در طراحی و مدیریت شهری زیبایی شهر و فضاهای مختلف آن اهمیت زیادی دارد.
- ۲) در شهر هوشمند برای مصرف انرژی از فناوری اطلاعات و ارتباطات بهره گرفته می‌شود.
- ۳) با به حداقل رساندن آلودگی و تخریب محیط زیست می‌توان از فشار بر منابع کاست.
- ۴) در برنامه‌ریزی شهری تجهیزات و تسهیلات شهری به نسبت تعداد جمعیت ساکن در آن سنجیده می‌شود.

۱۸۹- تصویر زیر که معرف «طراحی و مدیریت شهری» در کشور ژاپن است، با کدام عبارت قرابت بیشتری دارد؟

- ۱) نواحی، با یکدیگر رابطه و کنش متقابل دارند.
- ۲) نواحی، به فعالیت‌های انسان‌ها شکل می‌دهند.
- ۳) در سطح زمین، انسان‌ها نواحی مختلفی را به وجود آورده‌اند.
- ۴) نواحی، تحت تأثیر تصمیم‌گیری‌های سیاسی حکومت‌ها هستند.

۱۹۰- دلیل عمده نابرابری اقتصادی و رفاهی روستانشینان و شهرنشینان کدام است؟

- ۱) وضعیت دسترسی فقیران شهری به آموزش، بهداشت و درمان و مسکن بهتر از نواحی روستایی است.
- ۲) ایجاد فرصت‌های شغلی و تمایل به سرمایه‌گذاری در نواحی روستایی کمتر از نواحی شهری است.
- ۳) به دنبال مهاجرت روستانشینان به شهرها تمرکز بر فعالیت‌های کشاورزی و تولید محصولات کمتر شد.
- ۴) عدم دسترسی مناسب به راه‌ها و وسایل حمل‌ونقل از جمله مشکلات خدماتی روستانشینان است.

۱۹۱- در نقشه کاربری اراضی ...

- (۱) در نمایش پراکندگی انواع عملکردهای شهر وسعت‌های متفاوتی مشاهده می‌شود.
- (۲) میزان وسعت هر کاربری در یک شهر نسبت به مساحت کل کشور سنجیده می‌شود.
- (۳) سرانه کاربری نسبت مساحت هر کاربری به مجموع وسعت سایر کاربری‌ها در شهر است.
- (۴) برای تحقق شهر پایدار باید هر نوع کاربری در یک شهر سرانه یکسانی داشته باشد.

۱۹۲- در بررسی ویژگی‌های آمایش سرزمین ...

- (۱) ظرفیت‌ها و تأثیر بعضی مناطق در توسعه عمومی کشور شناسایی و برای آن برنامه‌ریزی می‌شود.
- (۲) به همه جنبه‌های اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی و طبیعی به‌طور مناسب و عادلانه توجه می‌شود.
- (۳) منابع و امکانات بین مناطق مختلف کشور به‌طور مساوی ساماندهی و توزیع می‌شود.
- (۴) از افزایش جمعیت شهرها و تبدیل روستاها و شهرهای کوچک به کلان‌شهرها پیشگیری می‌شود.

۱۹۳- در سامانه اطلاعات جغرافیایی:

(الف) در کدام مرحله اطلاعات به صورت رقومی در محیط نرم‌افزار کاربرد دارد؟

(ب) داده‌های مربوط به پدیده‌های دنیای واقعی چگونه طبقه‌بندی می‌شود؟

- (۱) ورودی - لایه لایه و قابل بازیابی
- (۲) ورودی - مجزا و غیرقابل بازیابی
- (۳) پردازش - لایه لایه و قابل بازیابی
- (۴) پردازش - مجزا و غیرقابل بازیابی

۱۹۴- «مجاورت ایران با مدار رأس‌السرطان» و «افزایش شدید دمای سواحل جنوبی ایران در دوره گرم سال» به ترتیب به کدام «مؤلفه‌ها» از اطلاعات

موردنظر دلالت دارد؟

- (۱) مکانی و مکانی
- (۲) توصیفی و مکانی
- (۳) مکانی و توصیفی
- (۴) توصیفی و توصیفی

۱۹۵- حمل‌ونقل در چه فعالیت‌هایی نقش مهمی دارد و هدف آن چیست؟

- (۱) مطالعات شهری، معماری و شهرسازی - ارتقاء شبکه‌های پیشرفته حمل‌ونقل
- (۲) فعالیت‌های اقتصادی و مکان‌گزینی واحدهای تولیدی، خدماتی و تجاری - ارتباط دادن مکان‌ها و نواحی به یکدیگر
- (۳) بهره‌گیری از آمار و فناوری اطلاعات و ارتباطات - ارتباط دادن مکان‌ها و نواحی به یکدیگر
- (۴) موقعیت‌یابی مکان‌ها، مشکلات زیست‌محیطی - ارتقاء شبکه‌های پیشرفته حمل‌ونقل

۱۹۶- کدام یک از عبارتهای زیر درباره «جغرافیای حمل و نقل» درست است؟

- الف) شاخه‌ای از دانش جغرافیاست که جابه‌جایی انسان، بار و اطلاعات را در سطح زمین مطالعه می‌کند.
- ب) از آنجا که حمل و نقل در مکان‌گزینی واحدهای سیاسی نقش مهمی دارد، جغرافیای حمل و نقل شاخه‌ای از جغرافیای سیاسی است.
- پ) به بررسی الگوهای پراکندگی و شیوه‌های حمل و نقل و تأثیرات آنها بر محیط به منظور برنامه‌ریزی و مدیریت مطلوب محلی می‌پردازد.
- ت) گردشگری به عنوان یکی از فعالیت‌های اقتصادی به زیرساخت‌های حمل و نقل نیاز دارد.

۱) الف و ب   ۲) الف و ت   ۳) ب و پ   ۴) پ و ت

۱۹۷- کدام گزینه به ویژگی‌های حمل و نقل جاده‌ای نزدیک است؟

- ۱) پوشش محدود در جهان - انعطاف‌پذیری بالا - هزینه زیاد - قابلیت جابه‌جایی تعداد فراوان مسافر
- ۲) متداول بودن - انعطاف‌پذیری بالا - هزینه پایین - قابلیت جابه‌جایی تعداد کمتر مسافر
- ۳) پوشش محدود در جهان - انعطاف‌پذیری کم - هزینه زیاد - قابلیت جابه‌جایی تعداد کمتر مسافر
- ۴) متداول بودن - انعطاف‌پذیری کمتر - هزینه پایین - قابلیت جابه‌جایی فراوان مسافر

۱۹۸- امتیاز حمل و نقل ریلی نسبت به حمل و نقل جاده‌ای کدام است؟

- ۱) امنیت - مصرف سوخت کمتر - آلاینده‌گی کمتر محیط‌زیست
- ۲) امنیت - هزینه کمتر برپایی و احداث ایستگاه - ظرفیت بالای حمل مسافر و بار
- ۳) تراکم ترافیکی پایین‌تر - مصرف سوخت کمتر - بی‌نیازی از زمین‌های هموار
- ۴) تراکم ترافیکی پایین‌تر - مناسب برای مسافت‌های دورتر - هزینه کمتر برپایی و احداث

۱۹۹- مشکل توقف طولانی کشتی‌ها در بندرها برای تخلیه و بارگیری چگونه برطرف شد؟

- ۱) با سرمایه‌گذاری گسترده در احداث بنادر و اسکله‌ها
- ۲) تولید و گسترش کشتی‌های کانتینربر
- ۳) کاربرد فناوری‌های پیشرفته و با هزینه کم در نحوه بارگیری
- ۴) کم کردن حجم کالاهای در حال جابه‌جایی

۲۰۰- کدام شیوه حمل و نقل برای مسافت‌های متوسط و نسبتاً طولانی مناسب است؟

۱) جاده‌ای   ۲) آبی   ۳) هوایی   ۴) ریلی

فلسفه دوازدهم

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.
وقت پیشنهادی: ۲۰ دقیقه

دورهٔ مباحث نیم‌سال اول
صفحه‌های (۳ تا ۵)

۲۰۱- کدام گزینه نادرست است؟

- (۱) ادراک وجود واقعیت‌های بیرونی از طریق ارتباط عملی با آن‌ها میسر می‌گردد.
- (۲) پرسش «این چیست؟» نشان‌دهندهٔ آگاهی شخص از ماهیت‌داشتن آن موجود است.
- (۳) وجود و ماهیت دو جنبهٔ واقعی از یک موجود واحد در جهان خارج هستند.
- (۴) نمی‌توان قضایایی با مفاهیم کاملاً یکسان را واجد حملی متفاوت قلمداد کرد.

۲۰۲- کدام گزینه دربارهٔ دلایل مغایرت وجود و ماهیت نادرست است؟

- (۱) حمل وجود در هر قضیه‌ای به دلیل نیازمند می‌باشد.
- (۲) حمل ماهیت حمل اولی ذاتی است، پس بی‌نیاز از دلیل است.
- (۳) نمی‌توان هر ماهیتی را امری موجود در جهان خارج قلمداد کرد.
- (۴) ماهیت عامل کثرت اشیاء است و وجود عامل وحدت و اشتراک آن‌ها.

۲۰۳- کدام گزینه دربارهٔ مفاهیم سه‌گانه صحیح است؟

- (۱) امکان ایجاد بی‌شمار ممتنع‌الوجود در جهان خارج وجود دارد.
- (۲) واجب‌الوجود بالغیر لزوماً محدود به یک مصداق مشخص نیست.
- (۳) برخی واقعیت‌ها در جهان خارج و داخل ذهن، ممتنع‌الوجودند.
- (۴) ممتنع‌الوجود بالذات علت وجود ممتنع‌الوجود بالغیر است.

۲۰۴- کدام گزینه در تبیین عبارت زیر صحیح است؟

«چون این قبیل موجودات در ماهیت و ذات خود، ممکن‌الوجود هستند، همین رابطهٔ امکانی به ذات و ماهیت آن‌ها اجازه می‌دهد که اگر علت وجود

آن‌ها فراهم شود، آن‌ها نیز موجود شوند و در خارج تحقق یابند.»

- (۱) حالت امکان ذاتی موجودات علت وجود یافتن آن‌هاست.
- (۲) تحقق بیرونی علت همیشه از لحاظ زمانی بر تحقق معلول مقدم است.
- (۳) ممکنات نسبت به هم هیچ تقدم و تأخری ندارند، مگر در نسبت با علت واجب خود.
- (۴) امکان و عدم قطعیت خصیصهٔ جدایی‌ناپذیر ذات معلول است و هرگز از آن زائل نمی‌شود.

۲۰۵- کدام گزینه دربارهٔ «وجوب» و «امکان» نادرست است؟

- (۱) رابطهٔ امکانی یک ماهیت با وجود یعنی آن ماهیت می‌تواند باشد یا نباشد.
- (۲) این‌گونه نیست که در رابطهٔ امکانی موضوع هم محمول را بپذیرد و هم نپذیرد.
- (۳) وجوب و ضرورت وجود یا از ناحیهٔ خود ذات است یا از جانب غیر اعطاء می‌شود.
- (۴) ذات یک معلول پس از وجود یافتن از حالت امکانی به حالت وجوبی بدل می‌گردد.

۲۰۶- کدام گزینه درباره علیت درست نیست؟

- (۱) علت لزوماً از لحاظ زمانی بر معلول تقدم ندارد.
 (۲) علیت مؤخر از اصل شناخت واقعیت است.
 (۳) اصل علیت ممکن است با یک طرف ایجاد شود.
 (۴) تمام هستی یک طرف به دیگری وابسته است.

۲۰۷- چند مورد از موارد زیر در خصوص رابطه علیت نادرست است؟

- رابطه میان علت و معلول رابطه‌ای قائم به طرفین است.
 - احتمالاً نخستین مسئله‌ای که فکر بشر را به خود متوجه ساخته، چرایی این رابطه است.
 - در این رابطه یک طرف همواره نیازمند است و طرف دیگر هیچ نیازی به غیر ندارد.
 - باید توجه داشت که رابطه بین علت و معلول از سنخ روابط ماهوی نیست.
 - کاربرد واژه علیت در زندگی روزمره، بازتابی از کلمه «چرا» در زبان است.

- (۱) دو (۲) سه (۳) چهار (۴) پنج

۲۰۸- کدام گزینه درباره نظرات پیرامون ادراک قانون علیت صحیح است؟

- (۱) از نظر دکارت انسان به طور فطری مصادیق علیت را تصدیق می‌کند.
 (۲) از نظر تجربه‌گرایان انسان با حس به رابطه ضروری علت و معلول حکم می‌کند.
 (۳) از نظر دیوید هیوم رابطه علیت همان تکرار و تعاقب حوادث تکرار شونده می‌باشد.
 (۴) از نظر فیلسوفان مسلمان قاعده علیت بدیهی نیست، اما انکار آن نقض بدیهیات را در پی دارد.

۲۰۹- کدام گزینه ترتیب درستی را از فرایند تکوین ذهن و ادراک اصل علیت از نظر فیلسوفان مسلمان بیان می‌کند؟

- (۱) درک اصل امتناع اجتماع نقیضین ← درک اصل علیت ← شکل‌گیری ذهن
 (۲) شکل‌گیری ذهن ← درک اصل امتناع اجتماع نقیضین ← درک اصل علیت
 (۳) درک اصل امتناع اجتماع نقیضین ← شکل‌گیری ذهن ← درک اصل علیت
 (۴) شکل‌گیری ذهن ← درک اصل علیت ← درک اصل امتناع اجتماع نقیضین

۲۱۰- کدام گزینه در خصوص اصل سنخیت علت و معلول نادرست است؟

- (۱) طبق این قاعده، از علت واحد جز معلول واحد صادر نمی‌شود.
 (۲) هر عملی در زندگی روزمره ما، به نوعی متضمن پذیرش این اصل است.
 (۳) همه فیلسوفان معتقدند که این اصل نیز همچون اصل علیت، عقلانی است.
 (۴) شناسایی مصادیق این اصل صرفاً با عقل حاصل نمی‌شود.

۲۱۱- در صورتی که همه عوامل پیدایش یک معلول محقق باشند اما معلول به وجود نیاید، ...

- (۱) به این دلیل است که همه علت‌های موجود علت ناقصه بوده‌اند.
- (۲) تجربه ما در احصاء و تشخیص تمامی علت‌ها دقیق عمل نکرده است.
- (۳) باعث تقدم شیء بر نفس خودش می‌گردد و این متناقض است.
- (۴) تخلف معلول از علت صورت می‌گیرد که محال و منافی اصل وجوب است.

۲۱۲- کدام گزینه هم در رابطه با علت تامه و هم علت ناقصه صحیح است؟

- (۱) از نبود آن می‌توانیم به نبود معلول پی ببریم.
- (۲) از ناحیه آن ضرورت وجود معلول صادر می‌شود.
- (۳) اگر معلول وجود نداشته باشد، این علت نیز حاضر نیست.
- (۴) اگر به تنهایی ملاحظه شود وجوبی برای معلول در کار نخواهد بود.

۲۱۳- کدام گزینه به معنایی از اتفاق اشاره دارد که اثبات یا نفی آن نیازمند دقت و تأمل بیشتر است؟

- (۱) پدیدآمدن خود به خود یک چیز بدون وجود علت
- (۲) تخلف و سرپیچی معلول از علت
- (۳) امکان پدید آمدن هر معلول از هر علت
- (۴) نفی کمال و غایت‌مندی از حوادث جهان

۲۱۴- کدام یک را نمی‌توان از خدانشناسی افلاطون استنباط کرد؟

- (۱) اعتقاد او به عدم درک وجود خداوند توسط تجربه‌گرایان
- (۲) خلقت جهان با هدف و نظم مشخص توسط خالق یکتا
- (۳) اعتبار چندخدایی به دلیل استفاده مکرر از واژه خدایان
- (۴) تجرد خالق از ماده و بالقوگی و ایجاد نظم توسط او در جهان

۲۱۵- کدام گزینه تبیین مناسب‌تری از عبارت زیر ارائه می‌دهد؟

«افلاطون توصیفی از نوعی هستی ارائه می‌دهد که کاملاً بر توصیف خدا در ادیان الهی منطبق است. او می‌گوید: مثال خیر نه دیدنی است و نه از

طریق حواس دریافتنی است. فقط با تفکر و تعقل می‌توان به او دست یافت و از او بهره‌مند شد.»

- (۱) افلاطون مثال خیر را نیز نوعی موجود در عداد سایر اشیاء می‌پندارد که خصیصه آن نامحسوس بودن است.
- (۲) افلاطون رسیدن به ادراک مثال خیر را از راه‌های غیر عقلی همچون شهود غیرممکن می‌داند.
- (۳) انسان نخواهد توانست مثال خیر را ببیند و لفظ «دیدن» در این بیان منحصر به دیدن حسی نیست.
- (۴) شهود در نظر افلاطون با شناخت عقلی مغایر نیست، بلکه در تکامل و صورت نهایی و کامل شناخت عقلی محقق می‌شود.

۲۱۶- کدام عبارت در نظرات ارسطو در باب خداوند یافت نمی‌شود؟

- (۱) وجود خداوند برتر از همه موجودات و در مرتبه‌ای بالاتر از آنها قرار دارد.
- (۲) بقا و حرکت در عالم نیازمند محرکی است که خود وابسته به عامل دیگری نیست.
- (۳) خداوند بالضرورة موجودی زنده است که تغییر و دگرگونی در آن راه ندارد.
- (۴) خداوند عالی‌ترین عقل در جهان است که پس از آن جهان آفریده شده و پیدا گشته است.

۲۱۷- کدام گزینه بیانگر دلیل نهایی کانت برای ضروری بودن وجود خدا می‌باشد؟

- (۱) امکان پذیر نبودن زندگی جمعی انسان بدون اصول اخلاقی
- (۲) فناپذیر بودن نفس انسان که منشأ اختیار اوست
- (۳) موضوعیت احکام اخلاقی در حیطة آزادی و مسئولیت
- (۴) مشروط بودن بقای نفس به وجود جهانی ماورایی

۲۱۸- کدام گزینه به تسلسل علل از دیدگاه فارابی بیشتر نزدیک است؟

- (۱) سلسله اعداد طبیعی که از عدد یک آغاز می‌شود و تا بی‌نهایت ادامه دارد.
- (۲) دومینویی در حال افتادن با بی‌نهایت قطعه که به قطعه آغازین منتهی نشود.
- (۳) آسمانی با بی‌نهایت ستاره که هر کدام علت نور خود هستند.
- (۴) یک مرغداری با بی‌شمار مرغ که هر کدام علت تخم‌های خود هستند.

۲۱۹- کدام گزینه بیانگر اولین مقدمه برهان فارابی در اثبات وجود خداوند است؟

- (۱) موجودات این جهان می‌توانند باشند و نباشند.
- (۲) هر معلولی، علتی مقدم بر خود دارد که به او وجود می‌دهد.
- (۳) در جهان پیرامون ما اشیایی هستند که وجودشان از خودشان نیست.
- (۴) علت نهایی سلسله علل خود به علت دیگری وابسته نیست و حالت امکانی ندارد.

۲۲۰- کدام مفهوم در برهان وجوب و امکان ابن‌سینا جایگزین بطلان تسلسل در برهان فارابی است؟

- (۱) امکان ذاتی موجودات
- (۲) ضرورت بخشی واجب‌الوجود
- (۳) وصف بیرونی بودن علت‌العلل
- (۴) توجه به نیازمندی و فقر وجودی

پاسخنامه

دوازدهم انسانی

۱۹ فروردین ۱۴۰۱

بنیاد علمی آموزشی قلمچی (وقف عام)

دفتر مرکزی: خیابان انقلاب بین صبا و فلسطین پلاک ۹۲۳ - بنیاد علمی آموزشی قلمچی (وقف عام) ۶۴۶۳-۰۲۱

«تمام داری‌ها و درآمدهای بنیاد علمی آموزشی قلمچی وقف عام است بر گسترش دانش و آموزش»

پدید آورندگان آزمون

طراحان به ترتیب حروف الفبا

نام درس	نام طراحان
فارسی	سیدعلیرضا احمدی، محسن اصغری، هامون سبطی، محسن فدایی، فرهاد فروزان کیا، کاظم کاظمی، الهام محمدی، مرتضی منشاری، سیدمحمد هاشمی
عربی زبان قرآن	نوید امساکي، ولی برجی، محمد جهان‌بین، کاظم غلامی، مرتضی کاظم‌شیرودی، علی محسن‌زاده، الهه مسیح‌خواه، پیروز و جان
دین و زندگی	امین اسدیان‌پور، محسن بیاتی، محمد رضایی‌بقا، عباس سیدشبهستری، مجید فرهنگیان، مرتضی محسنی کبیر، فیروز نژادنجف، سیداحسان هندی
زبان انگلیسی	رحمت‌اله استیری، حسن روحی، محمد طاهری، سعید کاویانی، عقیل محمدی‌روش، محدثه مرآتی، عمران نوری

نام درس	نام طراحان
ریاضی و آمار	محمد بحیرایی، محمدابراهیم توننده‌جانی، محمد توکلی، امیر زراندوز، جواد زنگنه قاسم‌آبادی، نسترن صمدی، علیرضا عبدی، امیر محمودیان، اسماعیل میرزایی، حامد نصیری
علوم و فنون ادبی	سیدعلیرضا احمدی، عزیز الیاسی‌پور، علیرضا جعفری، پوریا حسین‌پور، مجتبی فرهادی، حسینعلی موسی‌زاده
علوم و فنون ادبی - سؤال‌های «آشنا»	منتخب از سؤال‌های کتاب آبی پیمان‌های علوم و فنون ادبی جامع کنکور انسانی - پایهٔ دهم، یازدهم و دوازدهم
عربی زبان قرآن	نوید امساکي، ولی برجی، سید امیررضا سجادی، سیدمحمدعلی مرتضوی، الهه مسیح‌خواه
عربی زبان قرآن - سؤال‌های «آشنا»	منتخب از سؤال‌های کتاب آبی پیمان‌های عربی جامع کنکور انسانی - پایهٔ دهم، یازدهم و دوازدهم
تاریخ	سیدعلیرضا علویان، علی محمد کریمی، جواد میربلوکی، میلاد هوشیار
جغرافیا	زهره دامیار، علیرضا رضایی، فاطمه سخایی، آزاده میرزایی
جامعه‌شناسی	آریتا بیدقی، علیرضا حیدری، فاطمه صفری
فلسفه	نیما جواهری، حسن صدری، الهه فاضلی

گزینشگران و ویراستاران

نام درس	گزینشگر	مسئول درس	ویراستار	مستندسازی
فارسی	مرتضی منشاری	سید علیرضا احمدی	محسن اصغری، امیرمحمد دهقان، کاظم کاظمی	فریبا رئوفی
عربی زبان قرآن	نوید امساکي	نوید امساکي	درویشعلی ابراهیمی، اسماعیل علی‌پور	مهدی یعقوبیان
دین و زندگی	سیداحسان هندی	محمد رضایی‌بقا	زهره رشوندی	زهره قموشی
معارف اقلیت	دبورا حاتانیان	دبورا حاتانیان	معصومه شاعری	-
زبان انگلیسی	محدثه مرآتی	محدثه مرآتی	سعید آچه‌لو، رحمت‌اله استیری، محمدحسین مرتضوی، فاطمه نقدی	سپیده جلالی
ریاضی و آمار	محمد بحیرایی	محمد بحیرایی	ایمان چینی‌فروشان، مهدی ملازمضانی، علی ارجمند، سحر محمدی	الهه شهبازی
علوم و فنون ادبی	سیدعلیرضا احمدی، فرهاد علی‌نژاد	سیدعلیرضا احمدی، فرهاد علی‌نژاد	پوریا حسین‌پور، یاسین مهدیان، سیدعلیرضا علویان	فریبا رئوفی
عربی زبان قرآن	سید محمدعلی مرتضوی	سید محمدعلی مرتضوی	درویشعلی ابراهیمی	مهدی یعقوبیان
تاریخ	میلاد هوشیار	میلاد هوشیار	مهسا عفتی، زهره دامیار	ستایش محمدی
جغرافیا	میلاد هوشیار	میلاد هوشیار	زهره دامیار	
جامعه‌شناسی	ارغوان عبدالملکی	ارغوان عبدالملکی	فاطمه صفری	زهره قموشی
منطق و فلسفه	نیما جواهری	نیما جواهری	فرهاد علی‌نژاد، امیرکیا باقری	

گروه فنی و تولید

مدیر گروه	سیدمحمدعلی مرتضوی (اختصاصی)، الهام محمدی (عمومی)
مسئول دفترچه	زهره دامیار (اختصاصی)، معصومه شاعری (عمومی)
گروه مستندسازی	مدیر: مازیار شیروانی‌مقدم، مسئول دفترچه: زهره قموشی (اختصاصی)، فریبا رئوفی (عمومی)
حروف‌چین و صفحه‌آرا	مهشید ابوالحسنی (اختصاصی)، زهره تاجیک (عمومی)
ناظر چاپ	سوران نعیمی

فارسی (۳)

۱- گزینه «۱»

(الهام مومری)

جود: بخشش، سخاوت، گرم/ انابت: بازگشت به سوی خدا، پشیمانی، توبه/ دار ملک: سرزمین/ سلسله‌جنبان: محرک، آن که دیگران را به کاری برمی‌انگیزد./ معجز: سرپوش، روسری

(فارسی ۳، لغت، واژه‌نامه)

۲- گزینه «۲»

(کاتلم کاطمی)

بیت (ب): دستور: وزیر / بیت (الف): درخور: سامان / بیت (د): گاه: سریر / بیت (ه): ضروری: فرض / بیت (ج): نیکویی: منت

(فارسی ۳، لغت، واژه‌نامه)

۳- گزینه «۲»

(الهام مومری)

املای صحیح واژگان عبارت‌اند از: «منسوب، سلاحی، بحر، صواب، مستوری». معنای ابیات:

(الف) نسبت کفر به من می‌دهد.

(ب) با تلاش و همت می‌توان از دنیا قطع تعلق کرد، سلاح و ابزارهای بهتر از شمشیر برای یک سپاه وجود ندارد.

(ج) در ظرف دریای رحمت الهی، آب و خون همانند است، این ما هستیم که به درستی و نادرستی می‌اندیشیم.

(د) هرچه اسرار عشق را پنهان سازی، او پیداتر و آشکارتر می‌گردد.

(فارسی ۳، املا، ترکیبی)

۴- گزینه «۳»

(هامون سبطی)

املای «عروج»، «نشئه» و «آسار» نادرست آمده است.

(فارسی ۳، املا، ترکیبی)

۵- گزینه «۱»

(سیرممر هاشمی - مشهور)

فرخی سیستانی از قصیده‌سرایان قرن پنجم هجری است.

توجه: باید مراقب شباهت اسامی در بین شاعران باشیم! فرخی یزدی از شاعرانی است که به سرودن غزلیات اجتماعی شهره است.

(فارسی ۳، تاریخ ادبیات، ترکیبی)

۶- گزینه «۲»

(مرتضی منشاری - اردبیل)

تشخیص و استعاره: تاراج دادن عشق، خیمه زدن بخت شور / تشبیه (اضافه تشبیه): رخت صبوری / حسن تعلیل: ندارد.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: تشخیص و استعاره: نرگس مست / تشبیه تفضیل: ترجیح زیبایی معشوق

نرگس / حسن تعلیل: آوردن دلیل شاعرانه و ادبی برای باز بودن دهن نرگس

گزینه «۳»: استعاره (اضافه استعاری): دهن لاله / تشبیه (اضافه تشبیهی): یاقوت لب

/ حسن تعلیل: سوختن جگر لاله به واسطه بوسه ربودن از یاقوت لب

گزینه «۴»: استعاره: «مه» استعاره از معشوق / تشبیه: چون ابر / حسن تعلیل: مانند

ابر شدن چشم عاشق به دلیل پنهان شدن معشوق در ابرها

(فارسی ۳، آرایه، ترکیبی)

۷- گزینه «۱»

(ممس اصغری)

بیت (ب)، اسلوب معادله: مصرع اول معادل و مثالی برای توجیه مفهوم مصرع دوم است. / استعاره: دل شبها (اضافه استعاری و تشخیص) / ایهام تناسب: سودا: ۱-

عشق و خیال (معنای موردنظر) ۲- سیاه (با سیاهی و شب تناسب دارد).

بیت (د): اسلوب معادله: مصرع دوم مثال و معادل و مصداقی برای مفهوم مصرع اول است. / استعاره: دامان صبح / ایهام تناسب: مهر: ۱- خورشید (موردنظر) ۲- محبت

(با عاشق و عشق تناسب دارد)

بیت (الف): اسلوب معادله: مصرع اول معادل مفهوم مصرع دوم است. / استعاره و ایهام تناسب ندارد.

بیت (ج): نگران: ایهام دارد. / اسلوب معادله و استعاره ندارد.

(فارسی ۳، آرایه، ترکیبی)

۸- گزینه «۳»

(فردوس فرروزان‌کیا - مشهور)

در گزینه «۳»: ای دل «استعاره» دارد. آهنگ فقط به معنی قصد است و ایهام ندارد.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: ایهام تناسب دارد: «صبر» الف شکیبایی ب) دارویی تلخ در گذشته که

با واژه «تلخ» تناسب دارد.

آن موی میان: تشبیه است و استعاره ندارد.

گزینه «۲»: ایهام دارد: «دوران‌دیش» الف آینده‌نگر ب) آن که به جدایی می‌اندیشد.

بیت «استعاره» ندارد.

گزینه «۴»: ایهام دارد: «به دور از روی تو» الف به سبب دوری از روی زیبای یار

ب) جمله دعایی دور از وجود یار. بیت «استعاره» ندارد.

(فارسی ۳، آرایه، ترکیبی)

۹- گزینه ۳»

(کلام کاطمی)

الف) ایهام تناسب: دستان ۱) فریب (معنای موردنظر) ۲- لقب زال که با «رستم» و «زال» تناسب دارد - زال ۱- پیر (معنای موردنظر) ۲- نام پدر رستم که با «رستم» و «دستان» تناسب دارد. / جناس: ندارد

ب) تشخیص: ندارد؛ زیرا «نوگل خندان» استعاره مصرحه از «یار» است. / مجاز: تربت ← قبر یا گور

ج) حسن تعلیل: شاعر دلیل ریزش برگ‌ها در فصل پاییز را زرافشانی مهرگان به پای زمانه دانسته است. / استعاره: زر ← برگ‌های زرد درختان و میزبانی مهرگان و مهمان بودن زمانه (تشخیص)

د) ایهام: نگران ۱- منتظر و چشم انتظار ۲- مضطرب و پریشان / تشبیه: چه (چاه) غم (اضافه تشبیهی)

(فارسی ۳، آرایه، ترکیبی)

۱۰- گزینه ۴»

(فره‌ار فروزان‌کیا - مشهور)

گزینه ۴: خود «متمم» است و سرگشته نقش «مسند» دارد.

توجه: ادات تشبیه از نظر دستوری، حرف اضافه هستند.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه ۱: ای اسیر [تخلص شاعر]: منادا، غنچه «نهاد» مرا «مفعول» دیوانه «مسند» می‌دارد.

گزینه ۲: بر کران «مسند» است [از وصالش مرا بر کران می‌دارد]. مرا «مفعول» در مصراع دوم، بی‌کران «صفت» است برای بحر.

توجه: افتادن به معنای سقوط در دریا، نیاز به مسند ندارد.

گزینه ۳: ای اسیر [تخلص شاعر] منادا، ترک می «نهاد» مرا «مفعول» شرمنده «مسند» از گناه «متمم» دارد. در مصراع دوم آن گریه‌های «نهاد» و کو «مسند» است.

(فارسی ۳، دستور، ترکیبی)

۱۱- گزینه ۱»

(هامون سبطی)

«آسوده است» فعل ماضی نقلی از مصدر «آسودن» است و گذرا به مسند نیست.

«خبردار» مسند است. «درخور» مسند است. «چه شرم» مسند است. «نیست» در

پایان بیت سوم به معنای «وجود ندارد» آمده است و گذرا به مسند نیست. (برای

خورشید فلک جولان، جرأت بوسه گرفتن ز لب بام تو وجود ندارد.)

(فارسی ۳، دستور، ترکیبی)

۱۲- گزینه ۲»

(الهام مومری)

گزینه ۲: در این بیت وابسته وابسته، وجود ندارد. مرتب شده جمله دوم در مصراع

اول چنین است: بسی گنج مراد به تو دهند.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه ۱: «۱»: هلاک جان گرامی من به دست تو خوش‌تر [است] ... : گرامی: وابسته وابسته (صفت مضاف‌الیه)، من (مضاف‌الیه مضاف‌الیه)

گزینه ۲: «۲»: اجر دوصد بنده: «دوصد» صفت مضاف‌الیه / «مشکین» صفت و «تو» مضاف‌الیه (وابسته هسته)

گزینه ۴: «۴»: هیچ کس را دل: دل هیچ کس: صفت مضاف‌الیه

(فارسی ۳، دستور، صفحه‌های ۶۶ و ۶۷)

۱۳- گزینه ۴»

(کلام کاطمی)

در این رباعی فقط یک وابسته وابسته به کار رفته است.

تشریح گزینه‌ها:

گزینه ۱: «۱»: ضمیر مَم در «جانم» مضاف‌الیه و در «دگرم» متمم است. / فعل «شد» به عنوان ردیف در مصراع‌های اول و دوم، اسنادی و در مصراع آخر غیراسنادی (معادل رفت) است.

گزینه ۲: «۲»: «جهان» در مصراع سوم معطوف است. / بعد از «جانا» به عنوان منادا حذف به قرینه معنوی صورت گرفته است.

گزینه ۳: «۳»: جمله‌های سه‌جزئی با مسند: جانم خون شد - دردی دگرم افزون شد / جمله چهار جزئی با مفعول و مسند: دل تو را جان و جهان خواند.

گزینه ۴: «۴»: ترکیب‌های وصفی: هر دم، دردی دگر، آن روز (سه مورد) / وابسته وابسته «تو» در گروه اسمی «غم عشق تو» مضاف‌الیه مضاف‌الیه (یک مورد)

(فارسی ۳، دستور، صفحه‌های ۶۶ و ۶۷)

۱۴- گزینه ۲»

(مرتضی منشاری - اردبیل)

مفهوم گزینه ۲: «۲»: شنونده خوب، گوینده را به ذوق می‌آورد که سخن بگوید.

مفهوم مشترک سایر گزینه‌ها: تأکید بر سکوت و خاموشی و نفی سخن گفتن

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه ۱: «۱»: توصیه به سکوت و تفکر

گزینه ۳: «۳»: نابه‌جا بودن سخن گفتن در نظر اهل دل و ترجیح دادن خاموشی بر سخن

گزینه ۴: «۴»: دعوت به خاموشی و ترک سخن گفتن

(فارسی ۳، مفهوم، صفحه ۴۸)

۱۵- گزینه ۲»

(محسن فدایی - شیراز)

بیت صورت سؤال «ستایش و تأکید بر گوشه‌نشینی» است.

ولی بیت گزینه ۲: «۲» در «تکوهش گوشه‌نشینی» است در نتیجه با هم تقابل معنایی دارند.

تشریح گزینه‌های دیگر:

بیت گزینه «۱»: در ستایش گوشه نشینی

بیت گزینه «۳»: در ستایش انزوا و گوشه نشینی

بیت گزینه «۴»: در ستایش عزلت و گوشه نشینی

(فارسی ۳، مفهومی، صفحه ۱۳۴)

۱۶- گزینه «۳»

(سیرمهمر هاشمی - مشهور)

در این گزینه، به عاشق شدن توصیه شده است. در بیت صورت سؤال نیز، به عاشق شدن همه جوانان توصیه شده است.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: عاشق، فرقی بین ادیان نمی‌گذارد و عاشقی برترین دین است.

گزینه «۲»: هجران، بخشی از ماجرای عاشقی است.

گزینه «۴»: من از عشق بی‌خبر بودم و تو مرا عاشق نمودی.

(فارسی ۳، مفهومی، صفحه ۵۲)

۱۷- گزینه «۳»

(کلاظم کلاظمی)

مفهوم بیت «الف»: ترجیح حضور در وطن بر عزت و رفاه غربت

مفهوم بیت «ج»: ترجیح غربت بر حضور در وطن

مفاهیم سایر ابیات:

مفهوم بیت «ب»: یکسان بودن غربت و وطن برای عاشق

مفهوم بیت «ه»: ترجیح غربت بر حضور در وطن

مفهوم بیت «د»: همراه بودن با یاری حتی در غربت برای عاشق به منزله حضور در وطن است.

(فارسی ۳، مفهومی، ترکیبی)

۱۸- گزینه «۴»

(سیدعلیرضا امیری)

مفهوم بیت صورت سؤال و بیت گزینه «۴»، یگانگی عشق و پایبندی به یکتایی معشوق است.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: شاعر (حسین منزوی) از خلوت با یار می‌سراید و این تنهایی را بر دو عالم و مافیها ترجیح می‌دهد.

گزینه «۲»: عشق، همواره تنهایی و دوری از مردم را برمی‌گزیند.

گزینه «۳»: اشاره مولوی به ترک تعلقات دنیا و رسیدن به آن‌گونه از تنهایی و تجریدی است که موجب تبریک فرشتگان می‌شود.

(فارسی ۳، مفهومی، صفحه ۶۵)

۱۹- گزینه «۳»

(سیرمهمر هاشمی - مشهور)

در این گزینه، تأکید بر داشتن باطن زیبا شده است، اما در بقیه گزینه‌ها ظاهر خوب و باطن بد است.

(فارسی ۳، مفهومی، صفحه ۷۰)

۲۰- گزینه «۴»

(مرتضی منشاری - اردبیل)

بیت «ب»: تسلیم شدن در مقابل ستم، موجب افزونی ظلم می‌شود و نباید در مقابل ستم، تسلیم شد. (=ظلم‌ستیزی)

بیت «د»: تو شایستگی فرمانروایی جهان را داری و خداوند به شایستگی ملک جهان را نصیب تو کرده است. (=دارندگی و برازندگی)

بیت «الف»: به هنگام ضرورت، باید سخن بگویی و خاموش نمایی. (تأکید بر سخن گفتن)

بیت «ج»: گوشه‌نشینی طلسمات عجیبی دارد و باید گوشه‌نشینی کرد. (توصیه به گوشه‌گیری) هم‌چنین اشاره به استمداد از انفاس درویشان و نظر رحمت آن‌ها دارد.

(فارسی ۳، مفهومی، ترکیبی)

عربی، زبان قرآن (۳)

۲۱- گزینه «۳»

(علی مفسر زاده)

«كَانَ النَّاسُ أُمَّةً وَاحِدَةً»: امتی واحده، یک امت واحد، امت یگانه‌ای بودند (رد گزینه‌های ۱ و ۲) / «مُبَشِّرِينَ»: بشارت‌دهنده، بشارتگر، مژده‌دهنده (رد گزینه ۴) / «الْمُبَشِّرِينَ مُبَشِّرِينَ»: پیامبران را بشارت‌دهنده، پیامبران را مژده‌دهنده (رد گزینه‌های ۲ و ۴) / «مُبَشِّرِينَ» در این جمله نقش «حال» دارد و صاحب حال آن نیز «الْمُبَشِّرِينَ» می‌باشد و نباید به شکل ترکیب وصفی ترجمه شود.

(ترجمه)

۲۲- گزینه «۲»

(نور امساک)

«علینا آلا نُمیت»: ما نباید بمیرانیم (رد سایر گزینه‌ها) / «بِكَثْرَةِ الطَّعَامِ»: با زیادی غذا (رد گزینه‌های ۱ و ۴) / «الشَّرَابِ»: نوشیدنی، شربت / «یَموت»: می‌میرد (رد گزینه‌های ۱ و ۴)

(ترجمه)

۲۳- گزینه «۱»

(ولی بربری - ابر)

«كَانَ»: گویی (رد گزینه ۳) / «فی شراء»: در خرید (رد گزینه ۴) / «البضائع» جمع مکسر برای «بضاعة»: کالاها (رد گزینه ۳) / «كَانَ یَسعی»: سعی می‌کرد، می‌کوشید (رد گزینه‌های ۲ و ۴) / «مُصْرًا» (حال): مصرانه، با اصرار (رد گزینه ۴) / «أَنْ یَبیعها»: که آن‌ها را بفروشد (رد گزینه‌های ۲ و ۴)

(ترجمه)

۲۴- گزینه ۴»

(کاظم غلامی)

«تضعف»: ضعیف کند (رد گزینه‌های ۱ و ۲) / «و هو ...»: درحالی‌که؛ جمله‌ی حالیه است (رد گزینه‌های ۱ و ۳) / «یخیب»: ناامید است، ناامید می‌شود (رد گزینه‌های ۱ و ۲) / «لا رجاء لانتصاره»: هیچ‌امیدی برای پیروزشدنش نیست (رد سایر گزینه‌ها)

(ترجمه)

۲۵- گزینه ۳»

(ولی بربری - ابور)

«قد یتَمَّ»: گاهی انجام می‌شود (رد سایر گزینه‌ها) / «لِتَحْدَثَ» (مضارع مجهول): تا ایجاد شود، برای اینکه ایجاد گردد (رد گزینه‌های ۲ و ۴) / «تُسَهَّلَ» (جمله‌ی وصفیه و مضارع معلوم): آسان گرداند، تسهیل کند (رد گزینه‌های ۱ و ۴)

(ترجمه)

۲۶- گزینه ۳»

(کاظم غلامی)

اولاً «قد أفلح» فعل ماضی نقلی است: «رستگار شده است» ثانیاً «استمع إلی» یعنی «گوش کرد به ...» و «شنید» معنای دقیقی برای آن نیست.

(ترجمه)

۲۷- گزینه ۱»

(نویر امساکلی)

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۲: «کلمه «همگی» اضافی است
گزینه ۳: ترجمه صحیح: هیچ چیز زیباتر از گذشت به هنگام توانایی نیست!
گزینه ۴: ترجمه صحیح: خفاش حیوانی است که می‌تواند به تنهایی در آسمان پرواز کند!

(ترجمه)

۲۸- گزینه ۳»

(نویر امساکلی)

«هرکس»: من (رد گزینه ۲) / «در حالی که می‌خندد»: و هو یضحک، ضاحکاً (رد گزینه ۴) / «گناه کند»: اذنب، یذنب / «گریان»: باکیاً (رد سایر گزینه‌ها) / «وارد آتش می‌شود»: دخل النار، یدخل النار (رد گزینه ۴)

(ترجمه)

ترجمه متن درک مطلب:

آلودگی محیط شکل‌های گوناگونی دارد که مهمترین آن‌ها عبارتند از: آلودگی هوا و آلودگی آب و آلودگی خاک و شلویی (سر و صدا) و در روزگار ما به علت‌های مختلفی که آن‌ها را شرح می‌دهیم، زیاد شده است. علت آلودگی هوا سوزاندن نفت به علت موتورهای ماشین‌ها و غیر آن است و هوایی که بویی ندارد، هوایی می‌شود که بو و رنگ دارد و آلودگی هوا به سلامتی انسان زیان می‌رساند پس به التهاب چشم‌ها و ریه و همچنین مرگ حیوان و گیاه منجر می‌شود.

آلودگی آب به کاهش آب خالص و گوارا منجر می‌شود، انسان آن را برای نوشیدن و نظافت استفاده می‌کند و علت آلودگی آب ریختن مواد شیمیایی و زباله‌های حیوانی و گیاهی در دریاها و رودخانه‌ها است. آلودگی خاک به از دست دادن مساحتی از زمین که در آن گیاهان برای غذای انسان و حیوان کاشته می‌شوند، منجر می‌گردد و شلویی در شهرها زیاد می‌شود و علت آن وسایل حمل و نقل از هواپیماها و اتوبوس‌ها و ماشین‌ها است، آن به ضعف شنوایی و اضطراب منجر می‌شود.

۲۹- گزینه ۲»

(پیروز وغان)

در گزینه ۲ آمده است: «هوای تمیز رنگ و بویی دارد که انسان آن را احساس می‌کند!» که مطابق متن نادرست است.

ترجمه گزینه‌های دیگر:

گزینه ۱: آلودگی محیط شکل‌های گوناگونی دارد که مهمترین آن‌ها، چهار تا است! (صحیح)
گزینه ۳: آلودگی محیط گاهی موجب کمبود آب موجود برای موجودات می‌شود! (صحیح)
گزینه ۴: ممکن است موجودات از آلودگی خاک ضرر ببینند! (صحیح)
(درک مطلب)

۳۰- گزینه ۳»

(پیروز وغان)

در گزینه ۳ آمده است: واضح است که آلودگی هوا موجب از بین رفتن سبزیجات می‌شود! (صحیح)

ترجمه گزینه‌های دیگر:

گزینه ۱: «امروزه می‌بینیم که سر و صدا در روستاها نیز زیاد می‌شود!» (در متن ذکر نشده است)
گزینه ۲: «تنها دلیل آلودگی هوا، مواد شیمیایی است!» (نادرست)
گزینه ۴: «علت آلودگی محیط به کمبود غذا برای موجودات زنده برمی‌گردد!» (نادرست)
(درک مطلب)

۳۱- گزینه ۲»

(پیروز وغان)

موضوعی که نویسنده در متن ذکر نکرده است: تعداد مسافران اتوبوس‌ها در شهرها افزایش یافته است!

ترجمه گزینه‌های دیگر:

گزینه ۱: «قطعاً آلودگی برای سلامت انسان مهم است!»
گزینه ۳: «آلودگی خاک، زمین‌های کشاورزی را در دنیا کم می‌کند!»
گزینه ۴: «بیماری‌های تنفسی گاهی ناشی از آلودگی هوا هستند!»
(درک مطلب)

۳۲- گزینه ۱»

(پیروز و یان)

در گزینه «۱»، «له حرف زائد واحد» نادرست است. «مُختلفة» از مصدر «اختلف» و باب «افتعال» ساخته شده است که دو حرف زائد دارد.

(تفلیل صرفی و مغل اعرابی)

۳۳- گزینه ۲»

(پیروز و یان)

در گزینه «۲»، «خبر» نادرست است.

(تفلیل صرفی و مغل اعرابی)

۳۴- گزینه ۳»

(مهمربهوان بین- قانتات)

حرف مشبهه «ن» چون بعد از فعل «یزعم» آمده باید «ن» باشد و «جرماً» خبر حرف مشبهه است و باید مرفوع (جرم) می شد و «صغیراً» هم چون صفت «جرم» است به تبعیت مرفوع (صغیر)

(ضبط حرکات)

۳۵- گزینه ۱»

(الهه مسیح فواه)

«مواصلة» به معنای «دامه دادن است» نه رسیدن

ترجمه گزینه ها:

گزینه «۱»: «دامه دادن»: رسیدن به هدف بعد از شکستن موانع و آن متضاد «توقف» است.

گزینه «۲»: «رسانا»: آنچه که برق و حرارت و ... را به جسم دیگر می رساند.

گزینه «۳»: «بهبه سازی»: پیشرفت و توسعه در زمینه های همچون اقتصاد و تکنولوژی.

گزینه «۴»: «تبدیل کردن»: تبدیل چیزی به چیزی دیگر مانند تبدیل تپه ها به دشت ها.

(واژگان)

۳۶- گزینه ۲»

(مهمربهوان بین- قانتات)

بررسی سایر گزینه ها:

گزینه «۱»: جمع «ذنب: گناه» «ذنوب» است

گزینه «۳»: «نظر» به معنای نگاه کردن مترادف «أبصر: بیناترین» نیست

گزینه «۴»: «یصعب: سخت می کند» مترادف «ینصر: یاری می کند» نمی باشد

(واژگان)

۳۷- گزینه ۴»

(علی مفسن زاره)

در گزینه «۴» واژه «لا يُعَلِّمُكَ» نوع «لا» در آن از نوع «ناهیه» است نه «نافیه»؛ زیرا آخر فعل را ساکن کرده است «لا يُعَلِّمُكَ»: نباید به تو آموزش دهد»

ترجمه گزینه «۴»: نباید به تو آموزش دهم به جز دانشی (فقط به تو دانشی را آموزش دهم) که به تو و جامعه سود برساند، پس باید بدانیم که هر دانشی مفید نیست.

(انواع جملات)

۳۸- گزینه ۴»

(ولی بریی - ابهر)

در جای خالی اول به نقش صفت نیاز داریم و صفت باید در اعراب از موصوف خود «الزملاء» که اسم لیت و منصوب است تبعیت کند. بنابراین؛ «المُجَدِّينَ» درست است. در جای خالی دوم نیز به خبر «أن» نیاز داریم که باید مرفوع باشد، پس گزینه «۴» درست است. (اسم «أن» نیز «إقتراح» است)

(انواع جملات)

۳۹- گزینه ۳»

(مهرتقی کاظم شیروردی)

ترجمه عبارت: او جاهلانه به دودمان افتخار می کند و نمی داند که افتخار به داشتن خردی استوار است. «جاهلاً» حال است. در گزینه های «۱» و «۲»، «تفجیراً» و «مُجَدِّتاً» مفعول هستند؛ در گزینه «۴»، «عالمأ» اسم «إن» و «مأیوسأ» خبر «كان» است.

(هال)

۴۰- گزینه ۱»

(ولی بریی - ابهر)

در گزینه «۱» «فانیة» حال است و حالت اسم معرفه «التبیا» را بیان می کند و جزء زاید جمله است و با حذف آن در معنی و ارکان جمله خللی ایجاد نمی شود (ترجمه عبارت: برای چه دنیا را که گذرا است، می طلبید در حالی که آخرت ماندگارتر است). در گزینه «۲»، «فانیة» خبر و «هی» مبتدا است و جمله «هی فانیة» حال از نوع جمله است. در گزینه «۳»، «فانیة» خبر افعال ناقصه و از ارکان اصلی جمله است. در گزینه «۴»، «فانیة» مفعول (مفعول دوم) برای فعل (نحسب) است و از ارکان اصلی جمله است و بدون آن، جمله ناقص خواهد بود.

(هال)

دین و زندگی (۳)

۴۱- گزینه ۴»

(سیرامسان هنری)

مولانا در بیت گزینه «۴» زبان حال موجودات را بیان کرده و انسان ها را به شیرهایی تشبیه کرده که بر روی پرچم نقاشی شده اند و بر اثر وزش باد تکان می خورند.

(دین و زندگی ۳، درس ۱، صفحه ۱۰)

۴۲- گزینه ۳»

(مفسن بیاتی)

افزایش خودشناسی ← درک بیشتر فقر و نیاز ← افزایش بندگی

هرچه معرفت انسان به خود و رابطه اش با خدا بیشتر شود، نیاز به او را بیشتر احساس و ناتوانی و بندگی خود را بیشتر ابراز می کند، برای همین است که پیامبر گرامی اسلام با آن مقام و منزلت در پیشگاه الهی عاجزانه از خداوند می خواهد که برای یک لحظه هم لطف و رحمت خاصش را از او نگیرد و او را به حال خود واگذارد نکند: «لهم لاتکلنی الی نفسی طرفه عین ابداً»

(دین و زندگی ۳، درس ۱، صفحه های ۱۰ و ۱۱)

۴۳- گزینۀ «۲»

(عباس سیرشبتیری)

در هر دو آیه سخن از نیاز است، در «الله الصمد» بی‌نیازی خداوند تبارک و تعالی و در «بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ» درخواست کل جهان هستی از خداوند و نیازمندی تمام موجودات به ذات اقدس الهی.

(دین و زندگی ۳، درس‌های ۱ و ۲، صفحه‌های ۱۰ و ۲۲)

۴۴- گزینۀ «۱»

(مهمد رضایی‌بقا)

اگر چند مبدأ و چند خالق برای جهان تصور کنیم، هرکدام از آن‌ها را محدود و ناقص فرض کرده‌ایم؛ زیرا هر یک از خدایان کمالاتی را باید داشته باشد که دیگری آن کمالات را ندارد و گرنه عین هم می‌شوند و دیگر، چند خدا نیستند.

(دین و زندگی ۳، درس ۲، صفحه ۲۱)

۴۵- گزینۀ «۳»

(مرتضی مصنی‌کبیر)

هرکس مالک چیزی باشد (علت) حق تصرف و تغییر در آن چیز را دارد (معلول) لذا عبارت قرآنی «وَلِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ» که مؤید توحید در مالکیت است، علت است و آیه قرآنی «لَا يَشْرِكُ فِي حُكْمِهِ أَحَدًا» که نشانگر توحید در ولایت است، معلول آن است.

(دین و زندگی ۳، درس ۲، صفحه ۱۹)

۴۶- گزینۀ «۴»

(عباس سیرشبتیری)

در این دعا از دو کلمه «بنده و پروردگار» می‌توان توحید عملی و توحید در ربوبیت را استنباط کرد که هر دو توحید را می‌توان در گزینۀ «۴» یافت «ربی و ربکم» توحید در ربوبیت و «فاعبدوه» توحید عملی یا عبادی.

(دین و زندگی ۳، درس‌های ۲ و ۳، صفحه‌های ۱۸ و ۳۲)

۴۷- گزینۀ «۳»

(فیروز نژادنیف)

عملکرد غلط در برابر امتحانات الهی، خسران و عقب‌ماندگی را به دنبال دارد. که آیه «وَإِنْ أَصَابَتْ فِتْنَةٌ أُنْقَلَبْ عَلَىٰ وَجْهِهِ خَسِرَ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةَ ذَلِكُمْ هُوَ الْخُسْرَانُ الْمُبِينُ» مؤید آن است.

(دین و زندگی ۳، درس‌های ۳ و ۴، صفحه‌های ۳۴ و ۷۱)

۴۸- گزینۀ «۴»

(مهمد رضایی‌بقا)

در آیه شریفه «رَأَيْتَ مَنْ اتَّخَذَ اللَّهُ هَوَاهُ أَقَانَتْ تَكُونُ عَلَيْهِ وَكَيْلًا» از وکیل و مدافع و ضامن نبودن پیامبر برای کسی که هوای نفس خود را معبود قرار داده است، یاد شده است.

(دین و زندگی ۳، درس ۳، صفحه ۳۳)

۴۹- گزینۀ «۱»

(مهمد رضایی‌بقا)

با تدبر در آیه شریفه «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا عَدُوِّي وَعَدُوِّكُمْ أَوْلِيَاءَ...» ای کسانی که ایمان آورده‌اید دشمن من و دشمن خودتان را دوست نگیرید... در می‌یابیم که عدم التزام عملی به این فرمان الهی مؤید شرک عملی در بعد اجتماعی است که در چنین جامعه‌ای روز به روز انسان‌های ستمگر قدرت بیشتری پیدا می‌کنند و دیگران را در خدمت امیال خود به کار می‌گیرند.

(دین و زندگی ۳، درس ۳، صفحه ۳۵)

۵۰- گزینۀ «۲»

(مهمد فرهنگیان)

بر اساس آیه شریفه: «قُلْ إِنَّمَا اعْبَدُوا بَاطِلًا مِمَّا رَسَخُوا فِيهِ...»، موعظه انحصاری و مهم پیامبر صلی الله علیه و آله قیام برای خداست: «ان تقوموا لله» و بر اساس آیات شریفه: «الم اعهد اليكم يا بني آدم ان لا تعبدوا الشيطان انه لكم عدو مبين و ان عبدوني هذا صراط مستقيم: ای فرزندان آدم، آیا از شما پیمان نگرفته بودم که شیطان را نپرستید که او دشمن آشکار شماست و اینکه مرا بپرستید (که) این راه مستقیم است»، عهد و پیمان خداوند با انسان «ان لا تعبدوا الشيطان» و «ان اعبدوني» است که خداوند در فطرت انسان‌ها قرار داده است.

(دین و زندگی ۳، درس ۴، صفحه ۴۳)

۵۱- گزینۀ «۱»

(فیروز نژادنیف)

راز و نیاز با خدا غفلت را کم می‌کند (کنار می‌زند) و محبت را تقویت کرده و انسان را بهره‌مند از کمک‌های الهی (امداد الهی) می‌نماید. امداد الهی نیکوکاران همان توفیق الهی است که آیه «وَالَّذِينَ جَاهَدُوا فِينَا لَنَهْدِيَنَّهُمْ سُبُلَنَا وَإِنَّ اللَّهَ لَمَعَ الْمُحْسِنِينَ» در خصوص آن مفهوم است.

(دین و زندگی ۳، درس‌های ۴ و ۶، صفحه‌های ۴۷ و ۶۷)

۵۲- گزینۀ «۲»

(مهمد رضایی‌بقا)

بر اساس آیه ۱۶۲ سوره انعام: «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ حَقَّ تَقَاتِهِ وَتَحَدُّوا لَعْنَهُ إِنَّ اللَّهَ يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ وَاللَّهُ عَلِيمٌ ذَكِيمٌ» توجه به پروردگاری (ربوبیت) خدا بر تمام عوالم، انجام تمام کارها برای او را لازم می‌آورد.

(دین و زندگی ۳، درس ۴، صفحه ۴۲)

۵۳- گزینۀ «۲»

(امین اسدیان‌پور)

اعتراف زلیخا به گناه خود، از عبارت «وَلَقَدْ رَاوَدتْهُ عَنِ نَفْسِهِ...» و تهدید حضرت یوسف (ع) از عبارت، «وَلَقَدْ لَمِ يَعْمَلْ مَا امْرُهُ...» مستفاد می‌شود.

(دین و زندگی ۳، درس ۴، صفحه ۴۹)

۵۴- گزینه ۱»

(امین اسرین پور)

بیت «هیچ عاقل مر کلوخی را زند / هیچ با سنگی عتابی کس کند؟»
 اشاره به یکی از شواهد و دلایل روشن وجود اختیار در انسان، (مسئولیت پذیری) دارد.

(دین و زندگی ۳، درس ۵، صفحه ۵۶)

۵۵- گزینه ۲»

(عباس سیرشبتیری)

مطابق آیه شریفه «قد جاءکم...» به راستی که دلایل روشنی از جانب پروردگارتان به سوی شما آمده است. پس هرکس که بینا گردد، به سود خود اوست و هرکس کوردل گردد، به زیان خود اوست.» گزینه ۲» پاسخ ما است.

(دین و زندگی ۳، درس ۵، صفحه ۵۷)

۵۶- گزینه ۱»

(فیروز نژادنیف)

ریشه معرفتی این پندار، کج فهمی از توحید ربوبی است به این معنا که موجودات و مخصوصاً انسان قدرت تدبیر ندارند.

یعنی ما هیچ کاره ایم و خداوند همه کاره است. اگر قرار باشد بمیریم می میریم و حرکت ما هیچ فایده ای ندارد.

(دین و زندگی ۳، درس های ۲ و ۵، صفحه های ۲۰ و ۵۹)

۵۷- گزینه ۴»

(مرتضی ممسنی کبیر)

در رابطه علل عرضی وقتی دو نفر دسته های یک گلدان بزرگ را می گیرند و جابه جا می کنند، هرکدام از این دو نفر نیروی خاصی را وارد می کند که باعث جابه جایی گلدان می شود، در این مثال هریک از عوامل و عناصر اثر خاصی را مستقل از دیگری اعمال می کند تا گلدان جابه جا شود و در مثال نگارش، نفس یا روح است که اراده نوشتن می کند، یعنی اراده نوشتن از علل بالای خود یعنی نفس یا روح نشأت می گیرد.

(دین و زندگی ۳، درس ۵، صفحه های ۶۰ و ۶۱)

۵۸- گزینه ۴»

(مبیر فرهنگیان)

شناخت قوانین حاکم بر زندگی انسان ها، موجب نگرش صحیح ما نسبت به تلخی ها و شیرینی ها، شکست ها و موفقیت ها، بیماری و سلامت و به طور کلی همه حوادث زندگی می شود.

(دین و زندگی ۳، درس ۶، صفحه ۶۹)

۵۹- گزینه ۳»

(امین اسرین پور)

امیرالمؤمنین می فرماید: «چه بسا احسان بیبای خدا، کسی را گرفتار کند و پرده پوشی خدا او را مغرور سازد و با ستایش مردم فریفته و شیفته خود گردد و ...»

(دین و زندگی ۳، درس ۶، صفحه ۷۵)

۶۰- گزینه ۴»

(مهمد رضایی بقا)

رحمت واسعة الهی به همه افراد جامعه، چه نیکوکار (آخرت طلبان) و چه بدکار (دنیاخواهان) می رسد و منعی ندارد. این مفهوم، تبیین کننده سنت امداد عام الهی است که در آیه «كَلَّا نُمِدُّ هُوَآءَ وَ هُوَآءَ مِنۡ عَطَاۤءِ رَبِّكَ وَ مَا كَانَ عَطَاۤءُ رَبِّكَ مَحْظُورًا: هریک از اینان و آنان [دنیاطلبان و آخرت طلبان] را مدد می رسانیم از عطای پروردگارت و عطای پروردگارت [از کسی] منع نشده است.» به آن اشاره گردیده است.

(دین و زندگی ۳، درس ۶، صفحه های ۶۷ و ۷۲)

زبان انگلیسی (۳)

۶۱- گزینه ۱»

(رهمت اله استیری)

ترجمه جمله: «ما قرار بود درباره موضوعات متفاوت زیادی در جلسه صحبت کنیم، اما موضوعات بسیار کمی با جزئیات زیاد مورد بحث قرار گرفتند، این طور نیست؟»

نکته مهم درسی:

نقش اسم "issues" به معنای «موضوعات» برای فعل "discuss" به معنای «بحث کردن» مفعولی است، پس در جای خالی نیاز به ساختار مجهول داریم (رد گزینه های ۳ و ۴). از سوی دیگر، چون در انتهای جمله "tag" مثبت است، در جای خالی نیاز به صفت کمی منفی ساز "few" داریم (رد گزینه های ۲ و ۳). همچنین، با توجه به وجود تضاد میان دو جمله، باید از حرف ربط "but" به معنای «اما» استفاده کنیم (رد گزینه های ۲ و ۴).

(گرامر)

۶۲- گزینه ۳»

(حسن رومی)

ترجمه جمله: «در این کتاب، ذکر شده است که باغ امیلی دیکنسون مکانی بود که او برای اشعار خود از آن الهام زیادی می گرفت.»

نکته مهم درسی:

برای مشخص کردن کلمه "place" به جمله وصفی نیاز داریم. جمله وصفی بعد از اسم مورد وصف می آید و معمولاً با ضمیر موصولی شروع می شود. با توجه به مفهوم جمله، به حرف اضافه "from" نیاز داریم (رد گزینه ۱). یادتان باشد حرف اضافه جمله وصفی به جای آمدن در آخر جمله وصفی، قبل از ضمیر موصولی "which" هم می تواند بیاید. در گزینه ۲، حرف اضافه "by" نمی تواند نقش ضمیر موصولی را برای وصل کردن جمله وصفی به موصوف بازی کند و مفهوم جمله هم با این گزینه غیرمنطقی است. گزینه ۴ نیز از نظر ساختاری نادرست است.

(گرامر)

۶۳- گزینه «۱»

(عمران نوری)

ترجمه جمله: «هزینه اقامت در هتل پنج ستاره برای آن زوج تازه ازدواج کرده، ماری و جان، وقتی که ماه عسلشان را در لندن می گذرانند، ده هزار دلار شد، مگر نه؟»

نکته مهم درسی:

جمله اصلی مثبت است؛ بنابراین، سؤال کوتاه منفی خواهد بود. زمان جمله، گذشته ساده است (رد گزینه های «۳» و «۴») و فعل کمکی نداریم، پس برای سؤال کوتاه از "didn't" استفاده می شود؛ ضمیر مناسب برای اشاره به فاعل (staying)، ضمیر "it" است (رد گزینه های «۲» و «۳»).

(گراهر)

۶۴- گزینه «۳»

(سعیر کویانی)

ترجمه جمله: «من و همسرم بارها نقل مکان کرده ایم، اما هرگز جایی را ندیده ایم که مردم این قدر مشتاق باشند به غریبه ها کمک کنند.»

- (۱) پیچیده
(۲) سیاستگذار
(۳) مشتاق، مایل
(۴) ارزشمند

(واژگان)

۶۵- گزینه «۲»

(مهره طاهری)

ترجمه جمله: «ویلیام، به لطف والدینش، [به گونه ای] تربیت شده است که مسئول زندگی خودش باشد و هرگز در زندگی دیگران دخالت نکند.»

- (۱) مراقبت کردن
(۲) تربیت کردن
(۳) جستجو کردن
(۴) فهمیدن

(واژگان)

۶۶- گزینه «۲»

(مهره مرآت)

ترجمه جمله: «ما مایلیم این هدیه کوچک را به پاس قدردانی از تمام زحماتی که برای ما کشیده اید، به شما تقدیم کنیم.»

- (۱) ارتباط، اتصال
(۲) قدردانی، درک
(۳) مقدمه، معرفی
(۴) توصیف

(واژگان)

۶۷- گزینه «۴»

(عمران نوری)

ترجمه جمله: «برخی متخصصین می گویند که این نرم تنان صدف دار منبع غذایی بسیار خوبی را برای برخی ماهی ها فراهم می کنند، اما برخی دیگر چنین ایده ای را تأیید نمی کنند.»

- (۱) استخراج کردن
(۲) تولید کردن
(۳) توصیه کردن
(۴) تأیید کردن

(واژگان)

۶۸- گزینه «۳»

(سعیر کویانی)

ترجمه جمله: «وقتی به طبقه پایین رفتیم، آتش را دیدیم و بلافاصله فریاد زدیم تا همسرمان خانه را ترک کند.»

- (۱) احتمالاً
(۲) مغرورانه
(۳) فوراً، بلافاصله
(۴) به طور مؤثر

(واژگان)

ترجمه متن کلوزتست:

کمتر از ششصد سال از زمان اولین تلاش برای تدوین فرهنگ لغت زبان انگلیسی می گذرد. با این همه، ظهور اولین فرهنگ لغت حتی به زمان دورتری نسبت به آن وقت باز می گردد. یونانی ها و رومی ها نیز فهرست های واژگانی مانند واژه نامه کلمات و عبارات آپولونیوس را تهیه کردند که هومر از آن استفاده می کرد. از فروپاشی امپراتوری روم تا پایان قرون وسطی، پیشرفت بسیار کمی در تمام زمینه های فرهنگ بشری، از جمله زبان نوشتاری، حاصل شد. فرهنگ «منبع کودکان یا کشیشان» که توسط راهب انگلیسی، گالفریدوس گراماتیکوس، نوشته و در سال ۱۴۴۹ چاپ شد را می توان اولین فرهنگ لغت انگلیسی به شمار آورد.

۶۹- گزینه «۲»

(حسن روی)

- (۱) مرتب کردن، چیدن
(۲) تدوین کردن، گردآوری کردن
(۳) ترکیب کردن، تلفیق کردن
(۴) شامل شدن، حاوی چیزی بودن

(کلوزتست)

۷۰- گزینه «۱»

(حسن روی)

نکته مهم درسی:

برای توضیح درباره «فهرست واژگان و عبارات» باید از جمله وصفی استفاده کنیم. عبارت "by Homer" نشان می دهد که فعل جمله وصفی باید مجهول باشد (رد گزینه های «۲» و «۳»). استفاده از "it" در گزینه «۴» هم با توجه به وجود ضمیر موصولی "that"، تکراری و نادرست است.

(کلوزتست)

۷۱- گزینه «۴»

(حسن روی)

- (۱) بهرغم، با وجود
(۲) سرتاسر، در تمام مدت
(۳) به جای، به جای آن که
(۴) از جمله، شامل

(کلوزتست)

۷۲- گزینه «۳»

(حسن روی)

- (۱) فرض کردن، فکر کردن
(۲) ادعا کردن
(۳) به حساب آوردن، به شمار آوردن
(۴) بنیان نهادن، تأسیس کردن

نکته مهم درسی:

عبارت "be regarded as" به معنی «به شمار آمدن» یا «به حساب آمدن» است.

(کلوزتست)

ترجمه متن درک مطلب ۱:

فست‌فود معمولاً چربی بالایی دارد و اصلاً ارزش غذایی ندارد. با این حال، به‌دلیل زیادی محبوب است. فست‌فود طعم خوبی دارد و ارزان است. از این‌ها مهم‌تر، روش آسانی است تا هنگامی که عجله دارید. سریع یک لقمه غذا بخورید. اما در سال ۱۹۸۶، گروهی از مردم می‌خواستند به «تند خوردن» پایان دهند. آن‌ها سعی کردند اولین مک‌دونالد در رم را ببندند. خیلی زود، این گروه به سازمان اسلو فود تبدیل شد. از آن زمان، اسلو فود در سطح بین‌المللی رشد کرده است و اکنون بیش از ۱۰۰۰۰۰ عضو در ۱۳۲ کشور دارد. با این حال، اسلو فود صرفاً برای اعتراض به فست‌فود به‌وجود نیامد. آن به زندگی سریع نیز اعتراض می‌کند. اعضای گروه استدلال می‌کنند که مردم در زندگی مدرن، کارها را خیلی سریع انجام می‌دهند. این زندگی سریع، افراد را مجبور به خوردن فست‌فود می‌کند.

یکی از اهداف اسلو فود این است که به مردم نشان دهد زندگی سریع منجر به عادات بد غذایی می‌شود. بسیاری از مردم برای تهیه غذا در آشپزخانه دیگر وقت نمی‌گذارند. در عوض، هنگام کار، تماشای تلویزیون و حتی رانندگی، غذای بسته‌بندی‌شده و فست‌فود می‌خورند. اعضای اسلو فود سعی می‌کنند درباره عادات غذایی سالم به مردم آموزش دهند. آن‌ها امیدوارند که مردم کندتر غذا بخورند، آهسته‌تر زندگی کنند و برای لذت بردن از زندگی وقت بگذارند.

۷۳- گزینه «۳»

(عقیل ممدی، روش)

ترجمه جمله: «بهترین عنوان برای متن چیست؟»

«جنبش اسلو فود»

(درک مطلب)

۷۴- گزینه «۱»

(عقیل ممدی، روش)

ترجمه جمله: «با توجه به متن، کدام یک از موارد زیر در مورد فست‌فود صحیح است؟»

«قیمت پایین، ارزش غذایی کم، چربی بالا»

(درک مطلب)

۷۵- گزینه «۴»

(عقیل ممدی، روش)

ترجمه جمله: «چرا نویسنده در پاراگراف «۱»، [عبارت] «۱۳۲ کشور» را ذکر کرده است؟»

«برای نشان دادن این که اسلو فود در کشورهای زیادی یافت می‌شود.»

(درک مطلب)

۷۶- گزینه «۳»

(عقیل ممدی، روش)

ترجمه جمله: «در پاراگراف «۱»، کلمه "protest" (اعتراض کردن) از نظر معنایی به ... نزدیک‌ترین است.»

«fight» (مبارزه کردن)»

(درک مطلب)

ترجمه متن درک مطلب ۲:

شبکه‌های اجتماعی، مجلات و ویتترین مفازه‌ها هر روز مردم را با چیزهایی برای خرید بمباران می‌کنند و [این روزها] مصرف‌کنندگان بریتانیایی بیش از هر زمان دیگری نسبت به قبل، لباس و کفش می‌خرند. در بریتانیا، هر فرد به‌طور متوسط، سالانه بیش از ۱۰۰۰ پوند برای لباس‌های نو خرج می‌کند که حدود چهار درصد از درآمد او است.

با این حال، گرایش متفاوتی در مخالفت با مصرف‌گرایی در حال ظهور است - جنبش «هیچ چیز نخرید». این ایده در اوایل دهه ۱۹۹۰ در کانادا شکل گرفت و سپس به ایالات متحده رسید، جایی که به مخالفتی با ولخرجی و مصرف بیش از حد در جمعه سیاه و دوشنبه مجازی در تعطیلات آخر هفته [عید] شکرگزاری تبدیل شد. در روز «هیچ چیز نخرید»، مردم انواع مختلفی از اعتراضات را ترتیب می‌دهند و کارت‌های اعتباری خود را می‌برند. در طول سال، گروه‌های «هیچ چیز نخرید» جلسات مبادله و تعمیر اقلیمی را که از قبل دارند، ترتیب می‌دهند.

این روند اکنون به اینفلوئنسرها در رسانه‌های اجتماعی رسیده است که معمولاً پست‌های پوشاک و آرایش را به اشتراک می‌گذارند و مردم را به خرید آن‌ها ترغیب می‌کنند. برخی از اینفلوئنسرها در حال حاضر بینندگان خود را به این تشویق می‌کنند که برای دوره‌هایی به مدت یک سال اصلاً چیزی نخرند. حتی اگر نمی‌توانید یک سال کامل را بدون رفتن به خرید سپری کنید، می‌توانید با امتناع از خریدن چیزهایی که نیاز ندارید، در جنبش ضد مصرف‌گرایی شرکت کنید. گروه‌های «هیچ چیز نخرید» پیام واضحی را به شرکت‌ها ارسال می‌کنند که مردم دیگر حاضر نیستند هزینه‌های زیست‌محیطی و انسانی ناشی از مصرف بی‌رویه را بپذیرند.

۷۷- گزینه «۱»

(ممدی، روش)

ترجمه جمله: «هدف اصلی متن چیست؟»

«معرفی کردن جنبشی که مخالف مصرف بی‌رویه است.»

(درک مطلب)

۷۸- گزینه «۳»

(ممدی، روش)

ترجمه جمله: «در کدام پاراگراف (ها) نویسنده یک پیشنهاد ارائه کرده است؟»

«پاراگراف «۳»»

(درک مطلب)

۷۹- گزینه «۴»

(ممدی، روش)

ترجمه جمله: «چرا نویسنده در پاراگراف «۳» به «اینفلوئنسرها» اشاره کرده است؟»
«برای این که نشان دهد جنبش «هیچ چیز نخرید» به‌طور فزاینده‌ای در حال محبوب شدن است.»

(درک مطلب)

۸۰- گزینه «۱»

(ممدی، روش)

ترجمه جمله: «از متن می‌توان استنباط کرد که اعضای جنبش «هیچ چیز نخرید» ...»
«معتقدند که مصرف بی‌رویه می‌تواند به مشکلات زیست‌محیطی منجر شود.»

(درک مطلب)

ریاضی و آمار (۳)

الف) یکان صفر باشد:

$$\frac{1}{\text{یکان دهگان}} \times \frac{1}{\text{صدگان}} \times \frac{1}{\text{هزارگان}}$$

از بین ارقام ۲، ۳، ۵، ۶، ۸، ۹ باید سه رقم انتخاب کنیم ۳ رقم انتخاب شده فقط به یک صورت می‌توانند در جایگاه دهگان، صدگان و هزارگان قرار گیرند (به‌طور افزایشی) پس تعداد حالات برابر است با:

$$\binom{6}{3} = \frac{6!}{3! \times 3!} = 20$$

ب) اگر یکان ۲ باشد:

$$\frac{1}{\text{یکان دهگان}} \times \frac{1}{\text{صدگان}} \times \frac{1}{\text{هزارگان}}$$

از بین ارقام ۳، ۵، ۶، ۸، ۹ باید سه رقم انتخاب کنیم و در جایگاه دهگان، صدگان و هزارگان به صورت افزایشی قرار دهیم. با توجه به شرط سؤال، عدد صفر نمی‌تواند انتخاب شود.

$$\binom{5}{3} = \frac{5!}{3! \times 2!} = 10$$

بنابراین تعداد اعداد خواسته شده برابر است با:

$$20 + 10 = 30$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۲ تا ۱۱)

(هامر نصیری)

۸۶- گزینه «۱»

وقتی قرار است شامل عضوهای زوج یعنی {۰، ۲، ۴، ۶، ۸} باشد پس دو تا عضو دیگر را باید از بین {۱، ۳، ۵، ۷، ۹} انتخاب کنیم و چون قرار است اعداد فرد بزرگتر از ۵ یعنی {۷، ۹} وجود نداشته باشند بنابراین دو عضو باید از اعداد {۱، ۳، ۵} انتخاب شوند یعنی $\binom{3}{2}$ که با گزینه «۱» یعنی

$\binom{3}{1}$ برابر است.

$$\binom{3}{2} = \binom{3}{1} = 3$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۸ تا ۱۱)

(امیر زرائدوز)

۸۷- گزینه «۲»

حروف «ک ا ر» را به صورت (کار) در یک بسته در نظر گرفته و داریم:

$$24 = 4! = \text{تعداد کلمات مطلوب} \Rightarrow \text{د کار}$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۲ تا ۸)

۸۱- گزینه «۲»

(علیرضا عبیدی)

چون $(x+2)$ بزرگتر از $(x+1)$ است. پس صورت کسر را باز می‌کنیم تا به مخرج برسیم.

$$\frac{(x+2)!}{(x+1)!} = 4 \Rightarrow \frac{(x+2)(x+1)!}{(x+1)!} = 4$$

$$\Rightarrow x+2=4 \Rightarrow x=2$$

$$\Rightarrow 4x = 4 \times 2 = 8$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۵ تا ۶)

۸۲- گزینه «۱»

(علیرضا عبیدی)

ارقام فرد عبارت‌انداز ۳، ۵، ۹ و چون می‌خواهیم همواره کنار هم باشند آن‌ها را داخل یک بسته قرار می‌دهیم، پس خواهیم داشت:

$$\frac{3!}{4!} \times 3! = 24 \times 6 = 144$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۲ تا ۸)

۸۳- گزینه «۳»

(امیر مضموریان)

۶ شهر را به ۶! می‌توان رتبه‌بندی کرد. در نصف حالات شهر A قبل از B است و در نصف حالات شهر B قبل از A. پس در $\frac{6!}{2}$ حالت شهر A قبل از شهر B قرار می‌گیرد.

$$\Rightarrow \frac{6!}{2} = 6 \times 5 \times 4 \times 3 = 360$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۲ تا ۸)

۸۴- گزینه «۱»

(معمربراهیم توزندهانی)

در اولین رقم سمت چپ باید یکی از ارقام ۲، ۳، ۴، ۵ قرار بگیرد، چون تکرار ارقام مجاز نیست، پس در جایگاه بعدی از ۴ رقم باقی‌مانده استفاده می‌کنیم و به همین ترتیب جایگاه‌های بعدی را انتخاب می‌کنیم. بنابراین:

$$4 \times 4 \times 3 \times 2 \times 1 = 96$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۲ تا ۸)

۸۵- گزینه «۲»

(امیرمضموریان)

برای آن‌که عدد زوج باشد، باید یکان آن ۰ یا ۲ یا ۶ یا ۸ باشد. اگر یکان ۶ یا ۸ باشد شرط صورت سؤال (بزرگتر بودن هر رقم از رقم سمت راستش) برقرار نمی‌شود. بنابراین یکان ۰ یا ۲ است.

۸۸- گزینه «۴»

(امیر زرنروز)

چون می‌خواهیم در ۵ نفر انتخاب شده هیچ دو قلبویی نباشد، پس از هر گروه باید ۱ نفر را انتخاب کنیم که این عمل به

$$\binom{2}{1} \times \binom{2}{1} \times \binom{2}{1} \times \binom{2}{1} \times \binom{2}{1}$$

حالت مختلف می‌تواند انجام شود، حالا طبق اصل ضرب داریم:

$$1 \times 2 \times 2 \times 2 \times 2 = 32$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۲ تا ۱۱)

۸۹- گزینه «۴»

(امیر ممووریان)

چون می‌خواهیم ۲ مهره انتخاب کنیم، بنابراین داریم:

$$n(S) = \binom{9}{2} = \frac{9!}{2! \times 7!} = 36$$

از آنجا که ۲ مهره انتخابی غیرهمرنگ و مجموع شماره آن‌ها زوج است، تعداد حالات مطلوب را می‌شماریم:

الف) یک مهره قرمز و مهره دیگر مشکی: برای آنکه مجموع مهره‌ها زوج شود، حالات انتخاب به صورت زیر است:

$$6 \leftarrow 7, 3 \leftarrow 5, 3 \leftarrow 6, 2 \leftarrow 4, 2 \leftarrow 7, 1 \leftarrow 5, 1$$

ب) یک مهره قرمز و مهره دیگر آبی:

$$3 \leftarrow 9, 3 \leftarrow 8, 2 \leftarrow 9, 1$$

پ) یک مهره مشکی و مهره دیگر آبی:

$$4 \leftarrow 9, 7 \leftarrow 8, 6 \leftarrow 9, 5 \leftarrow 8, 4$$

بنابراین:

$$n(A) = 6 + 4 + 3 = 13$$

$$P(A) = \frac{n(A)}{n(S)} = \frac{13}{36}$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۱۴ تا ۲۱)

۹۰- گزینه «۲»

(پوار زنگنه قاسم‌آبادی)

عدد ۳ رقمی مورد نظر به صورت abc است:

۱) $a = 1 \Rightarrow b = c = \{0\} \rightarrow$ یک حالت

۲) $a = 2 \Rightarrow b = \{0, 1\}, c = \{0, 1\} \Rightarrow 2 \times 2 = 4 \rightarrow$ حالت ۴

۳) $a = 3 \Rightarrow b = \{0, 1, 2\}, c = \{0, 1, 2\} \Rightarrow 3 \times 3 = 9 \rightarrow$ حالت ۹

⋮

۹) $a = 9 \Rightarrow b = \{0, 1, 2, \dots, 8\}, c = \{0, 1, 2, \dots, 8\}$

$\Rightarrow 9 \times 9 = 81 \rightarrow$ حالت

$\Rightarrow n(A) = 1 + 4 + 9 + 16 + 25 + 36 + 49 + 64 + 81 = 285$

$n(S) = 9 \times 10 \times 10 = 900$

$P(A) = \frac{n(A)}{n(S)} = \frac{285}{900}$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۱۴ تا ۲۷)

۹۱- گزینه «۱»

(مهمر تولگی)

تعداد کل حالت‌ها برابر است با:

$$n(S) = 5!$$

از روش متمم برای حل این سؤال استفاده می‌کنیم؛ ابتدا احتمال اینکه دو مهره با شماره زوج، پشت سر هم خارج شوند را حساب کرده و آن را از یک کم می‌کنیم تا به احتمال مطلوب سؤال برسیم.

دو عدد زوج در کنار هم ۲! جایگشت دارند و این یک بسته با سه رقم فرد به ۴! جایگشت دارند:

$$P(A) = 1 - \frac{4! \times 2!}{5!} = 1 - \frac{2}{5} = \frac{3}{5} = 0.6$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۱۴ تا ۲۷)

۹۲- گزینه «۳»

(مهمر تولگی)

حالت نامطلوب سؤال این است که هر سه نفر انتخاب شده از داوطلبان رشته تجربی باشند. احتمال آن را محاسبه می‌کنیم، و از یک کم می‌کنیم.

$$P(A) = 1 - P(A')$$

$$\Rightarrow P(A) = 1 - \frac{\binom{4}{3}}{\binom{12}{3}} = 1 - \frac{1}{55} = \frac{54}{55}$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۱۴ تا ۲۷)

۹۳- گزینه «۲»

(اسماعیل میرزایی)

(L لیسانس، D دکتری)

با توجه به رابطه $\alpha_i = \frac{f_i}{n} \times 360^\circ$ زاویه مرکزی هر دسته در نمودار

دایره‌ای به دست می‌آید، پس $\frac{\alpha_i}{360^\circ} = \frac{f_i}{n}$ در نتیجه:

$$\frac{72^\circ}{360^\circ} = \frac{15}{n} \Rightarrow n = 75$$

تعداد کل اعضا ۷۵

$$72^\circ + 48^\circ + L + D = 360^\circ \xrightarrow{L=D} 2L = 360^\circ - 120^\circ = 240^\circ$$

$$\Rightarrow L = 120^\circ \Rightarrow \frac{120^\circ}{360^\circ} \times 75 = 25$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه ۴۳)

۹۴- گزینه «۲»

(علیرضا عبری)

در گام دوم یعنی طرح و برنامه‌ریزی سعی می‌کنیم اطلاعات توصیفی (کیفی) را تا حد امکان به اطلاعات کمی (عددی) تبدیل کنیم.

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۲۸ تا ۳۷)

(نسترن صمدی)

۹۸- گزینه «۳»

$$a_n = \frac{n(n+1)}{2} \text{ : جمله عمومی دنباله } a_n$$

دنباله فیبوناتچی : ۱, ۱, ۲, ۳, ۵, ۸, $\underbrace{13}$, ... $\Rightarrow F_7 = 13$
جمله هفتم

$$b_n = n^2 \Rightarrow b_4 = 16$$

$$\Rightarrow a_n = F_7 + b_4 - 8$$

$$\Rightarrow a_n = 13 + 16 - 8 \Rightarrow \frac{n(n+1)}{2} = 21 \Rightarrow n^2 + n - 42 = 0$$

$$\Rightarrow (n-6)(n+7) = 0 \Rightarrow \begin{cases} n=6 \checkmark \\ n=-7 \text{ غق ق} \end{cases}$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای قطعی، صفحه‌های ۵۲ تا ۶۰)

(مهمر بفرایی)

۹۹- گزینه «۳»

جمله n ام را برابر $\frac{7}{12}$ قرار می‌دهیم:

$$\frac{3n-1}{5n+7} = \frac{7}{12} \Rightarrow 36n-12 = 35n+49$$

$$\Rightarrow n = 49+12 = 61$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای قطعی، صفحه‌های ۵۳ تا ۶۰)

(پوار زنگنه قاسم آباری)

۱۰۰- گزینه «۲»

$$\left. \begin{array}{l} \text{در مرحله ۱} = 1 = \frac{1 \times 2}{2} \\ \text{در مرحله ۲} = 2 + 1 = 3 = \frac{2 \times 3}{2} \\ \text{در مرحله ۳} = 3 + 2 + 1 = 6 = \frac{3 \times 4}{2} \\ \text{در مرحله ۴} = 4 + 3 + 2 + 1 = 10 = \frac{4 \times 5}{2} \\ \vdots \\ \text{در مرحله ۲۰} = 20 + 19 + 18 + \dots + 1 = 1 + 2 + 3 \\ \dots + 20 = \frac{20 \times 21}{2} = 210 \end{array} \right\} \text{تعداد مثلث‌های سفید}$$

در الگوی داده شده برای شکل n ام داریم:

$$a_n = 1 + 2 + 3 + \dots + n = \frac{n(n+1)}{2}$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای قطعی، صفحه ۶۰)

(پوار زنگنه قاسم آباری)

۹۵- گزینه «۳»

با توجه به نمودار $\bar{x} = 7$ (ارتفاع مستطیل) و $\sigma = 9 - 7 = 2$ (طول میلۀ خطا)
پس: $(\bar{x} - 2\sigma, \bar{x} + 2\sigma) = (7 - 4, 7 + 4) = (3, 11)$

با توجه به منحنی نرمال تقریباً ۹۶ درصد از داده‌ها در فاصلۀ $(3, 11)$ قرار دارند.

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۳۴ تا ۳۷)

(مهمر ابراهیم توزنده جانی)

۹۶- گزینه «۲»

داریم $a_1 = 1$ و $a_{n+1} = a_n + 2n + 1$ بنابراین می‌توان نوشت:

$$n=1 \Rightarrow a_2 = a_1 + 2(1) + 1 = 1 + 2 + 1 = 4 = 2^2$$

$$n=2 \Rightarrow a_3 = a_2 + 2(2) + 1 = 4 + 4 + 1 = 9 = 3^2$$

$$n=3 \Rightarrow a_4 = a_3 + 2(3) + 1 = 9 + 6 + 1 = 16 = 4^2$$

$$\Rightarrow a_{19} = 19^2 = 361$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای قطعی، صفحه‌های ۵۲ تا ۶۰)

(مهمر ابراهیم توزنده جانی)

۹۷- گزینه «۴»

جملات سوم و پنجم دنباله $t_n = (a-1)n^2 + bn$ ، به ترتیب برابر ۳ و ۶ هستند. پس:

$$t_3 = (a-1)(3)^2 + b(3) = 3 \Rightarrow 9a - 9 + 3b = 3$$

$$\Rightarrow 9a + 3b = 12$$

$$\xrightarrow{+3} 3a + b = 4 \quad (1)$$

$$t_5 = (a-1)(5)^2 + b(5) = 6 \Rightarrow 25a - 25 + 5b = 6$$

$$\Rightarrow 25a + 5b = 31 \quad (2)$$

$$\xrightarrow{(1), (2)} \begin{cases} 3a + b = 4 \\ 25a + 5b = 31 \end{cases} \xrightarrow{\times(-5)} \begin{cases} 3a + b = 4 \\ -15a - 5b = -20 \end{cases}$$

$$\xrightarrow{\text{جمع}} 10a = 11 \Rightarrow a = \frac{11}{10}, b = \frac{7}{10}$$

$$t_n = \frac{11}{10}n^2 + \frac{7}{10}n$$

جمله دهم دنباله برابر است با:

$$t_{10} = \frac{11}{10}(10)^2 + \frac{7}{10}(10) = 110 + 7 = 117$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای قطعی، صفحه‌های ۵۲ تا ۶۰)

علوم و فنون ادبی (۳)

۱۰۱- گزینه «۳»

(مجتبی فرهادی)

بررسی موارد نادرست:

«الف»: گروهی از شاعران دوره بازگشت به قصیده‌سرایی به سبک شاعران خراسانی و عهد سلجوقی پرداختند و گروهی دیگر، غزل‌سرایی به سبک حافظ، سعدی و دیگر شاعران سبک عراقی را در پیش گرفتند.
«ج»: شاعرانی مانند نشاط اصفهانی، فروغی بسطامی و مجمر اصفهانی سبک حافظ، سعدی و دیگر شاعران سبک عراقی را در پیش گرفتند.

(علوم و فنون ادبی (۳)، سبک‌شناسی و تاریخ ادبیات، صفحه‌های ۱۳ و ۱۴)

۱۰۲- گزینه «۴»

(عزیز الیاسی‌پور)

بیت گزینه «۴» ربطی به دوره بیداری ندارد و مربوط به مسعود سعد سلمان، از شعرای گذشته است.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: بین دو مصراع، هماهنگی وزنی دقیقی وجود ندارد. در دوره بیداری، از ویژگی‌های اشعار گروه شاعرانی که به زبان کوچه و بازار شعر می‌گفتند، عدم توجه به عروض سنتی بود.

گزینه «۲»: توجه به تعلیم و تربیت زنان و دانش‌ها و فنون جدید

گزینه «۳»: تأکید بر قانون‌مداری - استفاده از واژه فرنگی «ترن» در مصراع دوم

(علوم و فنون ادبی (۳)، سبک‌شناسی، صفحه‌های ۴۲ تا ۴۵)

۱۰۳- گزینه «۳»

(مجتبی فرهادی)

تشریح موارد نادرست:

«ب»: شاعران دوره بیداری تخیلات سراینده‌گان پیشین را در نظر داشتند.
«د»: فرخی یزدی و ابوالقاسم لاهوتی از شاخص‌ترین شاعران حوزه توجه به مردم هستند و ملک‌الشعرای بهار در کنار علامه دهخدا و ادیب‌الممالک فراهانی از بزرگانی بودند که توجه فراوانی به مفهوم وطن داشتند.

«ه»: سبک نویسندگی داستان‌نویسان دوره بیداری، مطابقت کاملی با ادبیات داستانی جدید نداشت.

(علوم و فنون ادبی (۳)، تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی، صفحه‌های ۴۳، ۴۴ و ۴۶)

۱۰۴- گزینه «۳»

(مجتبی فرهادی)

وزن این بیت «مفاعیلن فاعلاتن مفاعیلن فعلن» است که فاقد اختیار شاعری «بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه» است و اینکه در هجای پنجم مصراع اول از اختیار شاعری «کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند» استفاده شده است و «زی» باید کوتاه تلفظ شود.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: وزن این بیت «فعولن فعولن فاعولن فعل» است که به ترتیب در هجای هفتم و هشتم مصراع اول اختیار شاعری «کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند» و «بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه» مشهود است.

گزینه «۲»: بیت در وزن «مفاعیلن مفاعیلن فاعولن» سروده شده است که در هجای ششم مصراع اول اختیار «بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه» به کار رفته است.

گزینه «۴»: وزن بیت «مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن» است که در هجای یازدهم مصراع اول از اختیار شاعری «بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه» استفاده شده است.

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، صفحه‌های ۵۰ تا ۵۴)

۱۰۵- گزینه «۴»

(سیدعلیرضا امیری)

بیت گزینه «۴» فاقد اختیار زبانی حذف همزه است؛ چرا که در خوانش عروضی آن، «جان‌سوزم» و «اثرها» در مصراع نخست، همزه، حذف نمی‌شود و اصطلاحاً دو واژه بدون پیوستگی تلفظ می‌شوند. همچنین است تلفظ دو واژه «خلق» و «اما» در مصراع دوم این بیت. کسره اضافه در ترکیب‌های «قطره آب» و «چشم خلق» بلند تلفظ می‌شوند. (اختیار زبانی تغییر کمیت مصوت کوتاه به بلند)

اختیارات زبانی سایر گزینه‌ها:

هر چهار بیت در وزن «فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلن» سروده شده‌اند.

گزینه «۱»: بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه در ترکیب «دل بحر» - فاقد حذف همزه

گزینه «۲»: بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه در ترکیب «شمع لوزان» - فاقد حذف همزه

گزینه «۳»: حذف همزه: «خا کا میخ ت» - فاقد تغییر کمیت مصوت

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، ترکیبی)

۱۰۶- گزینه «۴»

(مسینعلی موسی زاده)

الف) ناهمسان: زیادتی / مَطَلَبُ کَا / رِبْرُخُ دَا / سَان کُن: مفاعِلن فاعِلاتِن
مفاعِلن فاعِلن
ب) ناهمسان: با زا کِ / بی تَمَجَلِ / سِ مَارَا حُ / ضوَر نِیست: مفعول
فاعلات مفاعیل فاعِلن
ج) همسان: با شَ رَا بِ / تَا زَا هَد / تَر شِ رُو یِ / می کُ نَد: فاعلاتِن
فاعلاتِن فاعلاتِن فاعِلن
د) دولختی: فر صت شُ ما / ر صِح بَت / کز این دُ رَا / ه مَن زل: مستفعلن
فِعولن / یا / مفعول فاعلاتِن

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، ترکیبی)

۱۰۷- گزینه «۳»

(مسینعلی موسی زاده)

الف) پارادوکس: شام، صبح می گردد یا صبح امید، شام می گردد/ تضاد: نور و
ظلمت
ب) تلمیح: اشاره به آیه «من یتوکل علی الله فهو حسبه» / تضمین نیز دارد:
مصراع دوم تضمین از شعر شاپور
ج) تضاد: نشیب و فراز
د) لف و نشر: لف «بازار جهان / آزار جهان» نشر: «سود / زیان»/ تضاد: سود
و زیان
ه) تضمین: مصراع دوم تضمین از شعر اوجی

(علوم و فنون ادبی (۳)، بدیع، ترکیبی)

۱۰۸- گزینه «۳»

(علیرضا یعقوبی)

بیت اول: تلمیح به معجزه دو پیامبر (عیسی و موسی (ع)) / تشبیه ندارد.
(چو حرف ربط است)
بیت دوم: پارادوکس نداریم. (مفاهیم متضاد همزمانی ندارند). / چمن مجاز
از گلزار

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: بیت اول: تلمیح به ماجرای یوسف (ع) / هجران به بند تشبیه
شده است.

بیت دوم: پارادوکس ندارد. / مجاز ندارد.

گزینه «۲»: بیت اول: تلمیح ندارد. (شیرین، اسم خاص نیست). / تشبیه:
ندارد.

بیت دوم: پارادوکس: مستی و هشیاری در یک نفس / نفس مجاز از لحظه
گزینه «۴»: بیت اول: تلمیح ندارد. / «انجم سرشک» و «غبار غصه» هر دو
تشبیه‌اند.

بیت دوم: پارادوکس: روغن و خشکی دو مفهوم متضادند که همزمان برای
یک چیز آمده‌اند. / مجاز ندارد.

(علوم و فنون ادبی (۳)، بیان و بدیع، ترکیبی)

۱۰۹- گزینه «۲»

(پوریا حسین پور)

در بیت «ب» خبری از «پارادوکس» نیست. شاعر در این بیت نگفته که من
«خبردار بی خبر هستم» بلکه در قالب پرسش می‌گوید: چگونه بگویم از خود
خبر دارم وقتی این‌گونه نیست و چرا بگویم نظری با معشوق ندارم وقتی که
نگاهم به دنبال اوست.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: مصراع نخست تلمیح به واقعه عاشورا دارد و مصراع دوم هم
تضمینی از حافظ است.

گزینه «۳»: لف و نشر مرتب در بیت سوم وجود دارد. واژه‌های «زلف» و
«رخ» لف و «شب» و «روز» نشر هستند.

گزینه «۴»: در مصراع دوم «گریه مینا» و «خندیدن ساغر» تشخیص دارند.
لف و نشر هم در بیت وجود دارد: لف: ۱- قبض / ۲- بسط. نشر: ۱- گریه / ۲-
خندیدن

(علوم و فنون ادبی (۳)، بدیع، ترکیبی)

۱۱۰- گزینه «۲»

(عزیز الیاس پور)

ابیات الف (وطن دوستی)، ج (آزادی) و د (آزادی)، به موضوعات فکری دوره
بیداری اشاره دارند.

تشریح سایر ابیات:

ب) سعدی در این بیت گرچه عشق به میهن را ظاهراً قبول می‌کند، اما
تعصب بیش‌ازحد در این مورد را رد می‌کند و می‌گوید که اگر در وطن خود
زندگی سختی داشته باشی، اینکه اینجا زاده شده‌ای، دلیل نمی‌شود که
سختی را تحمل کنی و همین‌جا بمیری. در واقع، سعدی راحت‌طلبی
شخصی را به میهن‌دوستی ترجیح می‌دهد.

ه) آزادی در این بیت، آزادی از هوای نفس و خودبینی است، نه آزادی در
معنای دموکراسی.

(علوم و فنون ادبی (۳)، سبک‌شناسی و مفهومی، صفحه‌های ۴۴ و ۴۵)

علوم و فنون ادبی (۳) - سؤال‌های «آشنا»

۱۱۱- گزینۀ «۱»

(کنکور سراسری ۹۸)

فرّخی یزدی تحت تأثیر شاعران گذشته، به ویژه مسعود سعد و سعدی بود. آشنایی با سعدی طبع فرّخی را شکوفا ساخت.

(علوم و فنون ادبی (۳)، سبک‌شناسی و تاریخ ادبیات، صفحه‌های ۱۶ و ۱۷)

۱۱۲- گزینۀ «۱»

(کتاب آبی)

عارف، شاعر وطنی، با ترانه‌های میهنی خود در برانگیختن مردم و آزادی‌خواهی نقش مؤثری داشت. او مضامین وطن‌دوستی و ستیز با نادانی را با آواز زیبا و پرشور می‌خواند. بیت مذکور از تصنیفی سروده او انتخاب شده است.

(علوم و فنون ادبی (۳)، تاریخ ادبیات، صفحه ۱۷)

۱۱۳- گزینۀ «۴»

(کتاب آبی)

- دو مجلۀ «دانشکده» و «نوبهار» با مدیریت ملک‌الشعراى بهار به عرصۀ ظهور رسیدند.

- روزنامه «صور اسرافیل» با مدیریت میرزا جهانگیرخان صور اسرافیل منتشر می‌شد.

- مجلۀ «بهار» نشریه‌ای ادبی محسوب می‌شد که در سال‌های مشروطه به وسیلۀ میرزا یوسفخان اعتصامی آشتیانی منتشر می‌شد.

(علوم و فنون ادبی (۳)، تاریخ ادبیات، صفحه‌های ۱۸ و ۱۹)

۱۱۴- گزینۀ «۱»

(کتاب آبی)

ابیات گزینۀ «۱»، «۲»، «۳» و «۴» بر وزن «مفعول مفاعله مفاعیلین» سروده شده‌اند، اما بیت گزینۀ «۱» برای مطابقت با این وزن یک هجا کم دارد.

بر	آ	تَ	ش	عش	قَ	تا	بِ	تد	بیر
-	-	U	U	-	U	-	U	-	-

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، صفحه‌های ۲۵ و ۲۶)

۱۱۵- گزینۀ «۳»

(کتاب آبی)

بیت گزینۀ «۳» بر وزن «مفتعلن فاعلاتُ مفتعلن فع» با پایه‌های آوایی ناهمسان است، در حالی که ابیات سایر گزینۀها از پایه‌های آوایی همسان تشکیل شده‌اند.

تشریح گزینۀهای دیگر:

گزینۀ «۱»: مفتعلن مفتعلن فاعلن

گزینۀ «۲»: مفتعلن فاعلن مفتعلن فاعلن

گزینۀ «۴»: مفتعلن مفتعلن مفتعلن مفتعلن

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، ترکیبی)

۱۱۶- گزینۀ «۳»

(کتاب آبی)

در بیت گزینۀ «۳» هر سه اختیار شاعری زبانی حذف همزه، کوتاه تلفّظ کردن مصوت بلند و بلند تلفّظ کردن مصوت کوتاه به کار رفته است.

تشریح گزینۀهای دیگر:

گزینۀ «۱»: حذف همزه و کوتاه تلفّظ کردن مصوت بلند ندارد.

گزینۀ «۲»: بلند تلفّظ کردن مصوت کوتاه ندارد.

گزینۀ «۴»: کوتاه تلفّظ کردن مصوت بلند ندارد.

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، صفحه‌های ۴۸ تا ۵۴)

۱۱۷- گزینۀ «۲»

(کتاب آبی)

بیت «پ»: تناقض: آشکار بودن نهران

بیت «ث»: استعاره: رو کردن ناامیدی به سوی محراب نیاز استعاره و تشخیص است.

بیت «ب»: تلمیح: اشاره به داستان حضرت ابراهیم (ع)

بیت «الف»: تضاد: رفت - نرفت

بیت «ت»: لف و نشر (مرتب): لف ۱: غمزه روز - لف ۲: طرۀ شب / نشر ۱:

روی - نشر ۲: موی

(علوم و فنون ادبی (۳)، بیان و بدیع، ترکیبی)

۱۱۸- گزینۀ «۴»

(کتاب آبی)

در گزینۀ «۴»: گل با خار تضاد دارد. / پاک دهان بودن گل: استعاره و تشخیص / مثل گل پاک دهان بودن شاعر: تشبیه / زخم‌زبان: کنایه از سخن نیش‌دار و تلخ

تشریح گزینۀهای دیگر:

گزینۀ «۱»: دست فلک: اضافه استعاره / گوشمال: کنایه از تنبیه کردن / بیت تضاد و تشبیه ندارد.

گزینۀ «۲»: سیلی خزان: استعاره / رنگ از رخ بردن: کنایه از شرم‌منده ساختن / باد سرکشی: تشبیه دارد. / بیت تضاد ندارد.

گزینۀ «۳»: آفتاب عشق: تشبیه / منادا شدن آفتاب عشق: استعاره و تشخیص / بیت تضاد و کنایه ندارد.

(علوم و فنون ادبی (۳)، بیان و بدیع، ترکیبی)

۱۱۹- گزینه «۴»

(کتاب آبی)

بیت فقط آرایه تشخیص دارد.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: تلمیح به آیه‌ای از قرآن (هو الاول و الاخر) / واج آرای صامت «د» و «س»

گزینه «۲»: تقابل سجع‌های متوازن و متوازی، آرایه موازنه را پدید آورده است. / ترکیبات هر یک از مصراع‌ها استعاره از «خداوند» است.

گزینه «۳»: خاک، دانه، گل، باغ: مراعات نظیر / تلمیح به باغ زیبای ارم (علوم و فنون ادبی (۳)، بیان و بریع، ترکیبی)

۱۲۰- گزینه «۲»

(فارج از کشور ۹۸)

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: شاعر به این نکته اشاره می‌کند که این دنیا مانند کاروانسرا، محل گذر است و نباید به جایی که یک روزی باید از آن رخت بربست، دل بست.

گزینه «۲»: شعر در مدح کسی سروده شده است. شاعر در مصراع اول می‌گوید که حتی آصف (وزیر سلیمان که تخت بلقیس را در چشم‌پره‌م‌زدنی به نزد سلیمان آورد)، از همراهی تو بازمی‌ماند. مصراع دوم هم همین موضوع را با یک مثال (مقایسه کاروان و لشکر) توضیح می‌دهد.

گزینه «۴»: شاعر پند می‌دهد که همه عمر را نباید در غفلت به سر برد و بهره خود را باید از جهان برداشت.

(علوم و فنون ادبی (۳)، مفهومی، صفحه ۳۶)

جامعه‌شناسی (۳)

۱۲۱- گزینه «۲»

(آزیتا بیرقی)

تعاریف متفاوت و گاه متضادی از علم رواج می‌یابد و در ذخیره دانشی تعارض‌هایی شکل می‌گیرد ← پیامد تعارض در ذخیره دانشی جوامع است و پیامد سرایت رویکرد علمی جهان متجدد به جوامعی است که علاوه بر علم تجربی، علوم عقلانی و وحیانی را نیز معتبر می‌دانند.

دیدگاه دوم، این ادعا را که دانش علمی تنها راه کشف حقیقت و دانش عمومی، دانش حاصل از زندگی است را انکار می‌کند.

(جامعه‌شناسی (۳)، ذخیره دانشی، صفحه‌های ۶ تا ۸)

۱۲۲- گزینه «۴»

(آزیتا بیرقی)

پیامد طرح یک مسئله خاص در جامعه ← پیدایش و رشد دانش علمی
تأکید بر استفاده همه علوم از یک روش یعنی روش تجربی ← غیرعلمی
دانستن فلسفه، اخلاق و علوم دینی
قدرت دفاع از حقایق موجود در دانش عمومی ← مجهز شدن به دانش علمی

(جامعه‌شناسی (۳)، ذخیره دانشی، صفحه‌های ۵ و ۷)

۱۲۳- گزینه «۳»

(آزیتا بیرقی)

فراهم شدن دانش علمی قابل توجه درباره موضوعی خاص ← شکل‌گیری علم ویژه

تأکید بر روش علوم به جای موضوع علوم ← رویکردی که از نیمه دوم قرن بیستم با چالش‌های متعددی مواجه شد.

یادگیری آن از بدو تولد آغاز می‌شود و تا پایان عمر ادامه دارد؛ ← دانش عمومی

علوم انسانی و اجتماعی بومی ← باید در گشودن مرزهای دانش علمی به روی جهانیان مشارکت داشته باشد.

(جامعه‌شناسی (۳)، ذخیره دانشی، صفحه‌های ۴ و ۷)

۱۲۴- گزینه «۲»

(آزیتا بیرقی)

هویت فرهنگی جهان‌های اجتماعی ← علت وجود تعاریف متفاوت از دانش علمی است.

متفکران مسلمان یا همان دیدگاه سوم، معتقد هستند هر دانش علمی با هر دانش عمومی سازگار نیست و هر دانش علمی ملاک سنجش و اعتباریابی خاص خود را دارد.

علت فروپاشی جهان اجتماعی ← عدم وجود دانش عمومی است.

(جامعه‌شناسی (۳)، ذخیره دانشی، صفحه‌های ۳، ۶ و ۸)

۱۲۵- گزینه «۲»

(آزیتا بیرقی)

علت پیچیدگی پیش‌بینی در علوم اجتماعی ← آگاهانه و ارادی بودن کنش‌های اجتماعی

علت شکل‌گیری شاخه‌ها و دانش‌های اجتماعی متفاوت ← ابعاد و انواع مختلف کنش اجتماعی و زندگی اجتماعی است.

علت فرصت موضع‌گیری اجتماعی مناسب برای دانشمندان ← داوری درباره پدیده‌های اجتماعی و انتقاد از آن‌ها

(جامعه‌شناسی (۳)، علوم اجتماعی، صفحه‌های ۱۳، ۱۵ و ۱۶)

۱۲۶- گزینه «۴»

(آزیتا بیرقی)

موضوعات متفاوت علوم انسانی و علوم اجتماعی ← عدم تقلیل کنش‌های انسان به کنش‌های اجتماعی
شناسایی قوانین کلی موجودات ← اصل وجود
علوم انسانی از فعالیت‌های غیرارادی انسان‌ها بحث نمی‌کند ← فعالیت‌های غیرارادی کنش نیستند.

(پایه‌شناسی (۳)، علوم اجتماعی، صفحه‌های ۱۱ و ۱۲)

۱۲۷- گزینه «۴»

(آزیتا بیرقی)

براساس دوری و نزدیکی به علوم طبیعی، شکل گرفته‌اند. ← رویکردهای جامعه‌شناسی
مطالعه پدیده‌های اجتماعی (موضوع) ← اشتراک روان‌شناسی اجتماعی و ارتباطات
کنترل کردن زندگی انسان‌ها ← فناوری
دانش مستقل ← فلسفه

(پایه‌شناسی (۳)، علوم اجتماعی، صفحه‌های ۱۲، ۱۳ و ۱۶)

۱۲۸- گزینه «۳»

(آزیتا بیرقی)

حتی اگر اطلاعات چندانی درباره آن‌ها نداشته باشیم، می‌پذیریم که سودمندند ← علوم طبیعی
بررسی ترافیک، آلودگی و مهاجرت ← بررسی پدیده‌های خرد و کلان در جامعه‌شناسی شهری
برخی علوم انسانی در زمره علوم اجتماعی نیستند ← روان‌شناسی

شناخت و فهم معانی کنش‌های آدمیان ← علوم تفهیمی و پیامدهای آن
(پایه‌شناسی (۳)، علوم اجتماعی، صفحه‌های ۱۱، ۱۲، ۱۵ و ۱۶)

۱۲۹- گزینه «۲»

(فاطمه صفری)

جامعه‌شناسی تبیینی، جامعه و نظم اجتماعی را براساس مناسبات بیرونی توضیح می‌دهد و این روابط و مناسبات را مبتنی بر قرارداد، ترس و اجبار می‌داند. این قواعد، علاوه بر اینکه نفع افراد جامعه را تأمین می‌کنند، از آن‌ها در برابر گزندها و آسیب‌ها نیز محافظت می‌نمایند. جوامعی که نظم اجتماعی را از این منظر برقرار می‌سازند، شاید با تطمیع و اجبار قادر باشند پیش‌بینی رفتارها را تضمین کنند اما در جلب مشارکت و همکاری افراد براساس میل و رضایت موفق عمل نمی‌کنند.

منظور از تبیین، بیان چرایی یک پدیده یا نشان دادن علت ایجاد یا زوال آن است.

در اوایل قرن نوزدهم میلادی، با محدود دانستن دانش علمی به دانش تجربی صرفاً تبیین‌های تجربی به رسمیت شناخته می‌شد؛ از این رو جامعه‌شناسی در آغاز شکل‌گیری خود سعی کرد به علوم طبیعی به‌ویژه علم فیزیک نزدیک شود.

(پایه‌شناسی (۳)، نظم اجتماعی، صفحه‌های ۲۵، ۲۶ و ۲۸)

۱۳۰- گزینه «۱»

(فاطمه صفری)

اشتراک کنت و لمبروزو ← اعتقاد به جامعه‌شناسی تبیینی
چگونگی هماهنگی قواعد اقتصادی با قواعد زندگی خانوادگی ← ساختار اجتماعی
چگونگی انجام کارها ← دانش عملی و ابزاری

(پایه‌شناسی (۳)، نظم اجتماعی، صفحه‌های ۲۰، ۲۳ و ۲۸)

۱۳۱- گزینه «۳»

(فاطمه صفری)

تشریح موارد نادرست:

- برخی از پدیده‌های هم‌تغییر، قابل مشاهده‌اند و می‌توان آن‌ها را با روش کمی و آماری مطالعه کرد.
- جامعه و نظام اجتماعی را می‌توان به موجود زنده تشبیه کرد ولی باید به این نکته توجه داشت که جامعه یک موجود زنده نیست، بلکه شبیه یک موجود زنده است.

(پایه‌شناسی (۳)، نظم اجتماعی، صفحه‌های ۲۰ تا ۲۲، ۲۵ و ۲۸)

۱۳۲- گزینه «۱»

(فاطمه صفری)

بررسی گزینه‌ها:

گزینه «۱»: ساختار اجتماعی چگونگی رابطه و پیوند میان پدیده‌های اجتماعی است. - درست

گزینه «۲»: درست - ساختار اجتماعی را در گروه‌های رسمی بهتر می‌توان دید.

گزینه «۳»: برداشت روزافزون از منابع تجدیدناپذیر از جمله تغییراتی است که یک نظام در محیط ایجاد می‌کند - نظم اجتماعی در نتیجه قواعدی برقرار می‌شود که ما انسان‌ها برای با هم زندگی کردن پذیرفته‌ایم.

گزینه «۴»: درست - درست

(پایه‌شناسی (۳)، نظم اجتماعی، صفحه‌های ۲۳ و ۲۴)

۱۳۳- گزینه «۳»

(فاطمه صفری)

طبیعت بیرون و مستقل از ماست. ما آن را پدید نیاورده‌ایم و قبل از ما وجود داشته است. تلاش ما برای شناخت قوانین طبیعی به هیچ عنوان این قوانین را تغییر نمی‌دهد. ما فقط می‌توانیم این قوانین را بشناسیم، سپس با استفاده از علوم طبیعی و تا جایی که قوانین طبیعی به ما اجازه می‌دهند، در طبیعت و پدیده‌هایی مانند ماشین و بدن که براساس قوانین طبیعی عمل می‌کنند، تغییراتی ایجاد نماییم و آن پدیده‌ها را کنترل کنیم. همان‌طور که علوم طبیعی با شناخت نظم موجود در طبیعت، امکان پیش‌بینی، پیشگیری و کنترل طبیعت را برای انسان‌ها فراهم می‌کند، جامعه‌شناسی نیز با شناخت نظم اجتماعی، به انسان‌ها قدرت پیش‌بینی، پیشگیری و کنترل جامعه را می‌دهد.

(جامعه‌شناسی (۳)، نظم اجتماعی، صفحه‌های ۲۶، ۲۹ و ۳۰)

۱۳۴- گزینه «۳»

(آزیتا بیرقی)

رویکرد تبیینی، با روش تجربی به مطالعه رفتارهای قابل مشاهده نوجوانان می‌پردازد (یافتن رابطه علیت). از نظر رویکرد تفسیری، عامل اصلی گرایش کاربران به اینترنت معنای استفاده از این ابزار است.

(جامعه‌شناسی (۳)، کنش اجتماعی، صفحه‌های ۳۸ و ۳۹)

۱۳۵- گزینه «۴»

(آزیتا بیرقی)

اخلاق‌گریزی ← فجایع تاریخی در بین توسعه‌یافته‌ترین کشورها (ب) بر آن چه مشاهده می‌شود تمرکز می‌کند و اغلب معنای کنش و آن‌چه را درون انسان می‌گذرد نادیده می‌گیرد. (د) ← رویکرد تبیینی خلاقیت‌زدایی ← یکسان دانستن نظم اجتماعی و نظم طبیعی (الف) اراده و ارزش در کنش مهم است ولی تابع آگاهی است. (ج) ← نظریه‌پردازان کنش اجتماعی

(جامعه‌شناسی (۳)، کنش اجتماعی، صفحه‌های ۳۸ تا ۴۰)

۱۳۶- گزینه «۳»

(علیرضا هیدری)

جامعه‌شناسی تفهمی- تبیینی همان دیدگاه ماکس وبر است. ماکس وبر تفهم را روش مستقلی برای علوم انسانی نمی‌دانست، بلکه آن را مقدمه و پیش‌نیازی برای روش علمی که همان روش تجربی بود، می‌انگاشت. در نگاه وبر، جامعه‌شناس صرفاً می‌تواند پدیده‌های اجتماعی را توصیف کند و دوری، نقد و اصلاح پدیده‌های اجتماعی، کارهایی غیرعلمی هستند. ماکس وبر معتقد بود کنش اجتماعی، معنادار است و پدیده‌های معنادار را نمی‌توان همانند پدیده‌های طبیعی، از طریق حواس مطالعه کرد، بلکه باید معنای آن‌ها را فهمید.

(جامعه‌شناسی (۳)، معنای زندگی، صفحه ۴۸)

۱۳۷- گزینه «۱»

(علیرضا هیدری)

خلاق و فعال بودن انسان‌ها در تولید معانی، موجب پیدایش فرهنگ‌ها و جهان‌های اجتماعی مختلف می‌شود. در قرن بیستم نتایج این باور که مرز علم و غیرعلم را تجربه و تبیین تجربی تعیین می‌کند، مورد تردید قرار گرفت و زمینه رونق و غلبه «تفسیر» و «رویکرد تفسیری» فراهم شد. تنوع و تکثر معانی، موجب پیچیدگی کنش‌های انسانی و دشواری فهمیدن معنای آن‌ها می‌شود.

(جامعه‌شناسی (۳)، معنای زندگی، صفحه‌های ۴۹ و ۵۰)

۱۳۸- گزینه «۳»

(علیرضا هیدری)

قوم‌نگاری، نوعی پژوهش کیفی براساس مشاهده مشارکتی است. تفسیر، دانش محلی (اینجایی و اکنونی) است؛ به این معنا که همه دانش‌ها، تولیداتی اجتماعی و فرهنگی هستند. وجود نظریات متفاوت، نشانه پیچیدگی و عمق پدیده‌های اجتماعی و البته دشواری فهم آن‌هاست. برای پی بردن به هدف کنش، باید به ذهن کنشگر راه یابیم و برای فهمیدن دلالت‌های کنش، باید به زمینه فرهنگی‌ای که کنشگر در آن عمل می‌کند، مراجعه کنیم.

(جامعه‌شناسی (۳)، معنای زندگی، صفحه‌های ۴۶، ۴۹، ۵۰ و ۵۱)

۱۳۹- گزینه «۱»

(علیرضا هیرری)

به جدول زیر توجه کنید:

رویکرد تفسیری		
موضوع	روش	هدف
کنش‌های اجتماعی و معنای آن‌ها	تفسیر (نگاه از درون به پدیده‌ها برای یافتن معنای آن‌ها)	معنابخشی و انسجام بخشی به زندگی اجتماعی

(پایه‌شناسی (۳)، معنای زندگی، صفحه ۵)

۱۴۰- گزینه «۴»

(علیرضا هیرری)

کتاب درسی از بیان مقایسه میان سه پدیده شهادت در جنگ تحمیلی، کشته شدن در راه میهن و خودکشی، به این نکته اشاره می‌کند که برای فهم تفاوت میان پدیده‌های شبیه به هم، باید به معنا و هویت آن‌ها توجه کرد.

پوشیدن چادر سفید در شهر ورزش، نشان‌دهنده این است که انسان‌ها در ساخت معانی ذهنی و فرهنگی، خلاق هستند و همین فعالیت و خلاقیت کنشگران، موجب پیدایش معانی گوناگون و در نتیجه آن، پدیدآمدن خرده‌فرهنگ‌ها و گروه‌های مختلف، درون هر جهان اجتماعی می‌شود.

آزمایش فیلیپ زیمباردو و ایجاد یک زندان ساختگی، بیان‌کننده محدود بودن کاربرد روش تجربی و آزمایش در مطالعه پدیده‌های انسانی و اجتماعی است.

(پایه‌شناسی (۳)، معنای زندگی، صفحه‌های ۴۵، ۴۶، ۴۹ و ۵۰)

عربی زبان قرآن (۳)

۱۴۱- گزینه «۲»

(سید ممدعلی مرتضوی)

«قُلْنَا»: گفتیم / «جَمِيعاً»: همگی (رد گزینه ۳) / «بَعْدَ مُشَاهَدَةِ مُشَاهِدِ الْحَرْبِ»: بعد از دیدن صحنه‌های جنگ (رد گزینه‌های ۳ و ۴) / «لَيْتَ ... لِمَ يَخْتَرَعُوا»: کاش اختراع نمی‌کردند، کاش اختراع نکرده بودند (رد گزینه ۴) / «لَكِي لَا تُحَرِّقُ»: تا نسوزاند (رد سایر گزینه‌ها) / «نَارُ الْحَرْبِ»: آتش جنگ (رد گزینه ۳) / «حَيَاةَ النَّاسِ»: زندگی مردم

(ترجمه)

۱۴۲- گزینه «۱»

(سید امیررضا سیاری)

«علینا»: ما باید، بر ما واجب است / «أَنْ نَقُومَ بِ...»: به ... بپردازیم / «كَلَّ أَمْرٌ»: هر کاری (رد گزینه‌های ۳ و ۴) / «فِي وَقْتِهِ الْمُنَاسِبِ»: در زمان مناسب خود (رد گزینه ۲) / «لَكِي لَا نُنْسِي»: تا فراموش نکنیم، تا از یاد نبریم (رد گزینه‌های ۲ و ۳) / «الْقِيَامَ بِهِ»: انجام آن، اقدام به آن

(ترجمه)

۱۴۳- گزینه «۲»

(ولی بریی - ابور)

در گزینه «۲»، خطایی وجود ندارد، «کان + ماضی» به صورت ماضی بعید ترجمه می‌شود و «يُنْدِمَان» نیز چون جمله وصفیه و مضارع است و فعل جمله قبلی آن ماضی است، به صورت ماضی استمراری ترجمه می‌شود.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: «ضعيفاً» حال است اما به صورت صفت ترجمه شده و نادرست است.

گزینه «۳»: ضمیر «ك» ترجمه نشده است و «حَاوِلَ» فعل امر به معنای «بکوش، تلاش کن» است و به درستی ترجمه نشده است.

گزینه «۴»: «واجبات» جمع است اما مفرد ترجمه شده است و «تَعْلَمَان» هم باید ماضی استمراری ترجمه شود، چون فعل جمله قبلی ماضی است.

(ترجمه)

۱۴۴- گزینه «۳»

(نور امسالی)

«تَمَاشَاچِيَان»: الْمُتَفَرِّجُونَ، (إِنَّ الْمُتَفَرِّجِينَ) (رد گزینه ۱) / «تِيم بَرْنَدَه‌شَان»: فَرِيقَهُمُ الْفَائِز (رد گزینه‌های ۱ و ۲) / «دَر وَرْزِشْگَاه»: فِي الْمَلْعَبِ / «بَا خَوْشْحَالِي»: (حال برای توصیف حالت «الْمُتَفَرِّجُونَ» مَسْرُورِينَ، فَرِحِينَ) (رد گزینه ۴) / «تَشْوِيقَ مِي كَرْدَنَد»: كَان ... يُشَجِّعُونَ، كَانُوا يُشَجِّعُونَ (رد گزینه ۴)

(ترجمه)

۱۴۵- گزینه «۱»

(سید ممدعلی مرتضوی)

در گزینه «۱»، «مؤتث» نادرست است. «الحوت» مفرد مذکر است.

(تفلیل صرفی و اعراب)

۱۴۶- گزینه «۱»

(نویز امساکری)

«المَوْصَل» اسم فاعل به معنی «رسانا» است و بدین صورت صحیح است. همچنین «الکَهْرَبَاء» بدین شکل درست است.

(ضبط حرکات)

۱۴۷- گزینه «۴»

(ولی برهی - ابهر)

ترجمه عبارت: «... قیمت میوه‌ها در بازار ... تا بیشتر مردم بتوانند آن‌ها را بخرند.» با توجه به دو جای خالی و معنای عبارت، گزینه «۴»، به معنای «کاش - گران شود» صحیح نیست.

معنای سایر گزینه‌ها به ترتیب: (کاش - ارزان شود / امید است - کاهش یابد / گویی - تخفیف داده شده است)

(واژگان)

۱۴۸- گزینه «۴»

(الوه مسیح فواه)

صورت سؤال، عبارتی را می‌خواهد که دلالت بر حسرت گوینده نداشته باشد. در گزینه «۴»، عبارت معنای حسرت ندارد، بلکه آرزوی گوینده را بیان می‌کند. ترجمه عبارت: کاش خواهرم فردا در مسابقه پیروز شود!

ترجمه گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: کاش روزهای جوانی‌ام برگردند!

گزینه «۲»: کاش من فرد بسیار دروغگو را دوست نگرفته بودم!

گزینه «۳»: کاش من این خانه را خوب ساخته بودم!

(انواع جملات)

۱۴۹- گزینه «۲»

(سیر مفعولی مرفضوی)

در گزینه «۲»، «لا» بر سر اسم نکره «حوت» آمده و از نوع نفی جنس است. در سایر گزینه‌ها «لا» بر سر فعل مضارع آمده و از نوع نفی جنس نیست.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: «لا» در «لا تَلْقَبُوا» از نوع ناهیه و در «لا يُحْتَبَن» از نوع نافییه است.

گزینه «۳»: «لا» در «لا أَعِيبُ» از نوع نافییه است.

گزینه «۴»: «لا» در «لا يُضِيءُ» از نوع نافییه است.

(انواع جملات)

۱۵۰- گزینه «۲»

(سیر مفعولی مرفضوی)

در گزینه «۲»، «مُسْتَمْعِن» حال است و حالت اسم معرفه «زُملاء» را بیان می‌کند. (ترجمه عبارت: همکلاسی‌هایم مسائل ریاضیات را حل می‌کردند در حالی که به درس گوش می‌دادند!)

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: در این عبارت حال نداریم، بعد از حرف «واو»، یک فعل مضارع آمده است و اسلوب حال ایجاد نکرده است.

گزینه «۳»: در ابتدای حال از نوع جمله اسمیه، باید «واو» حالیه بیاید، بنابراین «و هو یجمع» صحیح است.

گزینه «۴»: «تلامیذ» و «مُجَدِّين» هر دو نکره هستند، بنابراین «مُجَدِّين» نمی‌تواند حال برای «تلامیذ» باشد، با شکل داده شده، «مُجَدِّين» صفت محسوب می‌شود.

(حال)

عربی زبان قرآن (۳) - سؤال‌های آشنا

۱۵۱- گزینه «۳»

(کتاب آبی)

«لا شَابَ»: (اسلوب «لا» نفی جنس) هیچ جوانی (رد گزینه‌های ۱ و ۴) / «یَعْرِفُ»: (در این جا با توجه به وجود «لا» نفی جنس، به صورت منفی ترجمه می‌شود) نمی‌شناسد / «قِیمَةُ الوَقْتِ»: ارزش وقت / «کَمَا»: آن‌طور که / «یَعْرِفُهَا»: آن را می‌فهمند / «الکِبَارُ»: بزرگ‌ها، بزرگان / «هَذَا سِرٌّ»: این، رازی است (رد گزینه‌های ۲ و ۴) / «لا یُدْرَکُ»: (فعل مجهول) درک نمی‌شود / «فی الشَّبَابِ»: در جوانی

(ترجمه)

۱۵۲- گزینه «۱»

(کتاب آبی)

«إِذَا أُرِدْتُ»: هرگاه خواستی (رد گزینه ۴) / «أَنْ تَعصیَ اللهُ»: (که) خدا را نافرمانی کنی (رد گزینه‌های ۳ و ۴) / «اطْلُبْ»: بطلب (رد گزینه ۴) / «مَكَانًا لَا یَرَاکَ فِیْهِ»: مکانی که در آن تو را نبیند (رد گزینه‌های ۲ و ۳)

(ترجمه)

۱۵۳- گزینه «۳»

(کتاب آبی)

بررسی گزینه‌های نادرست:

گزینه «۱»: «تجارب» جمع مکسر است که به صورت مفرد ترجمه شده است. «لِتَقْدُمْنَا» یعنی «برای پیشرفت ما». ترجمه صحیح: «ما برای پیشرفت خود به تجربه‌های بازنشستگان نیاز داریم.»

گزینه «۲»: «يُشَجِّعُ» فعل مضارع مجهول است و «يُشَجِّعُ اللَّاعِبُونَ» به معنی «تماشاچیان تشویق می‌شوند» می‌باشد.

گزینه «۴»: «أعمال» ترجمه نشده است. هم‌چنین ترجمه صحیح «فلا أمانَ له و لا راحة له» چنین است: «هیچ امنیت و آسایشی ندارد»

(ترجمه)

۱۵۴- گزینه «۳»

(کتاب آبی)

«تنها حیوان پستانداری است»: هو الحيوان اللَّبُون الوحيد

تشریح گزینه‌های نادرست:

گزینه «۱»: «الْخَفَاشُ الَّذِي ... خفاشی که ...» نادرست است. «و هو قادر» ساختار حال جمله اسمیه است، اما در صورت سؤال «در حالی که» استفاده نشده است.

گزینه «۲»: «لا يقدر» فعلی منفی است، در حالی که در صورت سؤال چنین نیست. «الحيوان الوحيد اللَّبُون» یعنی «حیوان تنها پستاندار» و نادرست است.

گزینه «۴»: «و هو قادر» ساختار جمله حالیه است و نادرست است (همچون گزینه «۱»)، هم‌چنین «لیس: نیست» در صورت سؤال معادلی ندارد.

(ترجمه)

۱۵۵- گزینه «۱»

(کتاب آبی)

بررسی گزینه‌های نادرست:

گزینه «۲»: «معرفة» نادرست است. («خیر» نکره است).

گزینه «۳»: «مزید ثلاثی (من باب إفعال)» نادرست است. («تکرهوا» ثلاثی مجرد است).

گزینه «۴»: «مبنی» نادرست است. («اسم‌های تنوین‌دار» همیشه معرب هستند).

(تفلیل صرفی و اعراب)

۱۵۶- گزینه «۳»

(کتاب آبی)

فعل «يُفَكِّرُ» اشتباه است و باید به صورت فعل معلوم (يُفَكِّرُ) باشد، زیرا عين‌الفعل مضارع باب تفعیل مکسور است. هم‌چنین فعل (يُرَاقِبُ) نیز چون فاعل گرفته است، باید به صورت معلوم (يُرَاقِبُ) باشد. ضبط حرکات در کلمات سایر گزینه‌ها درست‌اند.

(ضبط حرکات)

۱۵۷- گزینه «۳»

(کتاب آبی)

«لكن» (به معنای: ولی، اما) در گزینه «۳»، یکی از حروف مشبّهة بالفعل است که برای رفع ابهام و تکمیل معنای جمله قبل از خود به کار می‌رود.

(انواع پملات)

۱۵۸- گزینه «۳»

(کتاب آبی)

با توجه به معنی عبارت: «ای کاش دوستم از استاد مشورت بگیرد، شاید آن در زندگی برایش مفید باشد.» مشخص است که باید در خالی اول «لیت» و در جای خالی دوم «لعل» قرار بگیرد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: «أن» به معنی «که» است و دو جمله را به هم پیوند می‌دهد و در ابتدای جمله نمی‌آید.

گزینه «۲»: «لكن» به معنی «ولی، اما» است و با توجه به معنی، مناسب نیست. («لكن» در وسط عبارات برای رفع ابهام و کامل کردن جمله قبل از خود می‌آید).

گزینه «۴»: «أن» (مشابه توضیحات گزینه «۱») «لكن» نیز با توجه به معنی، مناسب نیست.

(انواع پملات)

۱۵۹- گزینه «۲»

(کتاب آبی)

با توجه به این‌که فعل ابتدای جمله ماضی است، اگر فعل موجود در جمله حالیه را مضارع قرار دهیم، به صورت ماضی استمراری ترجمه می‌شود. (ترجمه عبارت: یکی از دوستانم مرا پس از سال‌های طولانی دید درحالی که او گریه می‌کرد!)

(هال)

۱۶۰- گزینه «۱»

(کتاب آبی)

صورت سؤال، گزینه‌ای را می‌خواهد که حال در آن متفاوت باشد. حال به دو شکل مختلف می‌آید: (۱) یک اسم (۲) یک جمله در گزینه «۱»، «مُجتهداً» حال از نوع اسم و «هو یبحث» حال از نوع جمله است، اما در سایر گزینه‌ها، حال فقط از نوع جمله آمده است: «هم بیتسمون» / «هو نشیط» / «نحن نشعر» توجه: دقت کنید «قریبه» در گزینه «۳»، خبر «کانت» از افعال ناقصه است و نقش حال ندارد.

(هال)

تاریخ (۳)

۱۶۱- گزینه «۴»

(علی‌مفید کریمی)

محمدحسن خان اعتمادالسلطنه اگرچه تاریخ‌نویسی درباری بود، گام‌های بلندی در حوزه تاریخ‌نویسی عصر قاجار برداشت و سعی کرد آثار خود را تا حدودی از پرده‌پوشی‌ها و مداحی‌های رایج مورخان رسمی دور سازد.

(تاریخ (۳)، تاریخ‌نگاری و منابع دوره معاصر، صفحه ۵)

۱۶۲- گزینه «۲»

(علی‌مفید کریمی)

خاطرات حاوی اطلاعات ارزشمندی درباره اوضاع سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی و شرح حال رجال دوره معاصر می‌باشد که به ندرت در سایر منابع یافت می‌شود.

(تاریخ (۳)، تاریخ‌نگاری و منابع دوره معاصر، صفحه ۹)

۱۶۳- گزینه «۴»

(علی‌مفید کریمی)

مهم‌ترین شرایط نادر برای پذیرش سلطنت عبارت‌اند از:

۱- موروثی شدن سلطنت در خاندان او؛

۲- حمایت نکردن بزرگان و رؤسای طوایف از خاندان صفوی؛

۳- حل اختلافات مذهبی با دولت عثمانی.

(تاریخ (۳)، ایران و جهان در آستانه دوره معاصر، صفحه ۱۷)

۱۶۴- گزینه «۲»

(علی‌مفید کریمی)

مناسبات سیاسی و اقتصادی ایران با جهان خارج در دوران افشاریه و زندیه به علت درگیری‌های داخلی و بی‌ثباتی سیاسی نسبت به عصر صفوی کاهش چشمگیری یافت.

(تاریخ (۳)، ایران و جهان در آستانه دوره معاصر، صفحه ۲۱)

۱۶۵- گزینه «۴»

(علی‌مفید کریمی)

دولت انگلستان در سال ۱۸۵۷م پس از سرکوب شورش سربازان هندی، رسماً هند را جزئی از قلمرو خویش اعلام کرد و ملکه انگلستان به امپراتریس هند و بریتانیا ملقب شد.

(تاریخ (۳)، ایران و جهان در آستانه دوره معاصر، صفحه ۲۵)

۱۶۶- گزینه «۴»

(سیدعلیرضا علویان)

طبقه ممتاز فرانسه شامل اشراف و زمین‌داران بزرگ که علاوه بر داشتن امتیازات بسیار، از پرداخت مالیات معاف بودند.

طبقه متوسط فرانسه اغلب تحصیل کرده بودند و مشاغلی همچون وکالت، نویسندگی، طبابت، روزنامه‌نگاری و تجارت داشتند. آن‌ها از اینکه طبقه ممتاز برایشان امتیازی قائل نبود، به شدت ناراضی بودند.

طبقه فقیر فرانسه که جمعیت بسیار زیادی داشتند و بار اصلی مالیات‌ها و خدمات نظامی بر دوش آنان بود. اینان حکومت لویی شانزدهم، پادشاه فرانسه و طبقه ممتاز را عامل سیه‌روزی خود می‌دانستند.

(تاریخ (۳)، ایران و جهان در آستانه دوره معاصر، صفحه ۲۸)

۱۶۷- گزینه «۳»

(سیدعلیرضا علویان)

از آقامحمدخان به سبب بی‌رحمی و کینه‌توزی‌اش در برخورد با مخالفان و رقیبان که تا حدودی ریشه در ستم‌هایی داشت که در زمان کودکی و جوانی بر او رفته بود، در تاریخ به نکویی نام برده نمی‌شود.

ناصرالدین‌شاه در آغاز سلطنتش، میرزا تقی‌خان را با لقب امیرکبیر به مقام صدراعظمی برگزید و به او در اداره امور کشور اختیار تام بخشید.

(تاریخ (۳)، سیاست و حکومت در عصر قاجار، صفحه‌های ۳۲ تا ۳۷)

۱۶۸- گزینه «۱»

(سیدعلیرضا علویان)

شاهان قاجار در عمل نمی‌توانستند به طور کامل و همیشه قدرت استبدادی و اختیارات نامحدود خود را به کار ببندند؛ زیرا از یک سو فاقد ابزارهای لازم، مانند نظام اداری کارآمد و ارتش ثابت و حرفه‌ای، برای اعمال قدرت مطلقه بودند و از سوی دیگر، نفوذ اجتماعی و دینی روحانیت و مراجع شیعه، قدرت سیاسی و نظامی ایلات و نفوذ و دخالت قدرت‌های استعمارگر دامنه قدرت و اختیار شاهان را تا حدودی محدود می‌کرد.

(تاریخ (۳)، سیاست و حکومت در عصر قاجار، صفحه ۳۷)

۱۶۹- گزینه «۲»

(سیدعلیرضا علویان)

ایران در عهدنامه گلستان از داشتن کشتی جنگی در دریای کاسپی (خزر) محروم شد و در معاهده ترکمانچای نیز متعهد گردید که مبلغ ۵ میلیون تومان غرامت به دولت روسیه بپردازد و به اتباع آن کشور نیز حق مصونیت قضایی (کاپیتولاسیون) بدهد.

(تاریخ (۳)، سیاست و حکومت در عصر قاجار، صفحه ۴۳)

۱۷۰- گزینه «۱»

(سیدعلیرضا علویان)

ناپلئون به دلیل جزیره‌ای بودن کشور انگلستان و برخورداری از نیروی دریایی قدرتمند، توان رویارویی مستقیم با آن را نداشت. بنابراین تصمیم گرفت رقیب خود را با هجوم به مستعمراتش از پای درآورد.

(تاریخ (۳)، سیاست و حکومت در عصر قاجار، صفحه ۴۵)

۱۷۱- گزینه «۴»

(میلاد هوشیار)

بازارها هسته اصلی نظام اقتصادی و اجتماعی شهرها بودند و شالوده زندگی اجتماعی و اقتصادی را در مراکز شهری تشکیل می‌دادند.

(تاریخ (۳)، اوضاع اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی عصر قاجار، صفحه‌های ۴۸ و ۴۹)

۱۷۲- گزینه «۲»

(میلاد هوشیار)

در زمان حکومت قاجار جنگ داخلی آمریکا موجب افزایش تولید و صادرات پنبه از ایران به روسیه شد.

(تاریخ (۳)، اوضاع اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی عصر قاجار، صفحه ۵۱)

۱۷۳- گزینه «۱»

(میلاد هوشیار)

هدف میرزا حسن رشدیه از برپایی مراکز آموزشی جدید، فراهم آوردن شرایط برای سوادآموزی به فرزندان تمام قشرهای مختلف جامعه بود.

(تاریخ (۳)، اوضاع اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی عصر قاجار، صفحه ۵۴)

۱۷۴- گزینه «۳»

(میلاد هوشیار)

نهیض مشروطه به تدریج به نهضتی عظیم به رهبری روحانیون تبدیل گردید که آیت‌الله سید محمد طباطبایی، آیت‌الله سید عبدالله بهبهانی و آیت‌الله شیخ فضل‌الله نوری در داخل ایران و مراجعی همچون آیت‌الله محمدکاظم خراسانی، آیت‌الله شیخ عبدالله مازندرانی و آیت‌الله حاج میرزا حسین فرزند میرزا خلیل تهرانی در نجف اشرف آن را رهبری می‌کردند.

(تاریخ (۳)، نهضت مشروطه ایران، صفحه ۶۳)

۱۷۵- گزینه «۲»

(میلاد هوشیار)

مهاجرت روحانیون و مردم به شهر ری و تحسن در صحن حضرت عبدالعظیم به مهاجرت صغری مشهور است؛ این مهاجرت، اولین مرحله اتحاد نیروهای ضد استبداد بود.

(تاریخ (۳)، نهضت مشروطه ایران، صفحه ۶۷)

۱۷۶- گزینه «۲»

(جواد میربلوکی)

روسیه به چند دلیل با نهضت مشروطه ایران مخالفت می‌کرد:

۱- جلوگیری از نفوذ انگلیس که در لباس مشروطه‌خواهی، از مشروطه‌طلبان حمایت می‌کرد؛

۲- کمک به محمدعلی شاه که طرفدار روس بود؛

۳- پیشگیری از قیام ملت‌های منطقه قفقاز برای گرفتن آزادی، تحت تأثیر پیروزی مشروطه‌خواهان در ایران.

(تاریخ (۳)، نهضت مشروطه ایران، صفحه ۷۰)

۱۷۷- گزینه «۴»

(جواد میربلوکی)

مورگان شوستر آمریکایی، با اختیارات وسیعی که مجلس شورای ملی به او داد، شروع به انجام اصلاحاتی دامن‌دار در امور مالی و گمرک‌ها کرد. این اقدام او که سبب منظم شدن دستگاه اقتصادی کشور می‌شد، روس و انگلیس را سخت عصبانی کرد و روسیه طی خطاری به دولت ایران آن را تهدید کرد.

(تاریخ (۳)، نهضت مشروطه ایران، صفحه ۷۶)

۱۷۸- گزینه «۲»

(جواد میربلوکی)

ویلهم یکم فرمانروای پروس به کمک صدراعظم خود، بیسمارک، ملقب به مرد آهنین آن ایالت، سرزمین‌های آلمانی را متحد و امپراتوری آلمان را تأسیس کرد.

(تاریخ (۳)، جنگ جهانی اول و ایران، صفحه ۸۱)

۱۷۹- گزینه «۲»

(جواد میربلوکی)

در پیمان صلح ورسای، پیمانی که با آلمان بسته شده اهمیت بیشتری داشت.

(تاریخ (۳)، جنگ جهانی اول و ایران، صفحه ۸۶)

۱۸۰- گزینه «۳»

(جواد میربلوکی)

به دنبال شکست سپاه عثمانی از نیروهای اتفاق مثلث، دولت موقت ملی فروپاشید و اعضای آن پراکنده شدند.

(تاریخ (۳)، جنگ جهانی اول و ایران، صفحه ۸۸)

جغرافیا (۳)

۱۸۱- گزینه «۳»

(کنکور سراسری ۱۴۰۰)

در کشور ایران دسترسی به آب، قلعه‌های دفاعی، بازارهای محلی و قرار گرفتن در تقاطع راه‌ها از مهم‌ترین عوامل شکل‌گیری هسته اولیه روستاها و شهرها بوده است. در شهر رشت بازار و مکان تجارت محصولات کشاورزی و ابریشم، هسته اولیه شهر را تشکیل داده و عامل آب به دلیل فراوانی آن در این شهر در رتبه‌های بعدی اهمیت قرار دارد.

(جغرافیا (۳)، جغرافیای سکونتگاه‌ها، صفحه ۲)

۱۸۲- گزینه «۴»

(زهره دامپار)

در بررسی سلسله‌مراتب سکونتگاه‌ها میزان جمعیت و عملکرد آن‌ها رابطه مستقیم دارند. سکونتگاه‌های کوچک یا کم جمعیت معمولاً خدمات محدودی به ساکنان ارائه می‌دهند اما در سکونتگاه‌های بزرگ‌تر، تعداد و تنوع خدمات بسیار زیاد است.

به طور معمول هر چه به سمت قاعده هرم پیش می‌رویم به تبع میزان جمعیت و خدمات کمتر، حوزه نفوذ محدودتر می‌شود.

(جغرافیا (۳)، جغرافیای سکونتگاه‌ها، صفحه‌های ۷ تا ۹)

۱۸۳- گزینه «۲»

(فاطمه سقایی)

به شهرهایی با بیش از ده میلیون نفر جمعیت در جهان که برخی از آن‌ها به سبب نقش مهم در اقتصاد و تجارت جهانی، حوزه نفوذ بسیار وسیعی در سطح جهان دارند، جهان‌شهر گفته می‌شود.

(جغرافیا (۳)، جغرافیای سکونتگاه‌ها، صفحه ۱۳)

۱۸۴- گزینه «۳»

(زهره دامپار)

شهرگرایی، روندی اقتصادی-اجتماعی است که طی آن شیوه‌های زندگی، رفتار و عملکردها، ارزش‌ها و مظاهر شهری در روستاها و بین روستانشینان رواج می‌یابد. میزان تغییرات در چهره و کالبد روستاها از ناحیه‌ای به ناحیه دیگر متفاوت است.

با تغییرات کالبدی روستاها، عملکردهای جدید به طور مستقل یا علاوه بر زراعت که فعالیت غالب روستانشینان است پدیدار می‌شود.

(جغرافیا (۳)، جغرافیای سکونتگاه‌ها، صفحه ۱۷)

۱۸۵- گزینه «۴»

(فاطمه سقایی)

شهر و روستا با یکدیگر وابستگی و روابط متقابل دارند، بنابراین روابط شهر و روستا ممکن است رشد و توسعه سکونتگاه‌ها و کارکرد آن‌ها را تحت تأثیر قرار دهد.

(جغرافیا (۳)، جغرافیای سکونتگاه‌ها، صفحه ۱۸)

۱۸۶- گزینه «۲»

(زهره دامپار)

پس از انقلاب اسلامی مهاجرت از روستا به شهر و از شهرهای کوچک به شهرهای بزرگ ادامه یافت. در این دوره، تعداد زیادی از روستاهای پرجمعیت به شهر تبدیل شدند یا در بافت شهرهای هم‌جوار ادغام گردیدند. برخی از آبادی‌ها نیز خالی از سکنه شدند.

(جغرافیا (۳)، جغرافیای سکونتگاه‌ها، صفحه‌های ۱۹ و ۲۰)

۱۸۷- گزینه «۱»

(فاطمه سقایی)

حاشیه‌نشینی و زاغه‌نشینی نوعی اسکان غیررسمی یا غیرقانونی هستند که در اطراف شهرهای بزرگ در نتیجه مشکل مسکن شکل می‌گیرد. البته زاغه‌نشینی علاوه بر حاشیه شهرها در نقاط مختلف شهر نیز وجود دارد.

(جغرافیا (۳)، جغرافیای سکونتگاه‌ها، صفحه‌های ۲۱ و ۲۲)

۱۸۸- گزینه «۳»

(زهره دامپار)

یکی از ارکان مهم پایداری شهری و شهر سالم به حداقل رساندن آلودگی و تخریب محیط زیست است. بنابراین در مدیریت شهری باید به این جنبه توجه شود. میزان توجه و اقدامات عملی در این زمینه در همه جای دنیا یکسان نیست.

(جغرافیا (۳)، جغرافیای سکونتگاه‌ها، صفحه‌های ۲۴ و ۲۵)

۱۸۹- گزینه «۲»

(قارچ از کشور ۹۹)

تصویر صورت سؤال، نیمکت و صفحه خورشیدی تأمین‌کننده نیروی برق در ژاپن را نشان می‌دهد. انسان‌ها با پیشرفت در دانش و تولید ابزار و فناوری بر محیط‌های طبیعی غلبه کرده و این محیط‌ها را در اختیار گرفته‌اند؛ با وجود این، محیط‌ها و نواحی طبیعی همواره زندگی مردم را تحت تأثیر قرار داده است. محدودیت‌ها و موانع محیطی موجب می‌شود انسان‌ها برای کنترل محیط و شرایط خاص آن چاره‌اندیشی کنند و به ابداع ابزارهایی بپردازند. استفاده از صفحه‌های خورشیدی برای تأمین نیروی برق، تأثیر نواحی طبیعی بر فعالیت‌های انسان است.

(جغرافیا (۳)، جغرافیای سکونتگاه‌ها، صفحه ۲۶)

۱۹۰- گزینه «۲»

(زهره دامپار)

بین درآمد شهرنشینان و روستانشینان شکاف و نابرابری زیادی وجود دارد. ایجاد فرصت‌های شغلی و تمایل به سرمایه‌گذاری در نواحی شهری بیش از مناطق روستایی است. علاوه بر نابرابری‌های اقتصادی، نابرابری‌های رفاهی نیز بین شهر و روستا وجود دارد. وضعیت دسترسی فقیران روستایی به آموزش، بهداشت و درمان، و مسکن بدتر از فقرای شهری است.

(جغرافیا (۳)، جغرافیای سکونتگاه‌ها، صفحه ۳۱)

۱۹۱- گزینه «۱»

(زهرا رامیار)

کاربری زمین یعنی چگونگی استفاده از زمین. در نقشه‌های کاربری زمین، پراکندگی انواع عملکردهای شهر نمایش داده می‌شود. در این نقشه کاربری‌ها وسعت متفاوتی دارند. میزان وسعت هر کاربری یا عملکرد را نسبت به مساحت کل شهر محاسبه می‌کنند.

سرانه عبارت است از نسبت مساحت هر کاربری به جمعیت. سرانه استاندارد و قابل قبول برای هر نوع کاربری در نواحی مختلف متفاوت است.

(پغرافیا (۳)، پغرافیای سکونتگاه‌ها، صفحه‌های ۲۸ و ۲۹)

۱۹۲- گزینه «۲»

(زهرا رامیار)

آمایش سرزمین عبارت است از سامان دادن و نظم بخشیدن به فضاهای جغرافیایی و توزیع متوازن، متعادل و منطقی جمعیت، فعالیت‌ها و تجهیزات و امکانات در سطح سرزمین.

در آمایش سرزمین به همه جنبه‌های اقتصادی، سیاسی، اجتماعی و فرهنگی، دفاعی و محیطی کشور به طور هماهنگ توجه می‌شود.

(پغرافیا (۳)، پغرافیای سکونتگاه‌ها، صفحه ۳۶)

۱۹۳- گزینه «۱»

(فاطمه سقایی)

در مرحله ورودی، اطلاعات به صورت رقمی به محیط نرم‌افزار GIS وارد و در آن‌جا کدبندی و ذخیره می‌شود.

در سامانه اطلاعات جغرافیایی، داده‌های مربوط به پدیده‌های دنیای واقعی را می‌توان براساس اهداف مطالعه و نوع ویژگی‌های موردنظر در قالب لایه‌های جداگانه طبقه‌بندی و ترکیب کرد. از جمع‌بندی و تلفیق لایه‌های مختلف لایه جدیدی حاصل می‌شود که در برگزیده اطلاعات دقیق و مورد نیاز کاربران است.

(پغرافیا (۳)، فنون و مهارت‌های پغرافیایی، صفحه ۳۹)

۱۹۴- گزینه «۳»

(کنگور سراسری ۹۸)

بسیاری از اطلاعاتی که امروزه با آن‌ها سروکار داریم، به‌نحوی با موقعیت مکانی ارتباط دارند. برای مثال، شهرها و روستاها، کارخانه‌ها، بناها و آثار تاریخی و ... هر یک فضایی جغرافیایی را اشغال کرده‌اند و ویژگی‌هایی دارند. به عبارت دیگر، داده‌ها و اطلاعات، دو مؤلفه دارند: موقعیت جغرافیایی دارند (داده‌های مکانی) و دارای ویژگی‌هایی هستند (داده‌های توصیفی). مجاورت ایران با مدار رأس‌السرطان یک داده «مکانی»، و افزایش شدید دمای سواحل جنوبی ایران در دوره گرم سال، یک داده «توصیفی» است.

(پغرافیا (۳)، فنون و مهارت‌های پغرافیایی، صفحه ۳۸)

۱۹۵- گزینه «۲»

(علیرضا رضایی)

حمل‌ونقل در فعالیت‌های اقتصادی و مکان‌گزینی واحدهای تولیدی، خدماتی و تجاری نقش مهمی دارد و هدف آن ارتباط دادن مکان‌ها و نواحی به یکدیگر است.

(پغرافیا (۳)، پغرافیای حمل‌ونقل، صفحه ۴۴)

۱۹۶- گزینه «۲»

(آزاده میرزایی)

عبارت‌های (الف) و (ت) درست هستند.

تشریح عبارت‌های غلط:

(ب) از آنجا که حمل‌ونقل نقش مهمی در مکان‌گزینی واحدهای تجاری دارد جغرافیای حمل‌ونقل شاخه‌ای از جغرافیای اقتصادی است.

(پ) جغرافیای حمل‌ونقل به بررسی الگوهای پراکندگی و شیوه‌های حمل‌ونقل و تأثیرات آن‌ها بر محیط به منظور برنامه‌ریزی و مدیریت مطلوب منطقه‌ای می‌پردازد.

(پغرافیا (۳)، پغرافیای حمل‌ونقل، صفحه ۴۴)

۱۹۷- گزینه «۲»

(فاطمه سقایی)

حمل‌ونقل جاده‌ای از نظر دسترسی به نقاط مختلف در مسیر راه و توقف در ایستگاه‌های متعدد انعطاف بیشتری نسبت به سایر شیوه‌های حمل‌ونقل دارد، احداث پایانه‌ها در این شیوه کم‌هزینه‌تر است و نسبت به سایر شیوه‌ها قابلیت جابه‌جایی تعداد کمتری مسافر را دارد.

(پغرافیا (۳)، پغرافیای حمل‌ونقل، صفحه ۴۵)

۱۹۸- گزینه «۱»

(فاطمه سقایی)

در حمل‌ونقل ریلی که برای مسافت‌های متوسط و نسبتاً طولانی مناسب است، هزینه احداث پایانه متوسط و به‌طور کلی جابه‌جایی با آن، امنیت زیادی دارد. مصرف سوخت در آن، یک‌هفتم حمل‌ونقل جاده‌ای و آلاینده‌گی آن برای محیط‌زیست بسیار کمتر است.

(پغرافیا (۳)، پغرافیای حمل‌ونقل، صفحه ۴۸)

۱۹۹- گزینه «۲»

(فاطمه سقایی)

از تحولات مهم در حمل‌ونقل دریایی، تولید و گسترش کشتی‌های کانتینربر بود. قبل از تولید کانتینرها، کشتی‌ها زمان زیادی در بندرها برای تخلیه و بارگیری توقف می‌کردند.

(پغرافیا (۳)، پغرافیای حمل‌ونقل، صفحه ۵۳)

۲۰۰- گزینه «۴»

(علیرضا رضایی)

حمل‌ونقل ریلی برای مسافت‌های متوسط و نسبتاً طولانی مناسب است.

(پغرافیا (۳)، پغرافیای حمل‌ونقل، صفحه ۴۸)

فلسفه دوازدهم

۲۰۱- گزینه «۳»

(نیما پواهری)

وجود و ماهیت دو مفهوم (دو جنبه ذهنی) از یک موجود واحد در جهان خارج هستند، نه دو امر موجود و واقعی.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: ما با اشیاء جهان خارج ارتباط می‌گیریم و از آن‌ها استفاده می‌کنیم. این ارتباط به معنای تصدیق وجود آن‌ها و خیالی نبودن این اشیاء است.

گزینه «۲»: پرسش از چیستی یک امر نشان‌دهنده آگاهی از وجود داشتن و ماهیت داشتن آن شیء است. دقت کنید که آگاهی از ماهیت داشتن شیء مترادف با آگاهی از چیستی ماهیت آن شیء نیست.

گزینه «۴»: اگر همه مفاهیم دو قضیه کاملاً یکسان باشند و در جایگاه یکسان قرار گرفته باشند قاعدتاً نوع حمل حاصل از این مفاهیم هم یکسان خواهد بود. این قاعده‌ای است که ابن‌سینا در اثبات مغایرت وجود و ماهیت استفاده کرد.

(فلسفه (۲)، هستی و پیوستی، صفحه‌های ۲ تا ۵)

۲۰۲- گزینه «۱»

(نیما پواهری)

حمل وجود بر مفهوم خداوند که واجب‌الوجود بالذات است نیازمند به دلیل نیست. پس گزاره موجود در گزینه اول نادرست است.

(فلسفه (۲)، هستی و پیوستی، صفحه ۵)

۲۰۳- گزینه «۲»

(الهه فاضلی)

واجب‌الوجود بالذات است که لزوماً یک مصداق مشخص دارد و واجب‌الوجود بالغیر، بی‌شمار مصداق دارد.

بررسی گزینه‌های نادرست:

گزینه «۱»: ممتنع‌الوجودها نمی‌توانند در جهان خارج ایجاد شوند.

گزینه «۳»: هیچ واقعیتهایی ممتنع‌الوجود نیست.

گزینه «۴»: ممتنع‌الوجود نمی‌تواند علت وجود چیزی شود؛ زیرا اصلاً وجود ندارد.

(فلسفه (۲)، جهان ممکنات، صفحه‌های ۹ تا ۱۱)

۲۰۴- گزینه «۴»

(نیما پواهری)

ذات معلول همیشه ممکن‌الوجود است و حتی با تحقق آن به وسیله علت و وجودیافتن، ذات و ماهیت امکانی معلول تغییر نمی‌کند. آن معلول همچنان ممکن‌الوجود بالذاتی است که به خاطر وجودبخشی یک علت در عالم خارج محقق شده است.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: علت عامل وجودیافتن ممکنات است و ذات امکانی معلول به هیچ وجه عامل وجودیافتن آن نیست و برای وجودیافتن معلول کفایت نمی‌کند.

گزینه «۲»: علت از نظر رتبی مقدم بر معلول خود است. اما لزوماً به این معنا نیست که از لحاظ زمانی پیش از معلول خود وجود دارد. چون اگر علت در جهان خارج محقق باشد پس معلول هم ضرورتاً در جهان خارج محقق است و وجود دارد.

گزینه «۳»: این‌طور نیست که ممکنات نسبت به هم هیچ تقدم و تأخری نداشته باشند چون علت‌هایی ممکن‌الوجود هم هستند که خود معلول علت دیگری هستند و فقط علت واجب نداریم. ممکن است بین دو ممکن‌الوجود نسبت علی-معلولی برقرار باشد، پس بین آن‌ها تقدم و تأخر رتبی وجود داشته باشد.

(فلسفه (۲)، جهان ممکنات، صفحه ۱۱)

۲۰۵- گزینه «۴»

(نیما پواهری)

نمی‌توان گفت ذات معلول پس از تحقق و وجودیافتن از حالت امکانی به حالت وجوبی تغییر می‌یابد. ذات معلول همیشه ممکن‌الوجود است و حتی با تحقق آن به وسیله علت و وجودیافتن، ذات و ماهیت امکانی معلول تغییر نمی‌کند. آن معلول همچنان ممکن‌الوجود بالذاتی است که به خاطر وجودبخشی یک علت در عالم خارج محقق شده است.

توجه: رابطه امکانی بین موضوع و محمول یک قضیه یعنی اینکه موضوع می‌تواند محمول را بپذیرد یا نپذیرد؛ نه اینکه همزمان هم محمول را بپذیرد و هم نپذیرد! این امر تناقض است.

(فلسفه (۲)، جهان ممکنات، صفحه ۱۱)

۲۰۶- گزینه «۳»

(الله فاضلی)

رابطه علیت بدون وجود دو طرف رابطه (علت و معلول) بی‌معناست و به تنهایی نمی‌تواند ایجاد شود.

تحلیل سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: در رابطه علیت، علت به نسبت معلول تقدم ذاتی دارد و بدان جهت که به معلول وجود می‌بخشد بر او مقدم است اما از لحاظ زمانی، تا معلول نباشد، علت بی‌معناست و تا علت نباشد معلول معنا نمی‌دهد. به عبارت دیگر علت و معلول از لحاظ زمانی با همدیگر به وجود آمده‌اند.

گزینه «۲»: اصل علیت مؤخر از اصل شناخت و واقعیت مستقل از ذهن (قدم اول در مغایرت وجود و ماهیت) است زیرا انسان پس از شناخت محیط پیرامون خود، در پی یافتن اصل علیت برمی‌آید.

گزینه «۴»: در علیت تمام هستی معلول به علت وابسته است.

(فلسفه (۲)، بهان علی و معلولی، صفحه ۱۴)

۲۰۷- گزینه «۳»

(حسن صدری)

بررسی موارد:

مورد اول: هنگامی رابطه‌ای قائم به طرفین است که دو طرف رابطه از پیش موجود باشند، در حالی که رابطه علیت رابطه‌ای وجودی است و یک طرف به طرف دیگر وجود می‌دهد.

مورد دوم: «چگونگی» این رابطه مسئله بوده است، نه «چرایی».

مورد سوم: معلول همواره به علت نیازمند است اما خود علت نیز لزوماً این‌طور نیست که هیچ نیازمندی به غیر نداشته باشد، همچون انسانی که علت ساختن میز است اما خودش معلول خداوند و نیازمند به خداوند.

مورد چهارم: علیت رابطه‌ای وجودی است و از سنخ روابط ماهوی نیست. روابط ماهوی همان روابط بعد از وجود هستند.

مورد پنجم: برعکس، کاربرد واژه چرا و چرایی در زبان بازتاب علیت است.

(فلسفه (۲)، بهان علی و معلولی، صفحه ۱۴)

۲۰۸- گزینه «۴»

(نیم پواهری)

از نظر فیلسوفان مسلمان درک قانون علیت مبتنی بر اصل بدیهی امتناع اجتماع نقیضین است. اما خود علیت یک اصل بدیهی نیست، بلکه از بدیهیات فهمیده می‌شود. انسان بر مبنای اصل امتناع اجتماع نقیضین درمی‌یابد که پدیده‌ها خود به خود به وجود نمی‌آیند؛ زیرا اینکه چیزی خودش به خودش وجود بدهد، به معنای آن است که چیزی که نیست، قبلاً باشد تا بتواند خودش را به وجود بیاورد و این، همان اجتماع نقیضین است که محال بودن آن بدیهی است. پس اگر کسی علیت را انکار کند در واقع دارد همان اصل بدیهی امتناع اجتماع نقیضین را نیز انکار می‌کند.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: از نظر دکارت درک خود قانون علیت فطری است، نه درک مصادیق آن. یافتن مصادیق رابطه علت و معلول از نظر او نیازمند تجربه و آموزش است.

گزینه «۲»: از نظر تجربه‌گرایان، به‌خصوص هیوم، حکم کردن انسان به رابطه ضروری علت و معلول بر مبنای عادت ذهن در اثر تکرار حوادث متعاقب است نه بر مبنای داده‌های حسی و تجربی. علیت چیزی نیست که بتوان با حس آن را مشاهده کرد.

گزینه «۳»: هیوم درک قانون کلی علیت را مبنی بر عادت ذهن در اثر تکرار و تعاقب حوادث تکرار شونده می‌داند، نه اینکه خود رابطه وجودی علت و معلول را همان تکرار و تعاقب حوادث بداند!

(فلسفه (۲)، بهان علی و معلولی، صفحه‌های ۱۶ و ۱۷)

۲۰۹- گزینه «۲»

(نیم پواهری)

فیلسوفان مسلمان می‌گویند: همین که ذهن انسان شکل گرفت، متوجه می‌شود که وجود یک چیز با عدم آن جمع نمی‌شود؛ یعنی درمی‌یابد که یک چیز، نمی‌تواند هم موجود باشد و هم موجود نباشد، یا هست و یا نیست و نیز درمی‌یابد که یک چیز نمی‌تواند هم خودش باشد، هم غیرخودش؛ مثلاً نمی‌شود که مثلث، هم مثلث باشد و هم غیرمثلث. این قاعده را منطقدانان و فیلسوفان، اصل امتناع اجتماع نقیضین نامیده‌اند. انسان، براساس این اصل، درمی‌یابد که پدیده‌ها خود به خود به وجود نمی‌آیند؛ زیرا اینکه چیزی خودش به خودش وجود بدهد، به معنای آن است که چیزی که نیست، قبلاً

(حسن صدری)

۲۱۳- گزینه «۴»

اثبات یا نفی اتفاق به معنای سوم نیازمند دقت و تأمل بیشتر است.

بررسی گزینه‌ها:

گزینه «۱»: معنای اول

گزینه «۲»: معنای اول

گزینه «۳»: معنای دوم

گزینه «۴»: معنای سوم

(فلسفه (۲)، کرا۴ تصویر از جهان؟، صفحه‌های ۲۴ و ۲۵)

(الله فاضلی)

۲۱۴- گزینه «۳»

افلاطون گاهی از واژه «خدایان» استفاده می‌کند که به معنای اعتقاد او به چندخدایی نیست و علت آن ارتباط برقرار کردن با مردم آن است.

(فلسفه (۲)، فرا در فلسفه- قسمت اول، صفحه‌های ۳۱ و ۳۲)

(نیما پواهری)

۲۱۵- گزینه «۴»

هرچند در این عبارت کتاب درسی می‌خوانیم فقط با تفکر و تعقل می‌توان به مثال خیر دست یافت و از او بهره‌مند شد؛ اما این سخن به معنای معتبرندانستن ابزار شهود نزد افلاطون نیست. افلاطون شهود را هم باور دارد و آن را معتبر می‌شمارد. اما چرا کتاب درسی از قید «فقط» در این عبارت استفاده کرده است؟ در تبیین این مسئله باید بگوییم که شهود در نظر افلاطون راهی مغایر و موازی با شناخت عقلی نیست. بلکه از نظر او عقل هنگامی که به تجرد محض و بالاترین مرتبه خود می‌رسد به شناختی بی‌واسطه می‌رسد. به طوری که هیچ تمایزی میان عاقل و معقول باقی نمی‌ماند. این همان چیزی است که افلاطون آن را شهود عقلی می‌داند.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: اینکه خدا نوعی از هستی است به این معنا نیست که خدا هم شیئی در کنار سایر اشیاء است. همان‌طور که می‌دانید مابزه‌ای خدا در فلسفه افلاطون مثال خیر است و مثال خیر در همه اشیاء جهان ظهور می‌یابد، نه اینکه خود یک شیء در عداد اشیاء باشد.

گزینه «۲»: افلاطون شهود را نامعتبر نمی‌داند.

گزینه «۳»: اینکه افلاطون مثال خیر را نادیدنی می‌داند، دقیقاً منظور همان دیدن حسی است. نه اینکه دیدن شهودی و قلبی را هم غیرممکن بداند.

افلاطون در محاوراتش (فایدروس، جمهوری، مهمانی و ...) به دفعات متعدد از دیدن شهودی مثال خیر سخن می‌گوید.

(فلسفه (۲)، فرا در فلسفه- قسمت اول، صفحه‌های ۳۱ و ۳۲)

باشد تا بتواند خودش را به وجود بیاورد و این، همان اجتماع نقیضین است که محال بودن آن بدیهی است. از نظر این فیلسوفان، پس از شکل‌گیری ذهن و درک اصل امتناع اجتماع نقیضین است که وقتی کودک صدایی را می‌شنود یا حرکتی را مشاهده می‌کند، به دنبال منشأ صدا و عامل حرکت برمی‌آید؛ یعنی از این به بعد است که متوجه می‌شود حوادث، خود به خود رخ نمی‌دهند و دارای علل و عواملی هستند و آن علل را می‌توان پیدا کرد.

(فلسفه (۲)، جهان علی و معلولی، صفحه ۱۷)

(حسن صدری)

۲۱۰- گزینه «۳»

فیلسوفان - به جز فیلسوفان تجربه‌گرا - می‌گویند که این اصل نیز مانند خود اصل «علیت» عقلی است. بنابراین فیلسوفان تجربه‌گرا به عقلی بودن این اصل اذعان ندارند.

(فلسفه (۲)، جهان علی و معلولی، صفحه‌های ۱۸ و ۱۹)

(نیما پواهری)

۲۱۱- گزینه «۴»

در صورتی که همه عوامل پیدایش یک معلول (علت تامه) محقق باشند اما معلول به وجود نیاید اصل وجود علی - معلولی زیر سؤال می‌رود.

نکته: نقض اصل وجود علی - معلولی دو حالت دارد:

(۱) علت تامه محقق باشد اما معلول تحقق نیابد.

(۲) معلول خود به خود تحقق یابد در حالی که علت آن فراهم و حاضر نبوده است.

توجه: خود سؤال مطرح کرده که همه عوامل پیدایش معلول محقق هستند، لذا گزینه اول و دوم سؤال جواب مناسبی مطابق با این پیش‌فرضی که خود سؤال قبول دارد نیست.

(فلسفه (۲)، کرا۴ تصویر از جهان؟، صفحه ۲۴)

(نیما پواهری)

۲۱۲- گزینه «۱»

هر دو علت تامه و علت ناقصه شرط لازم برای تحقق معلول در جهان خارج هستند و اگر نباشند معلول هم وجود نخواهد یافت.

گزینه‌های «۲» و «۳» اختصاص به علت تامه دارند؛ و گزینه «۴» مربوط به علت ناقصه است.

(فلسفه (۲)، کرا۴ تصویر از جهان؟، صفحه ۲۵)

۲۱۶- گزینه «۴»

(نیما پوهاری)

ارسطو در توصیفاتى که از خدا و مبدأ نخستین جهان می‌کند، از عباراتی چون شریف‌ترین موجود، خیر و جمال و زیبایی، ضرورتاً موجود، محرک غیرمتحرک، دارای حیات، تغییرناپذیر و دارای عالی‌ترین اندیشه استفاده می‌کند. اما باید توجه کنید که در میان سخنان و استدلال‌های ارسطو در باب خداوند وصف خالقیت (به معنای آفرینش از عدم به وجود) را مشاهده نمی‌کنیم. بلکه ارسطو خدا را به عنوان محرک نخستین و بهترین موجود می‌نگرد.

(فلسفه (۲)، فرا در فلسفه- قسمت اول، صفحه‌های ۳۳ و ۳۴)

۲۱۷- گزینه «۴»

(نیما پوهاری)

مقدمات استدلال کانت برای اثبات ضرورت وجود خداوند را می‌توان به ترتیب به این صورت عنوان‌گذاری کرد:

۱) امکان‌پذیر نبودن زندگی جمعی انسان بدون اصول اخلاقی

۲) موضوعیت احکام اخلاقی در حیطة آزادی و مسئولیت و منوط بودن آن به وجود اختیار و اراده

۳) مشروط بودن وجود اختیار و اراده به وجود ساحت فناپذیر روحانی

۴) مشروط بودن بقای نفس به وجود جهانی ماورایی

(فلسفه (۲)، فرا در فلسفه- قسمت اول، صفحه ۳۶)

۲۱۸- گزینه «۲»

(حسن صدری)

تسلسل علل نامتناهی هنگامی است که اجزای سلسله نسبت به هم «رابطه علی و معلولی» داشته باشند و همچنین سلسله دارای «آغاز» نباشد. این دو شرط تنها در گزینه «۲» موجود است.

(فلسفه (۲)، فرا در فلسفه- قسمت دوم، صفحه‌های ۴۲ و ۴۳)

۲۱۹- گزینه «۳»

(نیما پوهاری)

بیان فارابی برای اثبات وجود خدا (علت‌العلل) شامل چهار مقدمه و نتیجه است:

۱) در جهان پیرامون ما اشیایی هستند که وجودشان از خودشان نیست و معلول چیزهای دیگرند.

۲) هر چیزی که وجودش از خودش نباشد، علتی مقدم بر خود دارد که به او وجود می‌دهد. یعنی فقط در صورتی که علت موجود باشد، معلول هم موجود خواهد بود.

۳) اگر معلولی که اکنون موجود است علتی داشته باشد که آن علت هم خودش معلول باشد، به ناچار، این معلول هم علت دیگری دارد. حال اگر این علت دوم هم معلول باشد، برای موجود شدن به علت سوم نیاز دارد.

۴) تسلسل علل نامتناهی باطل است.

نتیجه: پس سلسله علت‌های این جهان منتهی به علتی می‌شود که خودش نیازمند به علت نیست.

(فلسفه (۲)، فرا در فلسفه- قسمت دوم، صفحه‌های ۴۳ و ۴۴)

۲۲۰- گزینه «۱»

(نیما پوهاری)

ابن‌سینا بیان می‌کند که اگر سلسله علت‌ها تا بی‌نهایت هم پیش رود، باز هم چون تک تک افراد سلسله ممکن‌الوجود هستند، کل سلسله و مجموعه هم ممکن‌الوجود می‌باشند. او روشن می‌کند که مجموعه‌ای که همه ممکن‌الوجود باشند، این مجموعه نیازمند علتی خارج از مجموعه است و هر مجموعه ترتیب‌یافته از علت‌ها و معلول‌ها، خواه تعداد افراد آن متناهی باشد و خواه نامتناهی، اگر همه افراد آن ممکن و معلول باشند، به علتی بیرون از خود محتاج می‌باشد. بنابراین می‌توانیم نتیجه بگیریم که ابن‌سینا به جای اشاره به عدم تسلسل علل نامتناهی با اشاره به امکان ذاتی موجودات استدلال قوی‌تری ارائه می‌کند که در آن دیگر تعداد یا تنهایی علل مهم نیست. بلکه هر تعداد باشند ذات آن‌ها ضرورت یک واجب‌الوجود را اثبات می‌کند.

(فلسفه (۲)، فرا در فلسفه- قسمت دوم، صفحه‌های ۴۴ و ۴۵)

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

